

**İLKOKUL VE ORTAOKULLARDA OKUL GÜVENLİĞİNE
İLİŞKİN YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(UŞAK İLİ ÖRNEĞİ)**

Sedat ŞABANO

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. M. Akif HELVACI

Uşak

Nisan, 2017

**İLK VE ORTA OKULLARDA OKUL GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ
VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(UŞAK İLİ ÖRNEĞİ)**

Sedat ŞABANO

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Bölümü

Danışman: Doç. Dr. M. Akif HELVACI

Uşak

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Nisan, 2017

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ

İLKOKUL VE ORTAOKULLARDA OKUL GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ (UŞAK İLİ ÖRNEĞİ)

Sedat ŞABANO

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nisan 2017

Danışman: Doç. Dr. M. Akif HELVACI

Bu araştırma; İlkokul ve ortaokullarda görevli okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin ve beklentilerinin bazı demografik özelliklerine göre ne düzeyde farklılaştığını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini Uşak il merkezinde bulunan farklı sosyo-ekonomik yapıya sahip üç eğitim bölgesi ile beş ilçe merkezinde bulunan okullarda görev yapan 390 öğretmen ve 80 okul yöneticisi oluşturmaktadır.

Araştırmanın verileri, Demirtaş (2007) tarafından geliştirilen “Okul Güvenliği Ölçeği” ve bilgi formu ile toplanmıştır. Okul Güvenliği Ölçeği; Kişisel güvenlik, okul güvenliği, öğrenci güvenliği ve okulun güvenli hale getirilmesinde yapılan çalışmalar olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekten elde edilen veriler SPSS 17.0 paket programıyla analiz edilmiştir. Ölçeklerden elde edilen toplam puanların çeşitli değişkenler bağlamında analizinde bağımsız gruplar için t-testi, tek yönlü ANOVA testi, anlamlı farkın bulunması durumunda gruplar arasındaki farkı belirlemek için Tukey HSD analizi yürütülmüştür.

Araştırma bulgularına göre Uşak ili devlet İlkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmen ve okul yöneticilerinin ölçeğin tüm boyutlarına ilişkin görüşlere çok düzeyinde katıldıkları saptanmıştır. Branş değişkenine göre sınıf öğretmenleri, branş öğretmenlerine göre okul güvenliği konusunda olumlu görüşe sahiptirler. Öğretmenlerin okul güvenliği, öğrenci güvenliği ve okulun güvenli hale getirilmesinde yapılan çalışmalar hakkındaki görüşlerinin okulda görev yaptığı süre bakımından süresi bir yıl olan öğretmenlerin okuldaki çalışma süresi 2-5 yıl olan öğretmenlere göre anlamlı fark gösterdiğini ortaya koymaktadır. Okul yöneticileri ile öğretmenlerin “çalışılan okulun güvenliği”, “öğrenci güvenliği”, “okulun güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” alt boyutlar ile “okul güvenliğine” ilişkin genel görüşleri okul yöneticileri lehine anlamlı biçimde farklılaşmaktadır. “Kişisel güvenlik” boyutuna ilişkin görüşlere ise görev değişkeninin etkisi olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: *İlkokul, ortaokul, okul güvenliği, okul yönetimi*

ABSTRACT

OPINIONS OF PRINCIPALS AND TEACHER RELATED TO SCHOOL SAFETY IN PRIMARY SCHOOL (UŞAK CASE)

Sedat ŞABANO

Department of Educational Sciences

Uşak University Social Sciences Institute, April 2017

Advisor: Doç. Dr. M. Akif HELVACI

This study has been set in order to find the difference between level of opinions and expektations of the school principals and teachers who work in primary schools about school safety according to same demographical features. The survey was taken with the participations of 390 teachers and 80 principals who work in schools which were in center of Uşak and located in 3 different socio-economic structural educational zones with 5 countries center.

The datas of study are gathered with “The School Safety Schale and Information Form” which is developed by Demirtaş (2007). The school safety schale (SSS) has 4 sub-dimensions which are personal security , school safety, pupil safety and the works which are performed to make the school more safety. Dates gathered from schales have been analyzed with packet programme ,SPSS 17.0. In the analyze of total scores which are gathered from schales according to various factors. The T-test and one directional ANOVA test for independent groups and if there is a significant diversity to determine the difference between groups ; Tukey HSD analyze were applied.

According to survey result it has been detected that the opinions of primary and secondary school principals and teachers who Works in Uşak are mostly agree on all aspects on schale. According to the varying of branch; class teaches have been more positive opinion than the branch teachers about thye school safety.

There is a significant difference about school safety , pupil safety and the works which are performed to make the school more safety according to teachers who has been working for 1 year and 2-5 years.

The general opinions of principals and teachers about school safety, pupil safety and the Works which are performed to make the school more become different in principals’ favours significantly.

It is detected that these don’t effect of thought about personal safety.

Keywords: *Primary Schools, School Safety, School Management*

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Sedat ŞABANO'nun "İlk ve Orta Okullarda Okul Güvenliğine İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri" başlıklı tezi 14.04.2017 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Yüksek Lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

İmza

Üye (Tez Danışmanı) :	Doç. Dr. M. Akif HELVACI	.....
Üye	: Doç. Dr. İbrahim Halil ÇANKAYA	.....
Üye	: Doç. Dr. Aycan Ç. SAĞLAM	.....
Üye	: Doç. Dr. Barış METİN	.....
Üye	: Yrd. Doç. Dr. Gökhan DEMİRHAN	.....

ONAY

14.04.2017

Prof. Dr. Sedat BAYRAKAL

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu tezin hazırlanmasında emeğini, eşsiz tecrübelerini ve değerli zamanını hiçbir şekilde esirgemeyen, beni sürekli destekleyip, yol gösteren saygıdeğer tez danışmanım Doç. Dr. M. Akif HELVACI'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimimde maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen sevgili eşime ve kızlarıma teşekkür ederim.

Ayrıca çalışma yaptığım İlkokul ve ortaokullarda görevli öğretmen ve okul yöneticilerine teşekkürü bir borç bilirim.

Sedat ŞABANO

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı-Soyadı : Sedat ŞABANO

Doğum Yeri ve Tarihi : Kastamonu-1972

Lisans Öğretimi : Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Sınıf Öğretmenliği

Yüksek Lisans Öğretimi : Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim
Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İş Denevimi

Çalıştığı Kurumlar : Kayseri/Tomarza Büyük Canlı İlkokul ve ortaokul
Siirt/Eruh Yatılı İlköğretim Bölge Okulu
Uşak/Ulubey Hasköy İlkokul ve ortaokul
Uşak Hasibe Mazhar Gürbüz İlköğretim Okulu
Uşak Milli Egemenlik İlköğretim Okulu
Uşak Turhan Akçay İlköğretim Okulu
Uşak Aydın Turan İlköğretim Okulu
Uşak Alper Günbayram İlköğretim Okulu
Uşak Fatih İlköğretim Okulu
Uşak Eşe ve Halil Erdoğan Ortaokulu

İletişim

E-Posta Adresi : sabano37@hotmail.com

Telefon: : 0276 2161642

İÇİNDEKİLER

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ.....	iii
ABSTRACT	iv
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	v
ÖNSÖZ.....	vi
ÖZGEÇMİŞ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
KISALTMALAR	xi
TABLolar LİSTESİ	xii
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	7
1.1. OKUL GÜVENLİĞİ	7
1.1.1. Okul Güvenliği Kavramı.....	7
1.1.2. Okul Güvenliği İle İlgili Teoriler.....	8
1.1.3. Okul Güvenliğini Etkileyen Faktörler.....	9
1.1.3.1. Fiziksel Etkenler	10
1.1.3.2. Sosyal Etkenler.....	12
1.1.3.3. Psikolojik Etkenler.....	12
1.2. OKUL GÜVENLİĞİNİN KAPSAMI VE BOYUTLARI.....	13
1.2.1. Okul Yöneticisinin Okul Güvenliğine İlişkin Rolü.....	14
1.2.2. Okul Güvenliği Protokolü	16
1.3. OKUL GÜVENLİĞİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR	22
1.3.1. Şiddet.....	22
1.3.2. Çeteleşme.....	23
1.3.3. Madde Kullanımı.....	24
1.3.4. Zorbalık.....	24
1.3.5. Cinsel İstismar.....	25
1.4. OKUL GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN YAPILMIŞ ARAŞTIRMALAR.....	26
1.4.1. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar.....	26
1.4.2. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar.....	28

2. BÖLÜM: YÖNTEM.....	35
2.1.ARAŞTIRMA MODELİ.....	35
2.2.EVREN VE ÖRNEKLEM.....	35
2.3.VERİ TOPLAMA ARACI.....	38
2.4.VERİLERİN ANALİZİ.....	39
3.BÖLÜM: BULGULAR	40
3.1.Katılımcıların Demografik Bilgilerine İlişkin Bulgular.....	40
3.2.İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Okul Güvenliği Kapsamında “Kişisel Güvenliklerine” İlişkin Görüşleri Nelerdir?	41
3.2.1.İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerin Okul Güvenliği Kapsamındaki “Kişisel Güvenlikleri” Konusundaki Görüşleri Cinsiyet ve Branşa Göre Anlamli Bir Fark Göstermekte midir?.....	42
3.2.2.İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerin Okul Güvenliği Kapsamındaki “Kişisel Güvenlikleri” Konusundaki Görüşleri Mesleki Kıdemi, Çalışmakta Olduğu Okuldaki Görev Süresi ve Yerleşim Yeri Bakımından Anlamli Bir Fark Göstermekte midir?.....	43
3.3.İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin “Çalıştıkları Okulun Güvenliğine” İlişkin Görüşleri Nelerdir?	45
3.3.1.İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerin “Çalıştıkları Okulun Güvenliği” Konusundaki Görüşleri Cinsiyet ve Branşa Göre Anlamli Bir Fark Göstermekte idir?.....	47
3.3.2.İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerin “Çalıştıkları Okulun Güvenliği” Konusundaki Görüşleri Mesleki Kıdemi, Çalışmakta Olduğu Okuldaki Görev Süresi ve Yerleşim Yeri Bakımından Anlamli Bir Fark Göstermekte midir?.....	48
3.4.İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Okul Güvenliği Kapsamında “Öğrenci Güvenliğine ” İlişkin Görüşleri Nelerdir?.....	51

3.4.1.İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerin Okul Güvenliği Kapsamındaki “Öğrenci güvenliği” Konusundaki Görüşleri Cinsiyet ve Branşa Göre Anlamli Bir Fark Göstermekte midir?.....	52
3.4.2.İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerin Okullardaki “Öğrenci Güvenliği” Konusundaki Görüşleri Mesleki Kıdem, Çalışmakta Olduğu Okuldaki Görev Süresi ve Yerleşim Yeri Bakımından Anlamli Bir Fark Göstermekte midir?...53	53
3.5.İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin “Okulların Güvenliğine Yönelik Yapılan Çalışmalara” İlişkin Görüşleri Nelerdir?.....	56
3.5.1.İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerin “Okulların Güvenliğine Yönelik Yapılan Çalışmalar” Konusundaki Görüşleri Cinsiyet ve Branşa Göre Anlamli Bir Fark Göstermekte midir?.....	58
3.5.2.İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerin “Okulların Güvenliğine Yönelik Yapılan Çalışmalar” Konusundaki Görüşleri Mesleki Kıdem, Çalışmakta Olduğu Okuldaki Görev Süresi ve Yerleşim Yeri Bakımından Anlamli Bir Fark Göstermekte midir?.....	59
3.6.İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin Okul Güvenliği Kapsamında “Kişisel Güvenliklerine” İlişkin Görüşleri Nelerdir?.....	62
3.6.1.İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin Okul Güvenliği Kapsamındaki “Kişisel Güvenlikleri” Konusundaki Görüşleri Cinsiyet ve Branşa Göre Anlamli Bir Fark Göstermekte midir?.....	63
3.6.2.İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin Okul Güvenliği Kapsamındaki “Kişisel Güvenlikleri” Konusundaki Görüşleri Mesleki Kıdemi, Çalışmakta Olduğu Okuldaki Görev Süresi ve Yerleşim Yeri Bakımından Anlamli Bir Fark Göstermekte midir?.....	64
3.7.İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin “Çalıştıkları Okulun Güvenliğine” İlişkin Görüşleri Nelerdir?.....	66
3.7.1.İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin “Çalıştıkları Okulun Güvenliği” Konusundaki Görüşleri Cinsiyet ve Branşa Göre Anlamli Bir Fark Göstermekte midir?.....	68

3.7.2.İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin “Çalıştıkları Okulun Güvenliği” Konusundaki Görüşleri Mesleki Kıdemi, Çalışmakta Olduğu Okuldaki Görev Süresi ve Yerleşim Yeri Bakımından Anlamli Bir Fark Göstermekte midir?...69	69
3.8.İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin Okul Güvenliği Kapsamında “Öğrenci Güvenliğine” İlişkin Görüşleri Nelerdir?.....71	71
3.8.1.İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin Okul Güvenliği Kapsamındaki “Öğrenci güvenliği” Konusundaki Görüşleri Cinsiyet ve Branşa Göre Anlamli Bir Fark Göstermekte midir?.....73	73
3.8.2.İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerin Okullardaki “Öğrenci Güvenliği” Konusundaki Görüşleri Mesleki Kıdem, Çalışmakta Olduğu Okuldaki Görev Süresi ve Yerleşim Yeri Bakımından Anlamli Bir Fark Göstermekte midir?...74	74
3.9.İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin “Okulların Güvenliğine Yönelik Yapılan Çalışmalara” İlişkin Görüşleri Nelerdir?.....75	75
3.9.1.İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerin “Okulların Güvenliğine Yönelik Yapılan Çalışmalar” Konusundaki Görüşleri Cinsiyet ve Branşa Göre Anlamli Bir Fark Göstermekte midir?.....78	78
3.9.2.İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin “Okulların Güvenliğine Yönelik Yapılan Çalışmalar” Konusundaki Görüşleri Mesleki Kıdem, Çalışmakta Olduğu Okuldaki Görev Süresi ve Yerleşim Yeri Bakımından Anlamli Bir Fark Göstermekte midir?.....79	79
3.10.İlkokul ve Ortaokul Yöneticileri ile Öğretmenlerin “Okulların Güvenliği” Konusundaki Görüşleri Arasında Anlamli Bir Fark Var mıdır?.....80	80
4. BÖLÜM: TARTIŞMALAR VE YORUMLAR 83	83
5. BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER.....96	96
EKLER.....103	103
KAYNAKÇA.....112	112

KISALTMALAR

Akt.	: Aktaran
Çev.	: Çeviren
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü.
Ed.	: Editör
İ.Ö.O.	: İlköğretim Okulu
İSG	: İş Sağlığı ve Güvenliği
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
N	: Eleman Sayısı (Adet)
OSGK	: Okul Sağlık ve Güvenliği Kurulu
s.	: Sayfa
Sd	: Serbestlik Derecesi
Ss	: Standart Sapma
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi.
$\bar{X}$	: Aritmetik Ortalama
%	: Yüzde

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 2.1.	<i>Evrende Yer Alan İlkokul ve Ortaokul Sayıları.....</i>	33
Tablo 2.2.	<i>Evrende Yer Alan İlkokul ve Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmen Sayıları.....</i>	34
Tablo 2.3.	<i>$\alpha= 0.05$ İçin Örneklem Büyüklükleri.....</i>	34
Tablo 3.1.	<i>Katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin dağılımları.....</i>	38
Tablo 3.2.	<i>Okul güvenliği bağlamında öğretmenlerin “kişisel güvenlikleri” ilişkin görüşleri.....</i>	39
Tablo 3.3.	<i>Öğretmenlerin “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşlerine ilişkin t-testi sonuçları.....</i>	40
Tablo 3.4.	<i>Öğretmenlerin okul güvenliği kapsamındaki “öğretmenlerin kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından dağılımı.....</i>	42
Tablo 3.5.	<i>Öğretmenlerin okul güvenliği kapsamındaki “öğretmenlerin kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından ANOVA sonuçları.....</i>	42
Tablo 3.6.	<i>Öğretmenlerin “Çalıştıkları okulun güvenliğine” ilişkin görüşleri.....</i>	43
Tablo 3.7.	<i>Öğretmenlerin “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşlerin cinsiyet ve branş bakımından t-testi sonuçları.....</i>	45
Tablo 3.8.	<i>Öğretmenlerin “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından dağılımı.....</i>	46
Tablo 3.9.	<i>Öğretmenlerin “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından ANOVA sonuçları.....</i>	47
Tablo 3.10.	<i>Tukey HSD Sonuçları.....</i>	48
Tablo 3.11.	<i>Okul güvenliği bağlamında “Öğrenci Güvenliğine” ilişkin öğretmen görüşleri.....</i>	49
Tablo 3.12.	<i>“Öğrenci güvenliği” konusundaki öğretmen görüşlerine ilişkin t-testi sonuçları.....</i>	50
Tablo 3.13.	<i>Öğretmenlerin okullardaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından dağılımı.....</i>	51
Tablo 3.14.	<i>Öğretmenlerin okullardaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından ANOVA sonuçları.....</i>	52
Tablo 3.15.	<i>Tukey HSD Sonuçları.....</i>	53

Tablo 3.16.	<i>İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalara” ilişkin görüşleri.....</i>	54
Tablo 3.17.	<i>“Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki öğretmen görüşlerine ilişkin t-testi sonuçları.....</i>	56
Tablo 3.18.	<i>Öğretmenlerin “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından dağılımı.....</i>	57
Tablo 3.19.	<i>“Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki öğretmen görüşlerinin mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından ANOVA sonuçları.....</i>	57
Tablo 3.20.	<i>Tukey HSD Sonuçları.....</i>	58
Tablo 3.21.	<i>Okul güvenliği bağlamında okul yöneticilerinin “kişisel güvenliklerine” ilişkin görüşleri.....</i>	59
Tablo 3.22.	<i>Okul yöneticilerinin “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşlerine ilişkin t-testi sonuçları.....</i>	61
Tablo 3.23.	<i>Okul güvenliği kapsamında okul yöneticilerinin “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşlerinin mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından dağılımı.....</i>	61
Tablo 3.24.	<i>Okul güvenliği kapsamında okul yöneticilerinin “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşlerinin mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından ANOVA sonuçları.....</i>	62
Tablo 3.25.	<i>İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “çalıştıkları okulun güvenliğine” ilişkin görüşleri.....</i>	63
Tablo 3.26.	<i>İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşlerin cinsiyet ve branş bakımından t-testi sonuçları.....</i>	65
Tablo 3.27.	<i>İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından dağılımı.....</i>	66
Tablo 3.28.	<i>İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından ANOVA sonuçları.....</i>	67
Tablo 3.29.	<i>Okul yöneticilerinin okul güvenliği bağlamında “öğrenci güvenliğine” ilişkin görüşleri.....</i>	68
Tablo 3.30.	<i>İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşlerine ilişkin t-testi sonuçları.....</i>	69
Tablo 3.31.	<i>İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin okullardaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından dağılımı.....</i>	70
	<i>İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin okullardaki “öğrenci</i>	

Tablo 3.32.	<i>güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından ANOVA sonuçları.....</i>	71
Tablo 3.33.	<i>İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalara” ilişkin görüşleri.....</i>	72
Tablo 3.34.	<i>İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşlerine ilişkin t-testi sonuçları.....</i>	74
Tablo 3.35.	<i>İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından dağılımı.....</i>	75
Tablo 3.36.	<i>İlkokul ve ortaokul yöneticilerin “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşlerinin mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından ANOVA sonuçları.....</i>	76
Tablo 3.37.	<i>İlkokul ve ortaokul yöneticileri ile öğretmenlerin “okulların güvenliği” konusundaki görüşlerine ilişkin t-testi sonuçları.....</i>	77

GİRİŞ

PROBLEM

Tarihte insanlığın var olmasından itibaren en temel güdüsü var olma, yaşamını devam ettirme ve geleceğini güven altına alma olmuştur. İnsan ihtiyaçlarını bilimsel bir bakış açısıyla ele alıp, davranışlara yön veren temel gereksinimlerin neler olduğunu ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramı ile ortaya koymaya çalışan Maslow'un teorisine göre, insanların doğuştan gelen bazı temel ihtiyaçları vardır. Bunlar fizyolojik ihtiyaçlar, güvenlik ihtiyacı, sevgi ihtiyacı, saygınlık ihtiyacı, kendini gerçekleştirme ihtiyacıdır. İhtiyaçlar piramidinde güvenlik ihtiyacının fizyolojik ihtiyaçlardan hemen sonra gelmesi güvenlik kavramının insan yaşamındaki önemini göstermektedir. Nefes alma, beslenme, barınma, uyuma gibi en temel fizyolojik ihtiyaçları giderilen bir insanın, başarıya ve kendini gerçekleştirme duygularının etkin hale gelebilmesi için kişinin önce kendisini, ailesini ve sevdiklerini güven içinde hissetmesi yani güvenlik ihtiyacının karşılanması gerekmektedir (Eroğlu, 1996).

Bireyin gelecek yaşamına yönelik en belirleyici rolü oynayan kurum hiç şüphesiz okuldur. Her alanda hızlı bir değişim ve dönüşümün yaşandığı günümüzde okul örgütünün bu değişimden etkilenmemesi mümkün görünmemektedir. Bilgi ve bilgi teknolojileri alanlarındaki hızlı gelişmeler, iletişim yoğunluğunu arttırmıştır. Bütün bu değişimler okulun yeni yönetim anlayışına sahip olmasını zorunlu kılmaktadır. Toplumsal açık sistemler olan okulların önceden belirlenmiş genel ve özel amaçlarına ulaşabilmesi için gerekli faktörlerden birisi de okul güvenliğidir. Değişen dünyaya yeni gözlerle bakarak okul güvenliği kavramının yeniden tanımlanması gerekmektedir. Okullarımızda zaman zaman istenmeyen olaylar, travma ve kayıplar yaşanabilmektedir. Beklenmeyen ve istenmeyen bu olayları önlemek için risk alanlarını bilmek oldukça önemlidir.

Güvenli okul yönetiminin en temel unsuru risk değerlendirmesidir. Risk değerlendirmesinin amacı okulda yaşanması muhtemel tehlikeli durumların tespit edilmesi ve gerekli önleyici tedbirlerin alınmasıdır. Risklerin değerlendirilmesi yoluyla ortamdaki riskleri ve tehlikeleri izlemek mümkündür. "Risk ve tehlikeler bilinince, önlenabilir veya uygun önlemlerle en aza indirgenebilir" cümlesi

çocuklarımızı emanet ettiğimiz eğitim kurumları için oldukça önemlidir. Gelişim ve ergenlik çağındaki çocukların bulunduğu okul ortamları, sağlık ve güvenlikle ilgili tüm konularda daha titiz bir çalışma ve yeni sorumluluklar gerektirmektedir.

Okullarda bu sorumluluk MEB adına okul yönetimi ve öğretmenlere aittir. Bu bağlamda okulda meydana gelen yapısal ve yönetsel değişimler, öğretmenin ve okul yöneticisinin rollerinde de önemli değişimlere neden olmuştur. Okullarımızda İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) gibi yeni yaklaşımlar karşısında yöneticiler, öğretmenler ve öğrencilerin okul güvenliği boyutunda birtakım görev ve sorumlulukları vardır. Örgün eğitim sisteminin temeli kabul edilen ilköğretim kademesinde okulun amaçlarına ulaşabilmesi, okul yöneticilerinin ve eğitim çalışanlarının okul sağlığı ve güvenliğine ilişkin İSG ile tanımlanan görev ve sorumluluklarını etkili biçimde yerine getirmesine bağlıdır. Bu da her şeyden önce okul güvenliğine ilişkin yeni anlayış ve uygulamalar geliştirmeyi gerektirmektedir. Okullar öğretmen ve öğrencinin güvende olduğunu hissettiği yerler olmak zorundadır (Hatay MEM, 2015).

Bu araştırmanın problemi “Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarda görev yapan İlkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin okul güvenliği konusundaki görüşleri nelerdir?” olarak belirlenmiştir.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı Uşak ilinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarda görev yapan İlkokul ve ortaokul öğretmen ve yöneticilerinin okul güvenliği konusundaki görüşlerini belirlemektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerin okul güvenliği kapsamında “öğretmenlerin kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşleri nelerdir?
2. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin okul güvenliği kapsamındaki “öğretmenlerin kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşleri cinsiyet, branş, mesleki kıdemi, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenlerine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?
3. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerin okul güvenliği kapsamında “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşleri nelerdir?
4. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerin okul güvenliği kapsamındaki “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşleri cinsiyet, branş, mesleki kıdemi,

çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenlerine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

5. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin okul güvenliği kapsamında “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri nelerdir?
6. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin okul güvenliği kapsamındaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri cinsiyet, branş, mesleki kıdemi, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenlerine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?
7. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin okul güvenliği kapsamında “okul güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşleri nelerdir?
8. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin okul güvenliği kapsamındaki “okul güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşleri cinsiyet, branş, mesleki kıdemi, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenlerine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?
9. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin okul güvenliği kapsamında “öğretmenlerin kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşleri nelerdir?
10. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin okul güvenliği kapsamındaki “öğretmenlerin kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşleri cinsiyet, branş, mesleki kıdemi, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenlerine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?
11. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin okul güvenliği kapsamında “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşleri nelerdir?
12. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin okul güvenliği kapsamındaki “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşleri cinsiyet, branş, mesleki kıdemi, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenlerine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?
13. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin okul güvenliği kapsamında “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri nelerdir?
14. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin okul güvenliği kapsamındaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri cinsiyet, branş, mesleki kıdemi, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenlerine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?
15. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin okul güvenliği kapsamında “okul güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşleri nelerdir?

16. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin okul güvenliği kapsamındaki “okul güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşleri cinsiyet, branş, mesleki kıdemi, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenlerine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?
17. İlkokul ve ortaokul yöneticileri ile öğretmenlerin okul güvenliği konusundaki görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Örgün eğitim sisteminin ilk aşamasını oluşturan ilköğretim kurumlarını örgütsel amaçlara uygun yaşatmak için okul sağlığı ve güvenliği büyük önem taşımaktadır. Eğitim paydaşlarının kendilerini güvende hissetmedikleri bir ilkokul ve ortaokulun verimsizliği kaçınılmazdır. Bu nedenle güvenli okul ortamları oluşturmak için;

- Tehlike ve risklerin belirlenip, kontrol altına alınması,
- Eğitim çalışanlarının ve öğrencilerin bu riskler hakkında bilgilendirilmesi,
- Sağlık ve güvenlikle ilgili kriz durumlarında acil müdahaleyi sağlayacak etkin iletişim ağı kurulması,
- Okul sağlığı ve güvenliği ile ilgili alanlarda iyileştirmeler yapılması,
- Okul sağlığı ve güvenliği politikasının oluşturulması, sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı oluşturulması.

Bu araştırmanın, ilkokul ve ortaokul öğretmen ve yöneticilerinin eğitim sürecinde karşılaştıkları güvenlik sorunlarının saptanması ve bu sorunların çözümüne yönelik somut öneriler geliştirilmesinde önemli bulgular sağlayacağı düşünülmektedir. Hiç şüphesiz okul güvenliğine ilişkin mevcut sorunları tespit etmek ve çözüm yolları aramak, gelecekteki sorunların çözümü için bir deneyim kazandıracaktır. Eğitimin niteliğini olumsuz yönde etkileyen güvenlik sorunlarının çözüme kavuşturulması ilkokul ve ortaokulda verimliliği de artıracaktır.

Araştırma sonucunda ulaşılan bulguların, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin rol ve beklentilerini ortaya koyması ve onların gerek hizmet öncesi gerek hizmet içi yetiştirilmeleri sürecinde önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

SINIRLILIKLARI

- 1) Araştırma, 2015–2016 eğitim yılında Uşak ilinde araştırmanın örnekleme kapsamında yer alan ilkokul ve ortaokullarda görev yapan ve ölçek uygulamasını kabul eden öğretmen ve okul yöneticileriyle;
- 2) Değişkenleri ölçmeye yönelik geliştirilen ölçekten toplanan bilgilerle;
- 3) Verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistikî yöntemlerle sınırlıdır.

VARSAYIMLAR

- 1) Araştırmaya katılan okul yöneticileri ölçeklere samimi ve içten yanıtlar vermişlerdir.
- 2) Araştırmada kullanılan ölçekler bu araştırmanın amacına hizmet edecek yeterliliktedir.

TANIMLAR

Birim: Okulda kullanılan ve kullanılmayan tüm mekânları ifade eder.

Güvenlik: Toplum yaşamında bireylerin güven ortamında yaşaması durumudur.

İlköğretim Kurumları: Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmî ve özel ilkokul, ortaokul ile imam-hatip ortaokullarıdır.

Okul Güvenliği: Öğrencilerin, eğitim çalışanlarının ve diğer kişilerin kendilerini fiziksel ve psiko-sosyal yönden rahat ve güvende hissetmeleridir.

Okul Yönetimi: Eğitim yönetiminin okula uygulanmasıdır.

Okul Yöneticisi: Milli eğitim tarafından saptanan politikalara ve belirlenen amaçlara göre okullarda bulunan insan ve madde kaynaklarını en etkili şekilde kullanma ve karşılaşılan sorunları çözme sorumluluğunu üstlenen kişidir.

İşveren: Okul veya kurum müdürü.

Risk Değerlendirmesi: Eğitim ortamlarında tehlike ve riskleri tanımlamak ve önleyici tedbirleri geliştirmek için yapılan çalışmalardır.

Şiddet: Kaba güç, duygu ve davranışta aşırılık, karşıt görüşte olanlara kaba kuvvet kullanmak.

Hırsızlık: Çalmak, arakçılık yapmak.

İstismar: Birinin iyi niyetini kötüye kullanma, sömürme.

Okul Zorbalığı: Fiziksel yönden güçlü olan çocukların kendilerinden daha güçsüz olan çocuklara fiziksel yada duygusal olarak rahatsızlık vermesi durumudur.

1. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde okul güvenliği kavramı tanımlanmış, okul güvenliğini etkileyen faktörler, okul güvenliğinin boyutları, okul güvenliğinde karşılaşılan temel sorunlar, konu ile ilgili yurtdışında ve yurtiçinde yapılan bazı yayın ve araştırmalar incelenmiştir.

1.1. OKUL GÜVENLİĞİ

Bu bölümde, okul güvenliği kavramı, okul güvenliği ile ilgili teoriler ve okul güvenliğini etkileyen fiziksel, sosyal ve psikolojik etkenler üzerinde durulmuştur.

1.1.1. Okul Güvenliği Kavramı

Sönmez'e göre (2006), nitelikli eğitimin nitelikli ortamlarda gerçekleşmesi, doğası gereğidir. Ekonomi, toplumsal yaşam ve iletişim ortamlarında yaşanan değişim, okul ve çevresinin güvenliğini nitelikli eğitim beklentisinin önceliklerinden biri haline getirmiştir.

Okul güvenliği, öğrencilerin, öğretmenlerin ve okulda bulunan diğer kişilerin psikolojik ve fiziksel yönden kendilerini güvende hissetmeleridir (Dönmez ve Güven, 2003). Güven (2002) okul güvenliğini okulda uygun öğrenme ortamı oluşturulması olarak ifade ederken, Çalık ve diğ. (2009), eğitim öğretim faaliyetlerini etkili bir şekilde gerçekleştirebilmesi için okulların güvenli ortamlar olması gerektiğini vurgulamışlardır.

Okul güvenliği; öğrenci, öğretmen ve diğer okul çalışanlarının okula gitmek amacıyla evinden ayrılmasından başlayarak okuldan sonra tekrar evine gelinceye kadar geçen aşamaları içerir. Dolayısıyla okul güvenliği; okul içinde güvenlik, sınıf ortamında güvenlik ve okula geliş gidiş süresince güvenliği kapsamaktadır (Işık, 2004).

Güvenli okul, öğrenmeye önem verilen ve başarı beklentisi olan, öğrencilerin sosyal becerilerini sergileyebildikleri ve herkesin birbirine saygılı davrandığı bir ortamdır (Çelik, 2005). Caulfield'e göre güvenli okullar; şiddet olasılığının az olduğu, öğretmen ve okul yöneticilerinin disiplin ile ilgili konulara daha az zaman ayırdıkları ve zamanın daha çok okulun öğrenme işlevinin yerine getirilmesine ayrıldığı, herkesin kendini önemli algıladığı ve öğrenme için gençlere anlamlı fırsatların sağlandığı okullardır (Güven ve Dönmez 2002).

Okulun görevi, çocukların eğitilmesi ve yetişkinlerin arasında güvenli bir biçimde yer alabilmeleri için onlara destek olmaktır. Bu temel görevi yerine getirebilmesi için okullar, her şeyden önce öğrencilerin kendilerini güvende hissedecekleri bir yer olmalıdır. Başka bir deyişle okullar, öğrencilerin kendilerini her türlü fiziksel veya psikolojik tehlikeye karşı güvende hissedecekleri, ortak bir öğrenme fırsatı bulabileceği, farklılıkların kabul gördüğü bir çevre olmak zorundadır. Temel gereksinimlerden olan güvenlik ihtiyacı henüz karşılanmamış, tehlikelere karşı kendini güvende hissetmeyen bireyler, eğitim sürecinden yeterince yararlanamaz. Bu nedenle okullar, genel amaçları bakımından da öğrencilerin kendilerini her bakımdan güvende hissedecekleri ortamları oluşturmalıdır (Öğülmüş, 2006). Güvenli okulları oluşturmak için iyi bir önleme programında; krize müdahale eylem planı yapılmalı, beklenmedik olaylar karşısında neler yapılması gerektiğinin bu eylem planında yer alması gerekmektedir (Kurt ve Kandemir, 2006).

1.1.2. Okul Güvenliği ile ilgili Teoriler

Okul güvenliğini açıklama yolunda yapılan çalışmalar genel olarak üç boyutta ele alınmaktadır. Sosyal kontrol teorisi, okul iklimi teorisi ve çözülme teorisi farklı araştırmacılar tarafından değişik ifadelerle sıralanmış ve yorumlanmıştır.

1.Kontrol Teorisi: Okullarda şiddete yönelik olayların temelinde sosyal ve kültürel değerlerin zayıflığı bulunmaktadır. Toplumsal değerlerin çocuklara gerektiği şekilde aktarılamaması okulda şiddete yönelik olayların önemli nedenlerinden birisi olarak görülmektedir. Bu teoriye göre güvenli okul ancak; geleneksel amaçlara bağlılık, temel insan haklarına bağlılık, sosyal etkinliklere olumlu katılım şartlarının sağlanması ile gerçekleşebilir (Can, 2014).

Işık'a (2004) göre güvenli okul geleneksel amaçlara bağlılık, temel insani değerlere bağlılık, toplumsal etkinliklere katılım ve sosyal normlara inanma şartlarının sağlanması ile gerçekleştirilebilir.

Sosyal kontrol teorisi açısından, okullarda riskli durumların azaltılabilmesi için, eğitim yöneticisinin temel görevi olumlu bir okul iklimi oluşturmak, öğrencilerin ve öğretmenlerin okula olan bağlılığını artırmak, okula yeni kaynaklar kazandırıp başarılı fakir öğrencilere burs desteği sağlamaya çalışmak olmalıdır (Çankaya, 2009).

2.Okul İklimi Teorisi: Bu teoriye göre okul iklimi öğrenci davranışlarının belirlenmesinde önemli bir unsurdur. Olumlu okul iklimi ile okul güvenliği arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Okul olumlu bir iklime sahip oldukça daha güvenli

hale gelecektir (Memduhoğlu ve Taşdan, 2008). Bu teoriye göre okul iklimi ğrenci davranışlarını belirleyen önemli bir etkindir. Güvenli okul; kendi fiziksel şartlarından tutun da bağlı bulunduğu meknın kültürel ve sosyal yaşantısına kadar etkileşim halindedir. Dolayısıyla bir okulu güvenli hale getirecek başlıca etmenlerden biri de sağlıklı dşnebiyen, eğitimsel olarak iyi yetiştirilen, kendi sosyal yaşantılarında da okullarda aldıkları eğitimleri olumsuz yönde etkilemeyecek düzgün meknlarda bulunan öğrencilerdir. Söz konusu yaşantılara sahip bireyler kurum içerisinde hedeflenen davranışları göstermeye daha yatkın olacaklardır (Posluoğlu, 2014).

Olumlu okul iklimi ğrenci, ğretmen ve diğer kişilerin kendilerini eğitim ortamlarında fiziksel ve psikolojik olarak güvende hissetmeleri bakımından özel bir önem taşımaktadır.

3.Sosyal zlme Teorisi: Bu teoriye göre okul toplumun yansımasıdır. Okulun güvenliği içinde bulunduğu toplumsal güvenlikten ayrı olarak düşünülemez. Okuldaki güvenlik ortamı okulun içinde bulunduğu sosyal çevrenin aynasıdır. Toplumda görülen bütün olumsuzluklar, aynı zamanda okulu da etkileyecektir. Öğrencinin çevreden edinmiş olduğu yaşantılar ve deneyimler onun okul yaşantısına etki edecektir. Toplumdaki suç oranı arttıka, okuldaki suç oranı da doğru orantılı olarak artacaktır (Işık, 2004).

Memduhluoğlu ve Taşdan'a (2008) göre okulların daha güvenli yerler olması için öncelikle toplumun ve ailenin güvenli kurumlar olması gerekir. Yukarıda açıklanan okul güvenliği kuramlarından sadece birisinin doğru olduğunu kabul etmek yanlış bir yaklaşımdır. Aksine bu teorilerin eleştirel bir yaklaşımla incelenmesi ve farklı bir bakış açısıyla bütünleştirilmesi gerekir.

1.1.3. Okul Güvenliğini Etkileyen Faktörler

Okuldaki personel ve öğrencilerin, istenmeyen davranışlarda bulunmasında sadece bireysel etkenler rol oynamazlar. Okulun psiko-sosyal ve fiziki ortamından kaynaklanan etkenlerin de personel ve öğrencilerin davranışlarını etkilediği, söz konusu grubun hedeflenen davranışlar dışında olumsuz davranışlar sergilemelerine sebep olabilmektedir (Posluoğlu, 2014). Okul güvenliği ğrenci, ğretmen ve diğer okul çalışanlarının kendilerini fiziksel ve duygusal yönden zgr hissetmeleri ile okulda uygun bir eğitim ortamı oluşturulması olarak da görülebilir (Işık 2004).

Özer ve Dönmez (2007), okul güvenliğini etkileyen faktörleri okulun fiziksel çevresini ve binasını konu alan fiziksel etkenler, okuldaki bireylerin ilişkilerini

etkileyen okul iklimini konu alan psikolojik etkenler ve okuldaki bireylerin arasında var olan değer, inanç ve normlarla oluşan okul kültürünü konu edinen sosyal etkenler olarak üç başlıkta toplamıştır.

Bu bölümde, *Fiziksel Etkenler, Sosyal Etkenler ve Psikolojik Etkenler* incelenecektir.

1.1.3.1 Fiziksel Etkenler

Okulun fiziksel çevresi, okulda fiziksel ve psikolojik açıdan güvenliğin ve etkililiğin sağlanmasında önemli bir etkidir. Eğitim yuvaları olan okulların inşa edileceği ortamın; sosyokültürel durumu, coğrafi özellikleri, ulaşımının kolaylığı vb. gibi faktörler eğitimde kaliteyi ve verimliliği etkileyen başlıca etmenlerdir (Posluoğlu, 2014).

Okullarda eğitim ortamlarını bina içi ve bina dışı eğitim mekânları olmak üzere iki bölüm olarak ele alabiliriz. Bina içi eğitim mekânları olarak derslikler, atölye ve işlikler, laboratuvar, destek eğitim odaları, bina dışı eğitim mekânları olarak da oyun alanları ve spor alanları düşünülmelidir (Başar, 2000).

Baykal (1995), çağdaş okul binalarının, okulun amaçlarını gerçekleştirmesini sağlayıcı özellikte olması, okul binalarında öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin ihtiyaçlarını karşılayacak yerlerin (laboratuvar, kütüphane, spor salonu, işlik, oyun odası ve çok amaçlı salon vb.) bulunması gerektiğini vurgulamıştır.

Okul binalarının ve eğitim araçlarının her geçen yıl değişim gösterdiği görülmektedir. Önceleri standart sıra düzeni öğretmen merkezli olarak düzenlenirken, 1970'li yıllarda; tekli öğrenci sıraları ve çeşitli oturma düzenleri gündeme gelmiştir. 1995'li yıllardan itibaren günümüze kadar geçen süreçte ise insan vücuduna uyumlu olarak tasarlanmış masa, sıra ve sandalyeler ile diğer eğitim mobilyaları rahat çalışma ortamları ve dersin özelliğine uygun eğitim mekânları tasarlanmaktadır.(Uludağ, 2002).

İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile okul binalarının sağlık, eğitim-öğretim ve ulaşım yönünden elverişli bir yerde olmasına dikkat edilir. Meyhane, kahvehane, kıraathane, bar, elektronik oyun merkezleri gibi umuma açık yerler ile açık alkollü içki satılan yerlerin, okul binalarından 100 metre uzaklıkta bulunması zorunludur. Turizmin yoğun olduğu yörelerdeki okulların tatil olduğu dönemlerde ise belirtilen mesafe şartı aranmaz (Devlet Gazete, 1961). Gülkan ve Utkutuğ (2003), okul binalarının deprem güvenliği için asgari tasarım ölçütlerini belirlemeyi amaçlayan çalışmalarında, deneyimlerinden hareketle Milli Eğitim Bakanlığı'nca yaptırılacak

bütün betonarme okulların, can güvenliğini artırmak amacıyla asgari miktarda perde duvara sahip olacak şekilde boyutlandırılmasını önermişlerdir.

Erden'e (1998) göre geleneksel bir okul binasında bulunması gereken özellikler: Bina ve eklentileri genel görünüşüyle öğrencilere güven vermeli, sağlam ve bakımlı olmalıdır. Binaların büyüklüğü öğrenci sayısı ile uyumlu olmalı, öğrencilerin oyun oynayabilecekleri ve kendilerini güvende hissedebilecekleri bir okul bahçesi bulunmalıdır. Bina içinde çocukların sosyal faaliyetlerde bulunmalarına imkân sağlayacak kapalı alanlar bulunmalıdır. Dersliklerin yanında laboratuvar, kütüphane, destek eğitim odaları ve çok amaçlı salon olmalıdır. Bina içerisinde öğrenci sayısı ile orantılı olarak temizlik ve hijyen bakımından uygun tuvalet ve lavabolar olmalıdır. Derslikler güneş görmeli; ısıtma, havalandırma ve aydınlatma koşullarına uygun, ders araç ve gereçlerin kullanılmasına olanak sağlayacak gerekli donanıma sahip olmalıdır. Masa, sıra ve sandalyeler ile lavaboların öğrencilerin fiziksel yapısına uygun olmasına dikkat edilmelidir. Derslikler, idare odalar, öğretmen odası, laboratuvar ve işlikler arasında kolay ulaşım imkânı olmalıdır. Okul binasının fiziki yapısı iletişimi engellememelidir.

Fiziksel ortamının yetersizliği sonucu okulda yaşanan disiplin sorunları artabilmektedir (Dönmez ve Güven, 2001). Okullarda öğrenci sayısının artışına paralel olarak başta disiplin sorunları olmak üzere şiddet, kavga, gruplaşma vb istenmeyen davranışların arttığı görülmektedir. Okulun öğrenci sayısı ile öğrenciden kaynaklanan sorunların doğru orantılı olarak artması gerçeğinden hareketle, yeni kurulacak okulların Amerikan tipi küçük ve müstakil stüdyo okullar şeklinde kurulması önerilmektedir (Aydemir, 2013).

Yapılan araştırma bulguları küçük boyutlu okullarda şiddet, saldırganlık, hırsızlık, madde bağımlılığı ve zorbalık gibi davranış problemlerinin azaldığını göstermektedir.

1.1.3.2 Sosyal Etkenler

Nitelikli bir eğitimin olmazsa olmazı okul güvenliği için her okulun kendi imkânları ölçüsünde alabileceği bazı önlemler vardır. Bu önlemler bilimsel ve teknolojik imkânların sağlanması yanında sağlıklı iletişim temeline dayalı olarak geliştirilen olumlu okul iklimini ve kültürünü de kapsamaktadır (Dönmez, 2001).

Ortak değerler, gelenekler, tören ve etkinliklerden meydana gelen okul kültürü kavramı, "iklim", "değerler sistem"i ve "efsane" gibi pek çok kavramın yerine kullanılmaktadır. Bir okulu başarılı kılan değerler genellikle tüm paydaşlar

tarafından paylaşılır ve ortak varsayımlar etrafında etkinliğini sürdürür (Demirtaş, 2010). Okulun yönetim kültürü, öğretmen ve öğrenci kültürü gibi bazı alt kültürler bulunabilir. Ancak okul kültürünün okulun paydaşları tarafından paylaşılan ortak bir kültür olması beklenir (Şişman, 2004).

Işık'a (2004) göre; okul kültürü ve iklimi arasında kesin bir ayırım yapılamamakla birlikte, okul kültürü ve ikliminin okuldaki bireylerin davranışını etkilediği bir gerçektir. Özetle, okul kültürü ve iklimi okul güvenliği ile doğrudan ilişkilidir.

1.1.3.3 Psikolojik Etkenler

Okul iklimi, eğitim ortamlarında duyguların ve bireysel davranışlar ile ilgili faktörlerin oluşmasıdır. Okul ikliminde okul bileşenleri arasındaki ilişkiler incelenmektedir. Öğrencilerin kendisiyle, arkadaşlarıyla, ailesiyle, eğitim çalışanlarıyla ve çevresiyle olan ilişkisi okul iklimi bağlamında ilişki düzeylerini oluşturur. Bu ilişkilerinin etkili bir şekilde sürdürülebilmesi için, kurum içi iletişimin uygun biçimde düzenlenmesi gerekmektedir (Karal, 2011).

Hoy ve Miskel'e göre okul iklimi, bir okulu başka okullardan ayırt eden özellikler bütünüdür (Çelik, 2002). Öğrencileri korkutmayan, onlara kucak açan bir atmosfer oluşturulduğunda, öğrencilerin dinamik bir şekilde öğrenmeye çalıştıkları görülebilir (Akyol, 2000). Öğrenci zamanının büyük bölümünü geçirdiği okul ortamında kendisini duygusal yönden güvende hissetmezse, öğrencinin gelişimi, okul başarısı ve eğiti sekteye uğrayacaktır. Okulda ruh sağlığı kavramı öğrenciyi duygusal olgunluk düzeyine ulaştıracak koşullar olarak düşünülmelidir (Kılıççı, 1992).

1.2. OKUL GÜVENLİĞİNİN KAPSAMI VE BOYUTLARI

Okul güvenliği sorunu son yıllarda eğitim sistemleri içinde en çok tartışılan sorun alanlarından biri olarak kabul edilmektedir.

Okul güvenliğinin kapsamı okulda hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin güven içerisinde yaşamalarıyla ilgilidir (Memduhoğlu ve Taşdan 2008). Güvenlik, çocuklar söz konusu olduğunda yetişkinlere göre farklı boyutları içermektedir. Yetişkin bireyler için alınabilecek güvenlik önlemleri fiziki önlemlerle yeterli olurken, duygusal gelişimlerini sürdüren çocuklar için yeterli düzeyde olmayabilir. Öğrencilerin güvenli bir eğitim ortamında sosyal becerilerini gösterebilecekleri, problemlerini çözebilecekleri ve çevreleri ile aralarında sağlam bir iletişim ve işbirliği kurabilecekleri bir ortam gerekmektedir. Okulların bu anlayış çerçevesinde

yeniden ele alınması gerekmektedir. Çocukların yaşam alanları sadece fiziksel güvenlik önlemlerinin alınması gereken yerler değil, aynı zamanda onların duygusal gelişimlerinin önündeki engellerden de arındırılmış yerler olmak zorundadır (Karal, 2011).

Okul güvenliği eğitim ortamlarının güvenliği ile sınırlı değildir. Okul güvenliğinin kapsamı ve boyutları; öğrenci, öğretmen ya da diğer okul çalışanlarının okula gitmek amacıyla evinden ayrılmasından tekrar evine dönüncüye kadar geçen süreci içerir. Dolayısıyla mekân açısından okul güvenliği üç temel alandaki güvenliği kapsamaktadır. Bunlar; okul ile ev arasındaki güvenlik, okul içinde güvenlik ve sınıf ortamında güvenlidir (Işık, 2004).

Okul güvenliğinin boyutları aslında çok kapsamlıdır. Okul içinde öğrencilerin birbirlerine şiddet uygulamaları, öğretmenlerin veya dışarıdan birilerinin öğrencilere şiddet uygulamaları, cinsel istismar, siyasi görüşlerin farklılığından doğan çatışmalar, deprem yangın, psikolojik güvenlik ve sağlık güvenliğini tehdit edecek birçok güvenlik boyutu vardır (Yorulmaz, 2015).

Okul güvenliği sadece okul içi unsurları değil okul ile etkileşimi olan diğer toplumsal unsurları da kapsamaktadır. Bu unsurlar arasında; okul çevresinin sosyo-ekonomik ve kültürel yapısı ile toplumun şiddete karşı genel tavrı yer almaktadır. Okul çevresinden ve toplumdan kaynaklanan sorunlar okulun risk düzeyini doğrudan etkileyebilir (Çankaya, 2010).

Okul güvenliği sorunu çok boyutlu bir sorundur. Okulda yaşanan güvenlik sorunları: okulun içinde bulunduğu topluma, okul binasının bulunduğu yere, okul büyüklüğüne, öğrencilerin ve okul personelinin bireysel özelliklerine göre farklı boyutlarda yaşanabilmektedir (Dönmez ve Özer, 2009).

Okul güvenliği uygulamaları, sadece okulda şiddetin önlenmesine yönelik çalışmalardan ibaret değildir. Okul güvenliğinin aşamaları, okul çevresindeki fiziksel şartların iyileştirilip güvenli hale getirilmelerinden, çocuk psikolojisi alanında donanımlı personele; suç ve şiddete karşı farkındalık oluşturulmasından, sağlıklı ve etkili bir iletişim ve işbirliğine uzanan geniş bir alanı kapsamalıdır (Karal, 2011).

Eğitim programlarında suç ve şiddetin önlenmesi bağlamında farkındalık oluşturacak etkinliklere geniş yer verilmelidir. Okul güvenliğinin sağlanmasına yönelik uygulamalarda okulun tüm iç ve dış paydaşları sürece dâhil edilmelidir.

1.2.1. Okul Yöneticisinin Okul Güvenliğine İlişkin Rolü

Okul yöneticisi olarak genellikle okul müdürü gelir. Ancak okul müdürünün dışında başka okul yöneticileri de vardır. Müdür yardımcıları, zümre, şube ve bölüm başkanları, belirli konularda görev yapan koordinatörler de okul yöneticileri olarak nitelendirilebilir (Erdoğan, 2004). Milli Eğitim örgüt sistemine göre okul yöneticisi, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarında müdür, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısı görevlerinde bulunanları ifade etmektedir.

Karal (2011) okul güvenliğinin sağlanmasında temel sorumluları tespit etmeye yönelik çalışmalarda esas unsurun okul yöneticisi ve eğitimcilerin rolü olduğunu vurgulamıştır. Okul yöneticisi, okul güvenliği bağlamında temel rol oynamaktadır. Okul yöneticisi eğitim politikaların uygulanmasından ve denetlenmesinden sorumlu ilk kişidir. Öğrencilerin okul kurallarına uymalarını sağlayacak ve denetleyecek personelin çalışmalarından birinci derecede okul yöneticileri sorumludur. Ayrıca, okul güvenliği ile ilgili konularda iletişim ve işbirliğini sağlamak görevi yine okul yöneticisine düşmektedir. Okul yöneticisi teknik imkanlar ölçüsünde her türlü güvenlik önlemini almanın yanında, okul kültürünün okula yerleştirilebilmesi için uygun bir okul iklimi oluşturulmasında da çok önemli görevler düşmektedir (Dönmez, 2001).

Demirtaş'a (2007) göre olan okul yöneticisi, okulda güvenliğin, herkesin sorumluluğunda olduğunu ve güvenliği geliştirmek için herkese görevler düştüğünü benimsetmek amacıyla sahip olması gereken yetkinlikleri uygulamaya geçirmelidir. Bu yetkinlikler:

1. "Tüm okul personeline, güvenlik eğitimini, eğitim programının ayrılmaz bir parçası olarak görmelerini sağlama.
2. Tüm öğretmenlerin kullanımı için eğitsel kılavuzlar hazırlama.
3. Öğrencilerin güvenlik gereksinimlerini belirleme ve işbirliği içinde planlama.
4. Güvenlik eğitimi yeterliliği açısından var olan eğitim programını değerlendirme.
5. Hem öğretmen hem de öğretmen kullanımına ait güncel güvenlik malzemelerinin kaynaklarını tespit etme.
6. Okul güvenlik kurumları (güvenlik kurulları, güvenlik karakolları, güvenlik komiteleri ve güvenlik kulüpleri) ve öğretmen destekçileri ile birlikte çalışma.

7.Kaza raporlarını, önleyici, savunucu, koruyucu ve yapıcı araçlar olarak değerlendirme.

8. Güvenliği içeren yasal mevzuatı okul personeline bildirme.

9. Hizmet ve yardım için okul dışı kuruluşların işbirliğini sağlama.

10. Güvenlik eğitimi malzemeleri seçiminde öğretmenlere yol gösterme.

11. Okul güvenlik programını halka duyurma ve açıklama.

12. Acil durum tatbikatlarını düzenleme ve uygulamada önderlik yapma.

13.Binalardan kaynaklanan tehlikeleri yok etme ve ek binaların yapımının planlanmasında güvenlik önlemlerini göz önünde bulundurma.

14.Okul güvenlik programına ilişkin toplum üyelerinin önerilerini ve eleştirilerini değerlendirme.

15. Eğitsel yardımlar sağlamada toplum kurumları ile işbirliğinde bulunma.

16. Güvenlik alanında son gelişmeleri takip etme.

17.Güvenlik elemanları, servis sürücüleri ve öğle yemeği personeli dâhil tüm personel için hizmet içi eğitim programlarının uygulanmasını sağlama.

18. Güvenlik eğitimi vermeleri konusunda öğretmenleri teşvik etme ve destekleme.

19.Okul güvenlik programında etkiye sahip olan çevre güvenlik etkinliklerine fiilen katılma.

20.Okul güvenlik programını değerlendirme” şeklindedir.

Güvenli eğitim ortamları sağlamak ve sürdürmek okul yönetiminin sorumluluğudur. Okulun örgütsel amaçlarına ulaşabilmesi, okulun tüm paydaşlarının kendilerini her yönden güvende hissetmesine bağlıdır. Okulun fiziksel çevresinin güvenliği, okulun afetlere karşı hazırlıklı olması, güvenli eğitim ortamlarının uygun şekilde düzenlenmesi, zararlı alışkanlıklara karşı önlemlerin alınması gibi konular okul güvenliğinin temelini oluşturmaktadır. Yöneticiler, öğretmenler, diğer okul çalışanları ve ilgili tüm paydaşların bu konularda ortak çalışmaları gerekmektedir (Turhan ve Turan, 2012).

Okulda güvenlik önlemleri okul yöneticisi, nöbetçi öğretmen, öğretmenler ve diğer yardımcı personel tarafından birlikte alınır. Okul içinde can ve mal güvenliğinin sağlanmasına yönelik alınacak güvenlik tedbirleri okulun bina, tesis ve eklentileri ile araç gereçleri şartlarına uygun olarak kullanması, insan davranışlarının kontrol altında tutulmasını kapsar (Taymaz, 2003).

Okul güvenliğinin sağlanması, öğretmenler, okul yöneticileri ve veliler başta olmak üzere, okulun tüm iç ve dış paydaşlarının sorumluluk alanına girmektedir. Okulun amaçlarına ulaşabilmesi, okul yöneticilerinin ve eğitim çalışanlarının okul sağlığı ve güvenliğine ilişkin görev ve sorumluluklarını etkili biçimde yerine getirmesine bağlıdır.

1.2.2. Okul Güvenliği Protokolü

Sağlıklı bir toplumun en önemli unsuru olan çocuğun yetiştirilmesi için gerekli önlemlerin alınması, çocuğun aile ve toplum içindeki yerini düzenleyen hukuk kurallarına da bağlıdır. Bu kuralların evrensel insan haklarına ve uygun olması çocuk ve toplum açısından oldukça önemlidir. İşte bu yüzden çocuk eski zamanlardan bu yana hukukun ilgilendiği bir varlık olmuştur (İnan, 1968). Bu amaçla ülkemiz, aday olduğumuz AB ve BM'nin çocuk hakları ilgili sözleşmelerine bağlı olarak gerek uluslararası gerekse ulusal olarak T.C. Anayasası ailenin korunması ve çocuk hakları ile Millî Eğitim Temel Kanunu'ndaki Türk Millî Eğitiminin amaçları doğrultusunda öğrenci güvenliğine ilişkin yasal düzenlemeleri uygulamaya geçirmiştir. Okul güvenliğini ilgilendiren yasal düzenlemelerden bazıları aşağıda belirtilmiştir.

Çocuk istismarı çalışmalarındaki en önemli referans çocuk hakları sözleşmesidir. Bu sözleşmenin maddelerine uymanın yanı sıra sözleşmenin felsefesine uygun çocukların yasamaları ve yetiştirilmeleri çocuk istismarının olmaması için olmazsa olmaz koşullardır (Polat, 2001). Bu sözleşme 26 Ocak 1990'da Birleşmiş Milletlerde imzaya açılmış, dönemin cumhurbaşkanı Turgut Özal 29-30 Eylül 1990'da sözleşmeyi Türkiye adına imzalamıştır. Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin TBMM tarafından onaylanarak, yürürlüğe giriş tarihi 27 Ocak 1995 tarihidir (Özgirgin, 2004).

Çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin temel ilkesi her konuda çocuğun yüksek yararının gözetilmesidir. Sözleşme çocuk haklarının gözetilmesinde asgari standardı tespit eder ve çocuğun öncelikle olarak aile içinde çevresinde korunması esasını öngörür. Çocuğun kendisi ile ilgili konularda görüş bildirmesini ve bu görüşün dikkate alınmasını emreder. Sözleşme öncelikle ailelere, topluluklara, gençlere, öğretmenlere, sağlık çalışanlarına, emniyet görevlilerine ve devlete çocuklarla ilgili olarak asgari yükümlülükler içeren davranış biçimleri öngörür (Müftü, 2001).

Türkiye'de yürürlüğe giren Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde, ailenin koruması gerekliliği belirtilmiştir. Çocuğun toplumda bireysel bir yaşantı sürdürebilmesi için

sağlıklı bir aile ortamında yetiştirilmesi gerekliliğine değinilerek, özel güvence ve koruma ihtiyacı vurgulanmıştır (Cılga, 2001).

Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi, 25 Ocak 1996 tarihinde Strazburg'da imzalanmış ve 1 Temmuz 2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye adı geçen sözleşmeyi 9 Haziran 1999 tarihinde imzalamış ve 18 Ocak 2001 tarihinde onaylamıştır. Çocuk haklarının korunması ve geliştirilmesi imkânı verilmesi ile birlikte ailenin ve devletin bu koruma ve geliştirmeye katılması gerektiği belirtilen bir sözleşmedir (Devlet Gazete, 2001).

İlköğretim ve Eğitim Kanunu'na göre okul binalarının sağlık, güvenlik ve ulaşım bakımından uygun bir konumda olmasına dikkat edilir. Umuma açık yerler ile açık alkollü içki satılan yerlerin, okul binalarından uzaklığı 222 sayılı yasa ile belirlenmiştir. Turizmin yoğun olduğu yörelerdeki okulların tatil olduğu dönemlerde yukarıda belirtilen işyerleri ile okullar arasındaki mesafe şartı aranmaz (Devlet Gazete, 1961).

Okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumlarında öğrenci sağlığı ve güvenliği hizmetleri aşağıdaki yönetmelik esaslara göre yürütülür:

“Öğrencilere okul ve çevresinde sağlıklı, güvenli bir eğitim ve öğretim ortamı sağlanması esastır. Okulun temizlik ve düzeninin sağlanması, derslik, laboratuvar, işlik, yemekhane, yatakhane gibi yerlerde ısı, ışık ve havalandırmanın sağlık şartlarına uygun olması için gerekli önlemler alınır. Beslenme programının uygulanması ve öğle yemeklerini okulda yemek zorunda kalan öğrenciler için, imkânlar ölçüsünde bir mutfak ve yemek odası ayrılır. Öğrencilerin sağlıklı beslenebilmeleri için kullanılacak masalar ve diğer araçlar sağlık şartlarına uygun olarak bulundurulur. Mutfak veya yemek odası bulunmayan okullarda sınıflar, temizlik ve bakımı yapılmak şartıyla bu amaç için kullanılabilir. Okulda, ilk yardım dolabı ile ilk yardım çantası ve bunlara ait araç ve malzeme bulundurulur. İlk yardım dolabında doktor reçetesi ile alınmayan ve doktor tavsiyesine göre kullanılması gereken ilâçlar bulundurulamaz ve öğrencilere kullandırılmaz. Okullarda içme suyu deposunun en az yılda bir kez temizlik ve bakımı yapılır. İlgili kurumlarla iş birliği yapılarak depoların ilaçlama işlemleri, çocukların okulda bulunmadıkları zamanlar ile yarıyıl ve yaz tatili dönemlerinde yapılır. Güvenli okul ortamının sağlanması için her türlü eğitim ve rehberlik faaliyetlerine önem verilir. Çalışanların ve öğrencilerin fiziki ve psikolojik şiddetten korunması için iletişim araçları ile kamera ve alarm sistemlerinden yararlanılarak gerekli tedbirler alınır.

Okullarda kantin, yemekhane ve benzeri yerlerde, 5/2/2013 tarihli ve 28550 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Okul Kantinlerine Dair Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliği hükümlerine uyulur. Sivil savunma ekiplerinin kuruluş ve işleyişi, 9/6/1958 tarihli ve 7126 sayılı Sivil Savunma Kanunu hükümlerine göre yürütülür. Okul yönetimince, 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre okul binalarının korunmasına ilişkin tedbirler alınır” (Devlet Gazete, 2014).

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okul sağlığı ve güvenliği konusunda yürütülen başlıca çalışmalar şunlardır:

1. Çocuklarımızın ruhsal ve fiziksel yönden kendilerini güvende hissetmelerini sağlamak amacıyla; İçişleri Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında işbirliği protokolü imzalanmıştır. “Güvenli Okul Güvenli Eğitim” projesi 2007 yılında uygulamaya konulmuştur. Proje kapsamında; öğrencilerin şiddet ve şiddet içeren olaylar ile madde bağımlılığı ve diğer zararlı alışkanlıklara karşı korunması, okul çevresindeki risk alanlarının denetlenmesi ve bu yönde önlemler alınması hedeflenmiştir.

2. Okulların temizlik ve hijyen konusunda teşvik edilmesi, okul sağlığının daha iyi düzeye çıkarılması amacıyla Milli eğitim Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı arasında 2006 yılında “Beyaz Bayrak” işbirliği protokolü imzalanmıştır. Protokole göre, okulların temizlik açısından belirli kıstaslar esas alınarak Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği içerisinde denetlenmesi, okul sağlığının iyileştirilmesi hususunda teşvik edilmesi için uygulanan projede gerekli kıstasları karşılayan okullara, okul sağlığını ve temizliğini simgeleyen 2 yıl geçerli olan sertifika, beyaz bayrak ve pirinç levha verilecektir.

3. Sağlık Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında 2010 yılında imzalanan protokol ile Beslenme Dostu Okullar Programı ülkemizde başlatılmıştır. Beslenme Dostu Okul Projesi ile okullarda sağlıklı beslenme ve hareketli yaşam konularında duyarlılığın artırılması ve iyi uygulamaların desteklenerek okul sağlığının daha iyi düzeylere çıkarılması hedeflenmektedir. Okulların gönüllü olarak katılmakta oldukları Beslenme Dostu Okullar programı ile 1423 okul ‘Beslenme Dostu Okul’ Sertifikası almaya hak kazanmıştır. Yıllara göre; 2012 yılında 393, 2013 yılında 326, 2014 yılında 481, 2015 yılında 413 okulumuz sertifika ile ödüllendirilmiştir.

4. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından hazırlanan “Okul Kantinlerine Dair Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliği” 5 Şubat 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmeliğin amacı, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim ve öğretim kurumları bünyesinde faaliyet gösteren kantin, kafeterya, büfe, çay ocağı ve yemekhane gibi gıda işletmelerinin özel temizlik şartlarına, gıda güvenilirliğine ve denetimine ilişkin kuralları belirlemektir (Devlet Gazete, 2013).

5. Millî Eğitim Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Türkiye Belediyeler Birliği arasında 2011 yılında imzalanan protokolle “Okullar Hayat Olsun Projesi” yürürlüğe girmiştir. Projenin amacı eğitim öğretim dışındaki boş zamanlarda okul imkânlarının öğrencilere, yetişkinlere, mahalle sakinlerine açılması; okulların öğrenciler, yetişkinler için birer “hayat boyu öğrenme merkezi”, eğlenme ve dinlenme faaliyetlerine imkân veren “yaşayan güvenli alanlar” hâline dönüştürülmesidir (MEB, 2014).

6. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okul güvenliğine ilişkin alınan kararlar ve yapılan çalışmalar şunlardır:

- 18.10.1995 tarih ve 2701 sayılı 81 nolu genelge,
- 10.11.2003 tarih ve 3164 sayılı 91 nolu genelge,
- 14.10.2005 tarih ve 4344 sayılı 95 nolu genelge,

- MEB, 2006/22 nolu “Öğrencilerimizin Zararlı Madde Kullanımı ve Şiddet Gibi Risklerden Korunması” konulu genelgesi,

- MEB, 2006/26 nolu “Okullarda Şiddetin Önlenmesi” genelgesi,

- MEB, 2007/72 nolu “Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Artırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü” genelgesi,

- MEB, 2009/09 nolu “Okullarda Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması” genelgesi.

- MEB, 2006/26 nolu “Okullarda Şiddetin Önlenmesi” genelgesi ile eğitim kurumlarında yaşanan şiddet olaylarının bölgesel ve yerel düzeyde analiz edilerek risk envanterinin çıkarılması ve gerekli önlemlerin alınması amacıyla “Okul Vaka Analizi” uygulaması için bir veri tabanı oluşturulmuştur. Okullarda yaşanan şiddet, taciz, gasp, madde kullanımı gibi istenmeyen olaylara yönelik elde edilen veriler Okul Vaka Analiz Formuna işlenerek, her ayın sonunda bir nüshası İl Milli Eğitim Müdürlüğüne, bir nüshası İl Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğüne gönderilecek, bir nüshası da okul dosyasında muhafaza edilecektir. Ayrıca her okul

ve kurum okul vaka analiz kayıt işlemlerini Milli Eğitim Bakanlığı <http://ilsis.meb.gov.tr> adresi üzerinden Okul Vaka Kayıt Analizleri Kayıt İşlemleri menüsüne okul kodu ve kurum şifresini yazarak sayfaya giriş yapacaktır. Bütün vakaların kaydı tutularak okul vaka analiz işlemi ilsis.meb.gov.tr üzerinden gerçekleştirilecektir. Öğrenci kişisel bilgileri belirtilmeden vakaların objektif bir biçimde girilmesi gerekmektedir.

- 2014/20 nolu “Uyuşturucu Kullanımı ve Bağımlılık İle Mücadele” konulu genelge.

7. Koruyucu Güvenlik Özel Talimatı

Bu talimatın amacı; Milli Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatına bağlı tüm okul ve kurumlarında meydana gelebilecek her türlü sabotaj, yangın, casusluk ile yıkıcı ve bölücü faaliyetlere karşı personel, evrak, araç ve gereçlerin güvenliğinin sağlanmasına ilişkin alınacak önlemlerin planlanması ve uygulanması için genel esasları ve prensipleri belirtmektir. Koruyucu Güvenlik Genel Esasları:

- a) Personel Güvenliği,
- b) Bakanlık ve kuruluşlardaki güvenlik,
- c) Sabotajlara karşı korunma ve sabotajları önleme,
- d) Bilgi, doküman ve malzeme güvenliği,
- e) Bakanlık ve kuruluşlarında güvenlik personelinin yabancılarla temaslarda uyacakları güvenlik esasları,
- f) Zararlı faaliyetlere karşı korunma,
- g) Yangınlara karşı korunma,
- h) Eğitim, denetim ve raporları.

Milli Eğitim Bakanlığı, güvenli eğitim ortamları oluşturmaya yönelik standartlar geliştirmek için bir takım çalışmalar gerçekleştirmektedir. Ancak yapılan çalışmaların ülke genelinde uygulanabilir ve sürdürülebilir olması, eğitimin tüm paydaşlarının bu sürece dâhil edilerek paydaşlar arası koordinasyonun sağlanması ile mümkün olacaktır.

1.3. OKUL GÜVENLİĞİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

1.3.1. Şiddet

Şiddet, Türk Dil Kurumu sözlüğünde “kaba güç, duygu ve davranışta aşırılık, karşıt görüşte olanlara kaba kuvvet kullanma” olarak tanımlanmaktadır. Budak (2003) ise şiddeti, öfke duygularının kişilere veya nesnelere yönelik fiziksel zor yoluyla dile getirilmesi şeklinde tanımlamaktadır.

Şiddet; bir insanın başka birisine güç ve baskı uygulayarak, bedensel veya ruhsal açıdan zarar görmesine sebep olan, bireysel veya toplu hareketlerin tümüne verilen addır. Yani psikolojik ve fiziksel güç kullanarak saldırmasıdır (Taşdan, 2009). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) şiddeti; *"Kişinin bilinçli olarak, kendisine, başkasına, bir gruba veya bir topluluğa karşı, yaralama, ölüm, psikolojik zarar, gelişme geriliği ya da yoksunlukla sonuçlanan, ya da sonuçlanma olasılığı olan, tehdit ederek veya gerçekten, fiziksel zorlama ya da güç kullanılması"* olarak tanımlamaktadır. Güç kullanımı ya da fiziksel zorlama kavramları kendine zarar verme davranışlarının yanı sıra ihmal, fiziksel, cinsel ve psikolojik kötüye kullanımının da tüm tipleri anlaşılmalıdır (TBMM, 2007).

Fiziksel şiddet *"insan bedenine yöneltilen sert ve acı verici bir eylem"* olarak tanımlanmaktadır. Bu eylem hiç şüphesiz duygusal, cinsel ve kültürel etkileri de beraberinde getirebilir. Bazen ölüme bile sonuçlanabilen dayak, okullarda sıklıkla kullanılan şiddet türünü oluşturmaktadır (Tural, 2006). Fiziksel istismar tanımına dayak ile birlikte sarsma, sabit durumda uzun süre durmaya zorlama, aşırı egzersiz yaptırma gibi davranışlar da girmektedir. Fiziksel istismara erkek çocukların daha fazla maruz kaldıkları, erkek öğretmenlerin de fiziksel cezalandırmaya daha sık başvurdukları görülmektedir. Bu yaklaşımın geleneksel kültürde babanın otoriter tutumunun okula taşınması olarak yorumlanabilir (Beyazova ve Şahin, 2001).

Okulda fiziki ve duygusal şiddete maruz kalan çocukların olumlu öğrenme yaşantıları engellenmekte ya da azalmaktadır. Çocuklar şiddetin olumsuz etkilerinden korkmakta ve zaman içerisinde okuldan uzaklaşmaktadır. Dolayısıyla bireyler eğitimsel gelişme açısından zaman ve fırsat kaybı yaşamaktadırlar (Alkan, 2007).

Okul büyüklüğü ile okulda şiddet arasında bir ilişki vardır. Büyük okullarda öğrencilerin yalnızlığı ve okulla özdeşleşmemesi saygısızlık, kırgınlık, fiziksel tehlikeler, şiddet, saldırganlık ve kabalık gibi olayların bu yerlerde daha fazla görülmesine sebep olmaktadır (Çınar, 2007). Okul güvenliğini tehdit eden şiddeti önlemede de en önemli etkenlerden biri okul çalışanlarıyla, öğrencilerin kurdukları güven verici, destekleyici bağlardır (Işık, 2004; Ögel ve diğerleri, 2006).

Kızmaz (2006) okulda şiddetin nedenlerini genel olarak; aile içi sorunlar, ekonomik sorunlar, arkadaş ortamı, zayıf bir benlik denetimi, iletişim yetersizliği, medyanın etkisi ve akademik başarısızlık olarak tespit etmiştir.

DSÖ şiddete neden olan unsurların dört ayrı boyutta incelenmesini önermektedir. Bu başlıklar bireysel etkenler, çocuğun etrafındaki kişilerle olan ilişkilerine ilişkin etkenler, sosyal etkenler ve toplumsal etkenler şeklindedir. Bu şekilde sorunun tanımlanması ve çözüm önerileri geliştirilmesinin çok daha sistematik olarak yapılabileceğini savunulmaktadır.

1.3.2. Çeteleşme

Yasa dışı işler yapmak veya etrafındakileri korkutmak amacıyla bir araya gelmiş topluluk olarak ifade edilen çete, dışarıdan herhangi bir yardım görmeyen ve sosyal bir hedefi olmayan, kendiliğinden oluşan yöresel bir gruptur (Yavuzer, 1998). Dinsel, ırksal farklılaşma ve toplumsal olanakların sınırlı olduğu sosyo-ekonomik ve kültürel kesimlerde kolaylıkla oluşur (Tezcan, 1997). Okulda sıklıkla karşılaşılan şiddet davranışlarının genel olarak; okul zorbalığı, darp etme, dövme, korkutma, tehdit, cinsel taciz, alay ve aşağılama gibi biçimlerde gerçekleştiği görülmektedir. Bu şiddet çeşitliliği düşünüldüğünde de çocuğun okulda zorbalığın herhangi bir çeşidine maruz kalma olasılığının çok yüksek düzeyde olduğu tahmin edilebilir. Okul ve okul çevresinde çeteleşen gruplar dolayısıyla da gerçekleşebilen bu şiddet türü, gençler arasında bazen ölümlerle bile sonuçlanabilmesi açısından en tehlikeli unsurlardan biri olarak ele alınmalıdır (Aydemir ve Karal, 2012).

1.3.3. Madde Kullanımı

Şiddetin kaynakları arasında ilk sıralarda yer alan alkol ve madde kullanımı gençler arasında giderek yaygınlaşmaktadır. Alkol ve madde bağımlısı olan bir ebeveynin çocuğunu ihmal ve istismar etme eğilimi daha yüksektir. Bu tür ortamların çocukların ve gençlerin alkol ve zararlı madde kullanımı riskini arttırdığı bilinmektedir. Araştırma sonuçları, alkol ve bağımlılık yapıcı madde kullanımı ile şiddet arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir (Dönmez ve Özer, 2009).

Madde bağımlılığı aynı zamanda okula ve okul çevresine güvenliğine yönelik temel tehditlerden birini oluşturmaktadır. Uyuşturucu madde temin etmenin gençler için geçmiş dönemlere göre çok daha kolay olduğu; dolayısı ile uyuşturucu madde bağımlılığının yaygınlaşması eğitimcilerin ifade ettikleri endişeler arasındadır. Milli Eğitim Bakanlığı görevlileri dışında farklı kuruluşların madde ile mücadele konusunda okula girmesi olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Bu problemten kaçınmak için, madde kullanımı konusunda verilebilecek eğitimlerin, konunun uzmanları tarafından öğretmenlere, öğretmenlerden de aileler ve gençlere maddeye özendirici olmaktan uzak bir şekilde anlatılması gerekmektedir. Aksi takdirde,

okullardaki yanlış tanıtımlar ve sunumlar çocuklar/gençler için maddeyi dikkat çekici hale de getirebilmektedir (Karal, 2011).

1.3.4. Zorbalık

Okul zorbalığı, çocuklar ve ergenler arasında sıklıkla yaşanan bir durumdur. Bu konuda ilk çalışmalar 1970’li yıllarda Olweus tarafından İskandinav ülkelerinde başlatılmıştır. Olweus okul zorbalığını şiddet anlamına gelen “mobbing” kavramı ile eş anlamda kullanmış ve zorbalık davranışlarının erkek çocuklar arasında yaygın olarak görüldüğünü belirtmiştir (Dönmez ve Özer,2009).

Pişkin (2002), fiziksel olarak daha güçlü olan çocukların kendilerinden daha güçsüz olan çocuklara eziyet etmesi ve rahatsızlık vermesi olarak tanımlanan okul zorbalığı kavramı, çocukların birbirlerine yönelik şiddetini ele almaktadır. Zorbalık kavramı içerisinde dövme, tokat atma, itme, korkutma, kızdırma, kötü isim takma, hakaret etme, alay etme ve küçük düşürme gibi davranışları içermektedir. Çocuklar arası şiddetin sebepleri arasında çocuğun daha önce kendisinin şiddetle karşılaşmış olması, yaşadığı hayal kırıklıkları, intikam duyguları, bastırılmayan öfke davranışları, asosyal kişilik ve zararlı madde bağımlılığı gibi nedenler bulunmaktadır. Bu tip şiddet tek bir öğrencinin bireysel şiddeti olabileceği gibi, bu kişilik özelliklerine sahip birden fazla öğrencinin bir araya gelerek çeteler oluşturması ile de ortaya çıkabilir. Çocuklar bu şekilde kendilerini daha güçlü hissedebilir, yaptıklarından zevk alabilir ya da diğerlerinin bunu hak ettiğini düşünebilirler (Tural, 2006; Beyazova ve Şahin, 2001).

Tanımlardan görüldüğü gibi zorbalık en genel bakış açısı ile incitme amacı ile saldırı şeklinde tanımlanabilmektedir (Çınkır, Kepenekçi, 2003). Daha geniş bir bakış açısından zorbalık “*bir ya da daha fazla öğrencinin kasıtlı olarak daha zayıf olan öğrencilere yönelik fiziksel, sözel ya da psikolojik yönden defalarca kez zarar vermesi*” (Sarı ve Önder, 2012) olarak tanımlanmaktadır

1.3.5. Cinsel İstismar

Çocuk istismarı karmaşık nedenleri ve trajik sonuçları olan, tüm dünyada psikolojik, hukuki, ahlaki ve gelişimsel kapsamlı çok yönlü sosyal bir sorundur. Dünya Sağlık Örgütü bir yetişkin tarafından kasıtlı ya da kasıt olmaksızın yapılan, çocuğun fiziksel ve duygusal gelişimini olumsuz yönde etkileyen davranışları çocuk istismarı olarak tanımlamaktadır. Çocuk istismarı tanım olarak çocuğun aile içi ya da ailesi dışındaki bireylerin, bakıcısı ya da tanımadığı yabancı bir yetişkin tarafından

toplumsal kültüre uymayan, çocuğa zarar verici olarak nitelendirilen bir davranışa maruz kalmasıdır (Kara ve diğ., 2004).

Cinsel istismar, psiko-sosyal gelişimini tamamlamamış bir çocuğun ya da ergenin, bir yetişkin tarafından cinsel arzu ve gereksinimlerini karşılamak için kullanılmasıdır. Cinsel istismar çok güç kullanılarak gerçekleştirildiği gibi bazen de tehdit ya da kandırma yoluyla gerçekleşmektedir. Çocuğun bir erişkin tarafından cinsel doyum için kullanılması cinsel istismardır. Cinsel istismar; genital bölgeye dokunma, teşhircilik, pornografiden ırza geçmeye kadar çok geniş bir alanı kapsayan davranışlardır (Polat, 2001). Cinsel istismara maruz kalan çocuklar ile ilgili De Francis' in Newyork'ta böyle bir saldırıya uğramış 250 kişilik bir çocuk grubundan elde ettiği verilere göre; *“cinsel saldırıya uğrayan çocukların yaş ortalaması 11' dir. Mağdurların her bir erkeğe karşı 10 kız olduğu görülüyor. Olayların % 60' ında çocuk üzerinde zorlama ve güç kullanma vardır. % 15 olayda para ve başka hediyelerle kandırma görülürken, % 25 olayda çocuk tanıdıklık veya akrabalık nedeniyle sevdiği için saldırganla yaklaşmakta ve boyun eğmektedir”* (Günçe, 1999).

Cinsel istismarın olumsuz etkileri kurbanı, erişkinliğe kadar yıllarca etkilemektedir. Çocukken cinsel istismara uğramış erişkinlerde sıklıkla depresyon, yüksek düzeyde kaygı, alkol ve madde kullanımı ve uykusuzluk gözlenmektedir. Uzun süreli cinsel istismar kurbanı olan çocukta düşük benlik saygısı gelişir, kendini değersiz hisseder ve cinsellikle ilgili yanlış ve anormal düşünceler ortaya çıkar. Çocuk sosyal olarak geri çekilir, erişkinlere karşı güvensiz olur, hatta intihar girişiminde bile bulunabilir (Dibaz, 2004). Cinsel istismar tıbbi, hukuki, psikolojik, sosyal ve ahlaki yönleri olan çok boyutlu bir sorundur.

1.4. OKUL GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN YAPILMIŞ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde okul güvenliği ile ilgili olarak Türkiye'de ve yurtdışında yapılan çalışmalardan bazılarına ait özet bilgilere yer verilmiştir.

1.4.1. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Schreck, Miller ve Gibson (2003) tarafından, yapılan, *“Okul Bahçesinde Tehlike: Okuldaki Mağduriyetin Risk Faktörleri Üzerine Bir Çalışma”* 1993 yılında Ulusal Ev Halkı ve Eğitim Anketi ve Okul Güvenliği ve Disiplin Anketleri kullanılarak elde edilmiştir. Örneklemini 50 eyaletten 6. sınıftan 12. Sınıfa kadar 6.418 öğrencinin oluşturduğu araştırmada, okul güvenliği boyutunda öğrencilerin hırsızlık ve diğer ağır suçlara maruz kalmalarına neden olan etkenlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Sonuçta toplumsal değişkenlerin okulda mağduriyet riski ve

risk seviyesiyle, okulda saldırgan davranış gösteren öğrencilerin ve suçluların bütünleştiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca okullarda öğrencilerin güvenliği bağlamında çocukları korumak için kullanılan metal detektörü ve güvenlik görevlisi gibi stratejilerin başarısız olduğu görülmüştür (Akt. Türkmen, 2004).

DeVoe ve diğerleri (2002) tarafından hazırlanan “*Okul Suç ve Güvenlik Göstergeleri: 2002*” araştırmasında, ABD’de okul güvenliğine ilişkin yapılan çalışmaların istatistikleri elde edilmiştir. Bu raporda yer alan bazı bulgular şunlardır: 2002 yılında, 12-18 yaş grubunda yer alan öğrenciler okullarda yaşanan toplam 1,9 milyon şiddet ve hırsızlık olaylarının kurbanı olmuşlardır. Gerçekleşen bu suç olaylarının yaklaşık 128.000’i okullarda gerçekleşmiştir. Ocak 1998 – Aralık 1999 tarihleri arasında ABD’deki okullarda gerçekleşen söz konusu olaylarda 47 kişi ölmüştür. Bunun 38’i cinayet, 6’sı intihar ve 2’si polis tarafından öldürülen şüpheli ve 1 kazadır. İşlenen 38 cinayetin 33’ü okul çağındaki öğrenciler tarafından gerçekleştirilmiştir, 1993 -2001 yılları arasında öğrencilerin % 7’si ile % 9’u silah, bıçak veya sopa ile tehdit edildiklerini ya da yaralandıklarını bildirmişlerdir. 2001 yılında erkek öğrencilerin % 9’u, kız öğrencilerin ise % 7’si arkadaşlarının zorba davranışlarına maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. 1996 -1997 öğretim yılında okulların % 10’u en az 1 ciddi şiddet olayını polise veya diğer güvenlik güçlerine bildiklerini rapor etmişlerdir, 1996-2000 yılları arasında ortaokul veya lise öğretmenlerinin % 49’u, ilkökul öğretmenlerinin ise % 39’u şiddet olaylarına maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Şehir merkezlerinde görev yapan öğretmenlerin şiddet olaylarına maruz kalma oranının kırsal kesimde görev yapan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Araştırma bulgularına göre, 2001 yılında 9-12 sınıf öğrencilerinin % 5’i okulda en az bir kere alkol kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin % 29’u ise bazı öğrencilerin kendilerine bağımlılık yapıcı zararlı madde verdiklerini belirtmişlerdir (Akt. Yılmaz, 2010).

Binns ve Markow (1999)’un çalışmasında, Amerikan Devlet Okullarındaki şiddet ele alınmıştır. Çalışmada okullarda şiddetin olaylarının yaygınlığına ve karakteristik özelliklerine, öğrencilerin ve öğretmenlerin şiddet ile ilgili bireysel deneyimlerine, kendini koruma, suçun kaynakları üzerine yaklaşımlar ve problemin çözümü, okul çeteleri, cinsiyet, rol modelleri ve gelecekte şiddetin durumu ile ilgili bulgulara ve karşılaştırmalara yer verilmiştir. Öğrenci ve öğretmenlerin bireysel deneyimlerine göre, öğrencilerin % 25’nin okul ya da okul çevresinde gerçekleşen bir şiddet olayının kurbanı olduğu, öğrencilerin sekizde biri okula silah getirdiği ve

öğretmenlerin şiddet olaylarına ilişkin deneyimlerinin beş yıl öncesine oranla daha da kötü duruma geldiği görülmüştür. Araştırmada ilköğretim okullarının ortaöğretim okullarına göre daha güvenli olarak algılandığı tespit edilmiştir. Araştırma bulgularına göre; öğrencilerin % 21 ve öğretmenlerin % 25'i okullarında bazı öğrencilerin çete üyeleri ile ilişkide bulduklarını, öğrencilerin % 40'a yakını ise okulda veya çevresinde birine fiziki şiddet uygulama ya da sözlü saldırıda bulunduğunu belirtmişlerdir (Akt. Çalikoğlu, 2012).

Butcher ve Manning (2003) okul güvenliği tehditleri üzerine yaptıkları çalışmışlarında, öğretmen ve öğrencilerin kişisel güvenliğini sağlamaya yönelik bazı öneriler geliştirmişlerdir. Araştırma bulgularına göre eğitimciler her ne kadar şiddet ile mücadele etseler de, öğrencilerin kavgaları ve kabadayılıkları gibi olumsuz davranışlarıyla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bununla birlikte güvenli okul projesi eğitimcilerin, ailelerin ve toplumun katkılarıyla öğrencilerin ruhsal ve fiziksel olarak kendilerini güvende hissedecekleri olumlu bir öğrenme ortamının oluşturulmasına katkı sağlayacaktır (Akt. Türkmen, 2004).

1.4.2. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

Barhan (2001) "*İlkokul ve ortaokullarda Öğrenci Güvenliğinin Sağlanması*" adlı çalışmasında yönetici ve öğretmenler okullarda öğrenci güvenliğinin yeterli düzeyde sağlandığını ve özel okullarda bu oranın daha yüksek düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Okulların gürültü kaynaklarına yakın bölgelerde inşa edilmiş olması, okullarda meydana gelebilecek kazalara karşı yeterli ilk yardım malzemelerinin yetersizliği, ilk yardım eğitimi almış personelin yetersiz olması konularında hem devlet okullarının hem de özel okulların yönetici ve öğretmenleri ortak görüş belirtmişlerdir.

Dönmez ve Güven (2002) tarafından yapılan çalışmada, ortaöğretimde görev yapan öğretmen ve okul yöneticilerinin okul güvenliğine ilişkin algı ve beklentilerinin cinsiyet, görev türü ve kıdem değişkenleri bakımından fark gösterip göstermediği incelenmiştir. Araştırmada okul güvenliğini etkileyen en önemli etken olarak okulun çevresel koşulları ve kültürel özellikleri olduğu görülmüştür. Okulda yaşanan güvenlik sorunlarının başında okul çevresindeki yabancı kişi ya da kişilerin öğrencileri rahatsız etmeleri sorununu geldiği, okul güvenliğinin gereklilik nedenleri arasında derslerin verimli olarak yapılması ve öğrenci güvenliğinin ön sırada yer aldığı saptanmıştır. Okul güvenliğine ilişkin yasal düzenlemelerin genel olarak yeterli olmadığı, okul güvenliği konusunda, alınan önlemlerde bazı yetersizlikler

olduğu öğrencileri saldırganlık ve şiddetten uzak tutabilmek için okulun sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere yer vermesi gerektiği ortaya çıkmıştır.

Türkmen (2004) tarafından ortaöğretim öğrencilerin okul güvenliği hakkındaki görüşlerinin ortaya konulması ve öncelikli sorun alanlarının belirlenmesi amacıyla yapılan çalışma Antalya ilinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada öğrencilerin büyük oranda kendilerini fiziksel yönden güvensiz hissettikleri, erkek öğrencilerin öğretmen şiddetine daha fazla maruz kaldıkları, kız öğrencilerin ve erkek öğrencilerin yüksek düzeyde okula silah getirme olayına şahit oldukları, hırsızlık olayları ile ilgili olarak ise erkek öğrencilerin daha fazla hırsızlık olayına şahit oldukları sonucuna varılmıştır. Araştırmada öğrencilerin cinsiyeti ile okulun fiziki altyapısı hakkındaki düşüncelerinin çeşitli değişkenlere göre anlamlı şekilde farklılaştığı belirlenmiştir. Okul giriş çıkışlarında ve merdivenlerde kalabalık nedeniyle yoğunluk yaşanması da araştırmada sıklıkla bildirilen sorunlar arasında belirtilmektedir.

Işık (2004) okul güvenliğine ilişkin farklı teorik bakış açılarını ve okul güvenliği probleminin kapsamını ele aldığı “Okul Güvenliği: Kavramsal Bir Çözümleme” adlı derleme çalışmasında okul güvenliğinin önemli bir sorun olarak algılanma nedenlerinden birisi olarak medyanın bu tür olaylara karşı yaklaşımının oldukça etkili olduğu belirtilmiştir.

Delibalta (2005) tarafından yapılan “Ankara’nın Keçiören ilçesinde Okulların Olağanüstü Durumlara Hazır Bulunuşluk Düzeyleri” ile ilgili çalışmada, Okulların %59’unda yangın merdiveni olmadığı, belirtilmiştir. Araştırma bulgularına göre, okulların %19’unun 30 yaşının üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Okulların %23’ünün meteorolojik olaylara karşı hazır durumda olmadığı, okulların %22’sinde yemekhane, kafeterya ve kantinlerde tüp gaz tehlikesine karşı yeterli önlemler alınmadığı, okulların %24’ünde sığınak olmadığı, sığınak bulunan okulların da %64’ünde sığınakların yönetmeliğe uygun standartlarda olmadığı, %56’sında sağlık malzemesi bulunmadığı belirtilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, Keçiören’deki okulların sadece yarıya yakınında sivil savunma ekiplerinin tam işlevsel olarak kurulmuş olduğu belirlenmiştir. Okulların sivil savunmada servislerinde görevli personelin %35’nin hiç sivil savunma eğitimi almadığı, %40’nın ise eğitim bakımından yetersiz durumda olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Özer’in (2006) çalışmasında ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin öğrenci algıları okul türü, cinsiyet, sınıf düzeyi, okul büyüklüğü

ve sosyo-ekonomik düzeyi değişkenleri bağlamında araştırılmıştır. Malatya ilinde yapılan çalışmada, erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla okullara ustura, bıçak, jilet gibi aletlerin getirildiği ve bazı öğrencilerin okula cinsel içerikli yayın getirdikleri şeklinde görüşlere daha fazla katıldığı belirtilmiştir. Araştırmada devlet İlkokul ve ortaokullardaki öğrencilerin özel İlkokul ve ortaokullardaki öğrencilere göre yaşça veya güç olarak büyük olan öğrencilerin diğer öğrencilere fiziksel olarak saldırıda buldukları görüşüne daha fazla katıldıkları görülmüştür. Araştırmada ayrıca öğrenci sayısı 1500'ün üzerinde olan okullarda öğrencilerin daha fazla güvenlik sorunları ile karşılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çalık ve Kurt (2006), araştırmalarının “Okulda Şiddetin Önlenmesi ve Güvenli Okul” bölümünde okullarda giderek artış gösteren şiddet olaylarının önemli bir sosyal sorun haline geldiğini belirtmişlerdir. Bu toplumsal sorunun okul çevresi, çocuk ve suç olguları birlikte ele alınarak önlenebileceği belirtilmiş, okulun çevresi ile iletişim ve işbirliği halinde olmasının, özellikle okul aile işbirliğinin sağlanmasının öğrencinin akademik, sosyal ve kişisel başarısını olumlu yönde etkileyeceği belirtilmiştir. Öğrencide olumsuz davranışların yerini alacak olumlu davranışların değerler eğitimi, çatışma yönetimi gibi eğitim uygulamalarıyla öğrencilere sunulmasının etkili olacağı sonucuna ulaşmışlardır.

Öncü'nün (2007), “Bursa İlinde Bulunan İlköğretim Okullarına Bağlı Anasınıflarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenler İle Anasınıflarına Devam Eden Çocukların Anne Babalarının Kurumun Fiziksel Güvenliğine İlişkin Görüşleri” araştırmasında; okul yöneticisi, öğretmen ve anne-babaların fizikî güvenlik konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığı sonucuna varılmıştır. Araştırma bulgularına göre; özel okullarda okul giriş çıkışlarının güvenlik görevlisi tarafından kontrol edildiği, devlet okullarında öğretmenlerin güvenlik konusu ile ilgili yeterli düzeyde eğitim almadıkları, anne babaların okulun fiziksel güvenliğine çok fazla dikkat etmedikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

Polat (2007), Konya İlinde yapmış olduğu “Millî Eğitim Bakanlığı 22 Derslikli Tip İlköğretimi Okullarının Deprem Güvenliğinin Oluşturulması” çalışması sonucunda, 1998 yılından önce yapılan hazır beton kullanılmadan inşa edilmiş binaların çoğunda depreme karşı dayanıklılık bakımından yetersizliklerin bulunabileceğini belirtmiştir. Özellikle yapı önem katsayısı büyük olan betonarme binaların güvenlik etütlerinin yapılması, gerekiyorsa depreme karşı güçlendirme

projelerinin hazırlanarak acilen gerçekleştirilmesi çalışmalarının başlatılması gerektiğini vurgulamıştır.

Demirtaş (2007) çalışmasında, İlkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin ve yöneticilerin okul güvenliği ile ilgili algı ve beklentilerini çeşitli değişkenlere göre belirlemeyi amaçlamıştır. Sakarya ili İlkokul ve ortaokullarda gerçekleştirilen araştırma sonucunda erkek öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri bayan öğretmenlere oranla daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Hizmet içi eğitime katılan öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin katılmayanlara oranla daha olumlu olduğu, erkek okul yöneticilerinin okul güvenliğine ilişkin güvenlik algılarının bayan yöneticilere oranla daha olumlu düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Geyin (2007) genel liselerdeki okul güvenliği algılarını incelediği çalışmasında eğitimcilerin görüşlerine göre okullarda öğrencilerin çakı bıçak gibi tehlikeli aletler taşımaları ve öğrenci kavgaları, öğrencilerin görüşlerine göre de hırsızlık, öğrenci kavgaları ve şaka yolu ile de olsa silahla tehdit en önemli güvenlik sorunları olarak tespit edilmiştir. Araştırmada okul yöneticilerinin okulu öğretmenlere oranla daha güvenli buldukları, erkek eğitimciler ile kadın eğitimciler arasında okulda var olan güvenlik problemlerini, okulda fiziki yapıya ait düzenlemeleri ve öğrencilere yapılan rehberliği algılama düzeyleri arasında farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılan eğitimcilerin okullarındaki güvenlik önlemlerini hizmet içi eğitime katılmayanlara oranla daha yeterli gördükleri sonucuna varılmıştır. Araştırmada kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre okul iklimini daha güvenli buldukları, ayrıca öğrencilerin öğrenim gördüğü alana göre öğrenci algılarında farklılaşmaların olduğu görülmüştür.

TBMM Meclis Araştırma Komisyonu “*Çocuklarda ve Gençlerde Artan Şiddet Eğilimi İle Okullarda Meydana Gelen Olayların Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi*” amacıyla 2007 yılında okul güvenliğine yönelik bir araştırma yürütmüştür. Meclis araştırma Komisyonu raporlarına göre; çocukları ve gençleri şiddet davranışlarına yönelten etkenler üç ana başlık altında incelenmiştir. Bunlar; bireysel etkenler, kişiler arası etkenler, sosyal ve toplumsal etkenlerdir. Bireysel etkenler; çocuğun doğuştan gelen sağlık sorunları, olumsuz bir aile ortamında yetişmesi, ailede istenmeyen çocuk olarak görülmesi, psikolojik sağlık sorunları, okulda akademik başarısızlık, okula devamsızlık sorunları, çocuğun şiddet içeren ortamlarda yer alması ve şiddet davranışlarına maruz kalmasıdır. Sosyal ve

toplumsal etkenlere ise; küreselleşmeye bağlı olarak değişen sosyal yaşam şartlarının toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik yapısı üzerindeki olumsuzluklarla toplumun değer yargıları ve kültürünün şiddet kültürüne dönüşmesidir. Bununla birlikte merhamet, yardımlaşma ve sorumluluk duygularının giderek önemini yitirmesi başlıca sosyal nedenler olarak gösterilmiştir. TBMM araştırma komisyonu tarafından yapılan bu araştırmada; çocukların ve gençlerin en fazla şiddet davranışlarını arkadaş ortamlarında ve aile ortamında yaşadıkları belirtilmiştir. Çocukların ve gençlerin aile ve arkadaş ilişkilerinde yaşadıkları sorunların iletişim becerilerinin doğru öğretilmemesinden ve iletişim engellerinden kaynaklandığı görülmektedir.

Meclis Araştırma Komisyonu Raporunun Çocuk İzlemeleri başlığında okul dönemine ilişkin olarak, “Sağlık personeli okul sağlığı alt boyutunda çocukların ve gençlerin büyüme ve gelişmesini takip etmeli; sigara, alkol ve madde kullanımı gibi zararlı alışkanlıkları önlemeye çalışmalıdır. Gerekli durumlarda bu yönde tedavi ve iyileştirme hizmetleri sunmalı ve sağlıklı yaşam tarzının geliştirilmesini desteklemelidir. Öğretmenler ve rehber öğretmenler, öğrencilerin okul başarısı ve okula devamını takip etmeli, aile ile iletişim ve iş birliği halinde sorunları çözmeye çalışmalıdır. Böylece öğrencilerin yaşam becerileri ve olumlu arkadaş ilişkileri geliştirmeleri sağlanmalıdır. Okullarımızda öğretmenler tarafından öğrencilere yönelik olarak kendi ayakları üzerinde durabilme, olumsuzluklara rağmen suça karışmama yönünde destekler sağlanmalıdır. Sağlık personeli, öğretmen ve kolluk kuvvetleri, iş birliği içinde, delici-kesici veya ateşli silah taşıyan, çete üyesi olan ve/veya şiddet olaylarına karışan çocuk ve gençlerin erken dönemde tanınması ve psiko-sosyal yönden tedavisinin sağlanmasına çalışmalıdır. Çocuğun olumsuz davranışlarının tespitinde öğretmen, okul yönetimi, okul aile birliği, anne-baba ve çocuk birlikteliği sağlanarak sorunu çözmelidir. Kolluk kuvvetleri tarafından okul çevresi güvenliğinin sağlanması, çocuk ve gençlerin kendilerini güvende hissetmelerine ulusal ve yerel olarak öncelik verilmesi gereken hizmet alanları olarak belirlenmiştir (TBMM, 2007).

Kütük (2008) tarafından ortaöğretim kurumlarında okul güvenliğine yönelik yapılan çalışmada, ortaöğretim kurumlarında görevli öğretmen ve yönetici görüşlerine göre okulların güvenlik seviyelerinin belirlenmesi amaçlanmış ve mevcut durum çeşitli değişkenlere göre incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre okullarda güvenliğin sağlanabilmesi için daha çok fiziksel güvenlik alanında uygulamaların gerçekleştirildiği görülmüştür. Öğretmen ve okul yöneticileri okulun fiziksel

çevredeki diğer birimlerden kolayca ayrıldığı, okul binalarına ve bahçelerine giriş-çıkışların kontrol altında olduğu, anne babaların ve öğrencilerin okul güvenliği, okulda uyulacak kurallar ve öğrencilerden beklenecek davranışlar konusunda düzenli olarak bilgilendirildikleri belirtilmiştir.

Baran (2008) tarafından yapılan “Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Görüşlerine Dayalı Olarak Okullarda Şiddet ve Okul Güvenliğinin İncelenmesi” adlı araştırma sonucuna göre; Öğretmenler, öğretmenlerin ve öğrencilerin okul kurallarını bilme ve uygulama durumlarına genelde ‘katılıyorum’ yanıtını vermişlerdir. Öğretmen ve öğrencilerin okul kurallarını bilme ve uygulama durumunun ve okul ve çevresinin güvenliği konusundaki görüşlerinin okullara göre karşılaştırılmasında; Rauf Denктаş Lisesi ile Etlik Lisesi arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Rauf Denктаş Lisesinin diğer okullardan yüksek puana sahip olduğu görülmektedir. Puanın yüksek olması okulun kuralları bilme ve uygulamanın yetersizliği ve okul güvenliğinin düşüklüğünü göstermektedir. Etlik Lisesi ise düşük puana sahiptir. Bu okulda da okul kurallarını bilme ve uygulamanın ve okul güvenliğinin diğer okullara göre daha iyi olduğu sonucu çıkmıştır.

Erol (2009) Milli Eğitim Bakanlığı’nın okul güvenliği ile ilgili çalışmalarında kaynak olmak üzere yaptığı çalışmasında okulda güvenlik sorununa yol açan etkenleri öğrenci, öğretmen, veli ve yönetici bakışı ile belirleyerek güvenli eğitim ortamları sağlayacak yönetim süreç ve uygulamalarının işletilmesi konusunu araştırmıştır. Araştırma bulgularına göre öğrenciler, veliler, öğretmenler ve yöneticiler tarafından okul binalarının yetersizliği güvenlik konusunda önemli bir etken olarak görülmüştür. Araştırmada erkek ve kız öğrencilerin okulda sosyal alanların yetersizliğinin güvenlik sorununa sebep olduğu görüşüne yüksek bir oranda katıldıkları görülmektedir. Okulun afetlere uygun yapıda olmaması, okulda güvenlik görevlisinin bulunmaması, okul-veli işbirliğinin yetersiz oluşu, okul çevresinde tehdit unsuru olabilecek kişilerin varlığı gibi faktörler güvenlik sorununa yol açan etkenler olarak belirtilmiştir. Araştırma bulgularına göre; güvenlik görevlisi bulunmayan okul oranı %61 olduğu, yönetici ve öğretmenlerden yaklaşık 1/3’ünün okullarda güvenli ortamın oluşturulması için hiçbir seminer, konferans veya hizmet içi eğitim almadıkları belirlenmiştir. Güvenlik uygulamaları konusunda eğitim alanların oranı ise %6,8’dir.

Ayar’ın (2010) okul polislerinin ve okul müdürlerinin okul güvenliğine yönelik görüşlerini karşılaştırmalı olarak incelediği çalışmanın bulgularına göre okul

güvenliği; aile, arkadaş çevresi, sigara-alkol-uyuşturucu madde kullanımı, çeteleşme, okul yönetimi ve öğretmen tutumu, medya, şiddet içerikli bilgisayar oyunları, mafya ve okul dizileri ve sosyal çevre unsurlarından etkilendiği görülmektedir.

Çankaya (2010), İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin algılarına göre okul güvenliğinin öğretmenlerin kaygı, iş doyumunu ve motivasyon düzeyine etkisini incelediği doktora çalışmasında Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki İlkokul ve ortaokullarda görev yapan 2333 sınıf öğretmenin görüşlerini değerlendirmiştir. Betimsel nitelikte ilişkiyel tarama modelinin kullanıldığı araştırmanın sonucunda, okul güvenliğini alt boyutu olan öğrenci kaynaklı güvenlik ile öğretmenin kaygı düzeyi arasında ters yönlü, iş doyumunu ve motivasyon ile anlamlı ve pozitif bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Araştırmada okul güvenliğinin diğery bir alt boyutu olan bina güvenliği ile öğretmenin kaygı düzeyi arasında ters yönlü bir ilişkinin olduğu görülmüş, bina güvenliğinin öğretmenin iş doyumunu ve motivasyon düzeyi ile olumlu yönde anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Yılmaz (2010) “İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algılarının İncelenmesi: Sultanbeyli İlçesi Örneği” çalışmasında ise İlkokul ve ortaokullarda güvenlik sorunlarına ilişkin öğrenci görüşlerinin; Okulda yaşça büyük ya da fiziksel olarak güçlü bazı öğrencilerin diğery öğrencilere sözlü ya da fiziksel saldırıda bulunması, okulda bazen değerli eşya ya da para çalınması ve okula okulla ilgisi bulunmayan yabancıların okul sınırları içine girmesi bulgularına ulaşılmıştır.

Çalıkoğlu (2012) “Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşleri” Araştırma sonucunda, öğrencilerin okul güvenliğinin boyutlarına ilişkin görüşleri elde edilmiş ve bunlar tartışılmıştır. Ayrıca öğrencilerin okul güvenliğinin toplumsal güvenlik boyutuna ilişkin görüşlerinin cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Bunun yanında, araştırmadan elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin okul güvenliğinin psikolojik güvenlik, toplumsal güvenlik, fiziksel ortam/fiziksel çevre güvenliği boyutlarındaki görüşleri okul türüne göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Çankaya ve diğeryleri (2014) “Lise Müdürlerinin Görüşlerine Göre Okul Güvenliği Açısından Kampüs Okulların Önemi” çalışmasının amacı il merkezlerinde bulunan aynı tür liselerin eğitim kampüsleri şeklinde düzenlenmesi hakkında lise yöneticilerinin görüşlerinin değerlendirilmesidir. Araştırma bulgularına göre; genel

olarak liseler için eğitim kampüslerinin olması gerektiği, ulaşılabilirlik, toplu taşıma hizmetleri, okulun ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin harcamaların azaltılması ve okul güvenliği açısından kampüs okullar yaygınlaştırılması, okul kampüsleri, öğretmen ve öğrencilere yönelik verilen beslenme, barınma ve sağlık hizmetlerinin, öğretim etkinliklerinin, sportif, sosyal ve kültürel amaçlı etkinliklerin niteliğini arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır (Çankaya ve diğ., 2014).

Can (2014) “Liselerde Çalışan Öğretmen ve Yöneticilerin Okul Güvenliği Konusundaki Görüşleri” araştırmasında öğretmen ve yöneticilerin son bir yılda yaşadıkları en önemli güvenlik sorunlarının, okul giriş-çıkışlarının kontrolsüzlüğünden kaynaklı sorunlar, okul çıkışında öğrenci-sivil çatışması, öğrenci sayısı fazla olan okullarda güvenlik sorununun daha çok yaşandığı, öğrencilerin okul eşyalarına zarar verdiği, madde bağımlılığı, cep telefonu problemi olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Posluoğlu (2014) “*Eğitim Kurumlarında Öğretmen Ve İdarecilerin Okul Güvenliği İle İlgili Algı Ve Çözüm Yollarını Belirleyebilmek İçin Çalışma (İstanbul İli-Kartal İlçesi Örneği)*” araştırmasında okulların fiziksel bakımı gerek ödenek yetersizliği gerekse mevcut kaynakların yeterince değerlendirilememesi gibi maddi sorunlar nedeniyle tam olarak sağlanamadığını belirtmektedir. Bu durum bir zaman sonra ciddi güvenlik sorunlarına yol açabilmektedir.

2. BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, kullanılan ölçme araçları, verilerin toplanması ve verilerin çözümü ele alınıp açıklanmıştır.

2.1. ARAŞTIRMA MODELİ

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında görev yapan İlkokul ve ortaokul öğretmen ve yöneticilerinin okul güvenliği konusundaki görüşlerini tespit etmeyi amaçlayan bu araştırma, tarama modelindedir. Geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan tarama modeli ile yapılan genellikle “durum nedir?” sorusuna cevap aranmaktadır. Betimsel çalışmalarda kullanılan genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü veya ondan alınacak bir grup örnek üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 1999).

Betimsel olarak yapılan bu araştırma, veri toplama aracı ile devlet İlkokul ve ortaokullarda görevli öğretmenler ile okul yöneticilerinden elde edilen bulgular ve literatürden elde edilen bilgilere dayanmaktadır.

2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini 2015-2016 öğretim yılında Uşak ilinde bulunan İlkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenler ve okul yöneticileri oluşturmaktadır. Evrende yer alan okul ve öğretmen sayısı Uşak İl Milli Eğitim Müdürlüğü İnsan Kaynakları Şubesinden alınmıştır. Araştırmanın evreninde yer alan okulların bulunduğu eğitim bölgesi, okul ve öğretmen sayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2.1. Evrende Yer Alan İlköğretim Okullarına Ait Okul Sayıları:

EĞİTİM BÖLGESİ	İLKOKUL SAYISI	ORTAOKUL SAYISI
BANAZ	25	12
EŞME	14	14
KARAHALLI	7	6
MERKEZ	57	40
SİVASLI	13	10
ULUBEY	5	5
TOPLAM	121	87

Araştırmanın evreninde 121 İlkokul, 87 Ortaokul toplam 208 İlkokul ve ortaokul yer almaktadır.

Tablo 2.2. Evrende Yer Alan İlkokul ve Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmen Sayıları

EĞİTİM BÖLGESİ	İLKOKUL ÖĞRETMEN SAYISI	ORTAOKUL ÖĞRETMEN SAYISI
BANAZ	161	123
EŞME	135	147
KARAHALLI	43	38
MERKEZ	832	830
SİVASLI	112	61
ULUBEY	45	47
TOPLAM	1328	1246

Evrenin tamamına erişilmesi güç olduğu için örneklem alınmasına karar verilmiştir. Örneklem belli bir evrenden, belli kurallara göre seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliği kabul edilen küçük kümedir (Karasar, 2009). Örneklem seçiminde basit tesadüfi yönteminden yararlanılmıştır. Basit tesadüfi örneklemede evreni oluşturan her elemanın örneğe girme şansı eşittir. Dolayısıyla hesaplamalarda da her elemana verilecek ağırlık aynıdır (Arıkan, 2004).

Çalışmada kolaylık sağlması bakımından $\alpha= 0.05$ için $+ 0.03$, $+ 0.05$ ve $+ 0.10$ örnekleme hataları için farklı evren büyüklüklerinden çekilmesi gereken örneklem büyüklükleri hesaplanarak aşağıda Tablo 2.3'de verilmiştir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004).

Tablo 2.3. $\alpha= 0.05$ İçin Örneklem Büyüklükleri

Evren Büyük- lüğü	$+ 0.03$ örnekleme hatası (d)			$+ 0.05$ örnekleme hatası (d)			$+ 0.10$ örnekleme hatası (d)		
	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q=0.2	p=0.3 q=0.7	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q=0.2	p=0.3 q=0.7	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q=0.2	p=0.3 q=0.7
100	92	87	90	80	71	77	49	38	45
500	341	289	321	217	165	196	81	55	70
750	441	358	409	254	185	226	85	57	73

1000	516	406	473	278	198	244	88	58	75
2500	748	537	660	333	224	286	93	60	78
5000	880	601	760	357	234	303	94	61	79
10000	964	639	823	370	240	313	95	61	80
25000	1023	665	865	378	244	319	96	61	80
50000	1045	674	881	381	245	321	96	61	81
100000	1056	678	888	383	245	322	96	61	81
1000000	1066	682	896	384	246	323	96	61	81
100 milyon	1067	683	896	384	245	323	96	61	81

Bu çalışmada kolaylık sağlaması açısından Uşak il merkezinde bulunan farklı sosyo-ekonomik yapıya sahip üç eğitim bölgesi ile 5 ilçe merkezinde bulunan okulların öğretmen sayıları dikkate alınarak basit tesadüfi örneklem yöntemiyle ölçek uygulanacak okullar ve öğretmen sayıları belirlenmiştir. Gidilen her okulda önceden belirlenen sayıda öğretmene ölçekler rastgele dağıtılmıştır.

Bu araştırmanın örneklemini Uşak ilinde bulunan ilkököl ve ortaokullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlere ilişkin bilgiler Tablo 2.4’de sunulmuştur.

2.3. VERİ TOPLAMA ARACI

İlkokul ve ortaokullarda görev yapan okul yöneticisi ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesinde Demirtaş (2007) tarafından geliştirilen “Okul Güvenliği Ölçeği” kullanılmıştır (Ek-1). Ölçeğin birinci bölümünde İlkokul ve ortaokul öğretmen ve yöneticilerine ilişkin kişisel bilgi formu yer almaktadır. Bu form, öğretmen ve okul yöneticilerinin görev, cinsiyet, mesleki kıdem, görev yaptığı okuldaki çalışma süresi şeklindeki sorulardan oluşmaktadır. Ölçeğin ikinci bölümünde ise okul yöneticileri ve öğretmenler için ayrı form olarak geliştirilen 5’li likert tipinden 42 maddeden oluşan “okul güvenliği hakkındaki görüş ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 4 alt boyuta ait toplam 42 maddeden oluşan bir veri toplama aracıdır.

Bir ölçeğin güvenilirliğini ölçmek için çeşitli yaklaşımlar kullanılmaktadır. Bunlardan birisi de içsel tutarlılık analizidir. İçsel tutarlılık ölçümünde en yaygın kullanılan yöntem Cronbach Alpha olarak da bilinen alfa katsayısıdır (Altunışık ve diğerleri, 2007). Demirtaş (2007) tarafından ölçeğin güvenilirliği için Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Birinci alt boyutuna ait Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.63, ikinci alt boyutuna ait Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.82, üçüncü alt boyutuna ait Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.75 ve dördüncü

alt boyutuna ait Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.86 bulunmuştur. Ölçeğin tümüne ait güvenilirlik katsayısı 0.92 (Cronbach alpha) olarak tespit edilmiştir.

Bu çalışma kapsamında okul yöneticilerinin okul güvenliği görüş anketinin alt boyutlarının güvenilirliği için hesaplanan Cronbach alfa katsayıları sırasıyla “kişisel güvenlik” alt boyutu için 0.79; “okulun güvenliği” alt boyutu için 0.88, “öğrenci güvenliği” alt boyutu için 0.85, “okulun güvenliği için yapılan çalışmalar” alt boyutu için 0.94 ve ölçeğin tümü için hesaplanan Cronbach alfa katsayısı ise 0.93’dür. Bulunan bu değerler, ölçekten elde edilen ölçümlerin güvenilir düzeyde (>.70) olduğunu göstermektedir.

Diğer taraftan bu çalışma kapsamında İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin okul güvenliği görüş anketinin alt boyutlarının güvenilirliği için hesaplanan Cronbach alfa katsayıları sırasıyla “kişisel güvenlik” alt boyutu için 0.76; “okulun güvenliği” alt boyutu için 0.92, “öğrenci güvenliği” alt boyutu için 0.83, “okulun güvenliği için yapılan çalışmalar” alt boyutu için 0.96 ve ölçeğin tümü için hesaplanan Cronbach alfa katsayısı ise 0.96’dır. Bulunan bu değerler, ölçekten elde edilen ölçümlerin güvenilir düzeyde (>.70) olduğunu göstermektedir.

“Okul Güvenliği Ölçeği” Uşak İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden alınan devlet izin yazısı (EK 2) ile örneklem olarak seçilen okullarda araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Uygulama sırasında öğretmen ve yöneticilere araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş ve anketi nasıl yanıtlamaları gerektiği açıklanmıştır. Uygulama için öğretmen ve yöneticilere yeterli süre verilmiştir. Böylece tüm sorulara eksiksiz yanıt verilmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Uygulama sonucunda örneklem olarak seçilen 400 öğretmenden 390 öğretmene ve örneklem olarak seçilen 100 yöneticiden 80 yöneticiye anket uygulanmıştır. Okul Güvenliği Ölçeği Uşak devlet İlkokul ve ortaokullarda görev yapan toplam 470 öğretmen ve okul yöneticisine uygulanarak veri toplanmıştır.

2.4. VERİLERİN ANALİZİ

Bu araştırmada kullanılan anketin birinci bölümünde katılımcıların kişisel bilgileri (görev, cinsiyet, mesleki kıdem, çalışma süresi vb.) yer almaktadır. Birinci bölümde yer alan verilerin analizinde SPSS 17.0 istatistik programı kullanılarak frekans ve yüzde değerleri hesaplanarak tablo ile sunulmuştur.

Anketin ikinci bölümündeki okul yöneticilerin ve öğretmenlerin okul güvenliği görüş anketinde yer alan 5’li likert tipindeki maddeler “1=Hiç Katılmıyorum”,

“5=*Tamamen Katılıyorum*” şeklinde puanlanmıştır. Her bir alt boyuttaki puanlarının yüksekliği okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin okul güvenliği konusundaki görüşlere daha çok katıldığını göstermektedir. Buna göre ölçek puanları 1.00-1.79 arası “Hiç”, 1.80-2.59 arası “Az”, 2.60-3.39 arası “Orta”, 3.40-4.19 arası “Çok” 4.20-5.00 arası “Pekçok” katılma düzeyini göstermektedir.

Okul yöneticilerin ve öğretmenlerin okul güvenliği görüş anketindeki her bir madde ve alt boyuta ilişkin verilerin analizinde SPSS 17.0 paket programı kullanılmıştır. Bu bağlamda ölçeğin her bir alt boyutta yer alan her bir maddenin ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanarak tablo halinde sunulmuştur. Ölçeğin alt boyutundan elde edilen puanların çeşitli değişkenler bağlamında analizi sürecinde değişkenlere bağlı olarak bağımsız örneklem *t*-testi, tek yönlü ANOVA testi, anlamlı farkın bulunması durumunda gruplar arasındaki farkı belirlemek amacıyla Tukey HSD analizi yürütülmüştür. Elde edilen bulgular tablo halinde sunulmuştur.

3.BÖLÜM: BULGULAR

3.1. Katılımcıların Demografik Bilgilerine İlişkin Bulgular

Bu araştırma kapsamındaki katılımcıların (okul yöneticileri ve öğretmenlerin) demografik bilgilerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 3.1’de sunulmuştur.

Tablo 3.1. Katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin dağılımları (n = 470)

İlkokul Öğretmeni (n=390)		f	%
Cinsiyet	Erkek	164	42.1
	Kadın	226	57.9
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	72	18.5
	6-10 yıl	64	16.4
	11-15 yıl	70	17.9
	16-20 yıl	78	20.0
	21 yıl ve üzeri	106	27.2
Çalışmakta Olduğu Okuldaki Hizmet Süresi	1 yıl	72	18.5
	2-5 yıl	174	44.6
	6-9 yıl	77	19.7
	10-13 yıl	37	9.5
	14 yıl ve üzeri	30	7.7
Branş	Sınıf Öğretmeni	120	30.8
	Branş Öğretmeni	270	69.2
Yerleşim Yeri	İl Merkezi	303	77.7
	İlçe Merkezi	45	11.5
	Belde/Köy	42	10.8
Okul Yöneticisi (n=80)		f	%
Cinsiyet	Erkek	60	75.0
	Kadın	20	25.0
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	13	16.3
	6-10 yıl	21	26.3
	11-15 yıl	12	15.0
	16-20 yıl	15	18.8
	21 yıl ve üzeri	19	23.8
Çalışmakta Olduğu Okuldaki Hizmet Süresi	1 yıl	17	21.3
	2-5 yıl	43	53.8
	6-9 yıl	10	12.5
	10-13 yıl	5	6.3
	14 yıl ve üzeri	5	6.3
Branş	Sınıf Öğretmeni	33	41.3
	Branş Öğretmeni	47	58.8
Yerleşim Yeri	İl Merkezi	48	60.0
	İlçe Merkezi	18	22.5
	Belde/Köy	14	17.5

Tablo 3.1’de görüldüğü gibi bu araştırma kapsamındaki İlkokul ve ortaokul öğretmenleri %42.1’i erkek, %57.9’u kadın olup, mesleki kıdem bakımından %18.5’i 1-5 yıl, %16.4’ü 6-10 yıl, %17.9’u 11-15 yıl, %20’i 16-20 yıl ve %27.2’i 21 yıl ve üzeri kıdeme sahiptirler. Öğretmenlerin çalışmakta oldukları okul görev süresi bakımından dağılımı incelendiğinde %18.5’i 1 yıl, %44.6’ı 2-5 yıl, %19.7’i 6-9 yıl, %9.5’i 10-13 yıl ve %7.7’i 14 yıl ve üzeridir. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin branş bakımından %30.8’i sınıf öğretmeni ve %69.2’i branş öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Öğretmenler görev yaptıkları yerleşim yeri bakımından %77.7’i il merkezinde, %11.5’i ilçe merkezinde ve %10.8’i köy/belde de görev yapmaktadır.

Tablo 3.1’de görüldüğü gibi bu araştırmaya toplam 80 ilköğretim okul yöneticisi katılmış olup %75’i erkek ve %25’i kadın yöneticidir. Okul yöneticileri mesleki kıdem bakımından %16.3’ü 1-5 yıl, %26.3’ü 6-10 yıl, %15’i 11-15 yıl, %18.8’i 16-20 yıl ve %23.8’i 21 yıl ve üzeri kıdeme sahiptirler. Okul yöneticilerinin çalışmakta oldukları okuldaki görev süresi bakımından dağılımı incelendiğinde %21.3’ü 1 yıl, %53.8’i 2-5 yıl, %12.5’i 6-9 yıl, %6.3’ü 10-13 yıl ve %6.3’ü 14 yıl ve üzeridir. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin branş bakımından %41.3’ü sınıf öğretmeni ve %58.8’i branş öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Görev yaptıkları yerleşim yeri bakımından okul yöneticilerinin %60’ı il merkezinde, %22.5’i ilçe merkezinde ve %17.5’i köy/belde de görev yapmaktadır.

3.2. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin Okul Güvenliği Kapsamında “Kişisel Güvenliklerine” İlişkin Görüşleri Nelerdir?

Bu araştırmaya katılan toplam 390 İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin okul güvenliği konusundaki “kişisel güvenliklerine” ilişkin görüşlerinin betimsel istatistik değerleri Tablo 3.2’de sunulmuştur.

Tablo 3.2. Okul güvenliği bağlamında öğretmenlerin “kişisel güvenlikleri” ilişkin görüşleri

“Öğretmenlerin Kişisel Güvenlikleri” alt boyutu		$\bar{x}$	SS	Katılma Düzeyi
M1.	Okulda kendimi güvende hissediyorum.	4.10	0.87	Çok
M2.	Okul içi ve dışında öğrencilerden kaynaklanacak olaylara karşı kendimi güvende hissediyorum.	3.66	0.97	Çok
M3.	Okulda şimdiye kadar kişisel güvenliğimi tehdit edecek bir güvenlik sorunuyla karşılaşmadım.	4.04	1.00	Çok
M4.	Okulda çalıştığım süre içinde tehdit edildim.	1.88	1.27	Az

“Öğretmenlerin Kişisel Güvenlikleri” İlişkin Genel Görüş	3.98	0.72	Çok
--	------	------	-----

Tablo 3.2’de görüldüğü gibi, okul güvenliği bağlamında öğretmenlerin “kişisel güvenlikleri” konusunda öğretmen genel görüş ortalaması $\bar{x}=3.98$ (SS=0.72) olup, okul güvenliği bağlamında öğretmenler “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşlere “Çok” düzeyinde katılmaktadırlar.

Tablo 3.2’de görüldüğü gibi okul güvenliği bağlamında öğretmenlerin “kişisel güvenlikleri” konusunda öğretmenler “M1. Okulda kendimi güvende hissediyorum.” ($\bar{x}=4.10$, SS=.87), “M3.Okulda şimdiye kadar kişisel güvenliğimi tehdit edecek bir güvenlik sorunuyla karşılaşmadım.” ($\bar{x}=4.04$, SS=1.00) ve “M2. Okul içi ve dışında öğrencilerden kaynaklanacak olaylara karşı kendimi güvende hissediyorum” ($\bar{x}=3.66$, SS=.97)” görüşlerine “çok” düzeyinde katılmaktadırlar.

Buna karşın okul güvenliği bağlamında İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin “kişisel güvenlikleri” konusunda “M4. Okulda çalıştığım süre içinde tehdit edildim.” ($\bar{x}=1.88$, SS=1.27) görüşüne daha az katılmaktadırlar.

3.2.1. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin Okul Güvenliği Kapsamındaki “Kişisel Güvenlikleri” Konusundaki Görüşleri Cinsiyet ve Branşa Göre Anlamlı Bir Fark Göstermekte Midir?

İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin okul güvenliği kapsamındaki “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşleri cinsiyet ve branş değişkeni akımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar arası *t*-testi yapılmış, elde edilen sonuçlar Tablo 3.3’de sunulmuştur.

Tablo 3.3. Öğretmenlerin “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşlerine ilişkin *t*-testi sonuçları

Değişken		N	$\bar{x}$	SS	sd	<i>t</i>	<i>p</i>
Cinsiyet	Erkek	164	3.98	.76	388	.011	.992
	Kadın	226	3.97	.68			
Branş	Sınıf öğretmeni	120	4.13	.64	388	2.879	.004*
	Branş öğretmeni	270	3.90	.73			

*p < .05

Tablo 3.3’de görüldüğü gibi yapılan bağımsız örneklemeler *t*-testi sonucunda okul güvenliği bağlamında İlkokul ve ortaokul öğretmenleri “kişisel güvenlikleri” konusunda erkek ($\bar{x}=3.98$, $SS=.76$) ve kadın ($\bar{x}=3.97$, $SS=.68$) öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır [$t(398) = .011$, $p >.05$]. Buna karşın okul güvenliği bağlamında “öğretmenlerin kişisel güvenlikleri” konusundaki sınıf öğretmenleri ($\bar{x}=4.13$, $SS=.64$) ile branş öğretmenlerinin ($\bar{x}=3.90$, $SS=.73$) görüşleri arasında sınıf öğretmenleri lehine anlamlı bir fark saptanmıştır [$t(388) = 2.878$, $p <.01$]. Buna göre okul güvenliği bağlamında “öğretmenlerin kişisel güvenlikleri” konusundaki öğretmen görüşleri cinsiyet bakımından farklılaşmaz iken branş bakımından farklılaşmaktadır.

3.2.2. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin Okul Güvenliği Kapsamındaki “Kişisel Güvenlikleri” Konusundaki Görüşleri Mesleki Kıdemi, Çalışmakta Olduğu Okuldaki Görev Süresi ve Yerleşim Yeri Bakımından Anlamlı Bir Fark Göstermekte Midir?

İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin okul güvenliği kapsamındaki “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından betimsel istatistik değerleri Tablo 3.4’de sunulmuştur.

Tablo 3.4’de görüldüğü gibi mesleki kıdem bakımından 21 yıl ve üzeri yıl mesleki kıdeme sahip olanlar ($\bar{x}=4.10$), okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 1 yıl olanlar ($\bar{x}=4.16$), yerleşim yeri bakımından ilçe merkezinde görev yapan öğretmenler ($\bar{x}=4.00$) diğerlerine göre okul güvenliği kapsamındaki “öğretmenlerin kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşlere daha çok katıldıkları görülmektedir.

Tablo 3.4’deki İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin okul güvenliği kapsamındaki “öğretmenlerin kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 3.5’de sunulmuştur.

Tablo 3.4. Öğretmenlerin okul güvenliği kapsamındaki “öğretmenlerin kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından dağılımı.

Değişken		<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>
Mesleki Kıdem	1-5 Yıl	72	4.00	0.80
	6-10 Yıl	64	3.95	0.76
	11-15 Yıl	70	3.88	0.66
	16-20 yıl	78	3.91	0.73
	21 yıl ve üzeri	106	4.10	0.64
Okuldaki Hizmet Süresi	1 yıl	72	4.16	0.77
	2-5 yıl	174	3.92	0.70
	6-9 yıl	77	3.90	0.60
	10-13 yıl	37	4.06	0.87
	14 yıl ve üzeri	30	3.98	0.67
Yerleşim Yeri	İl merkezi	303	3.98	0.71
	İlçe merkezi	45	4.00	0.83
	Belde/köy	42	3.92	0.63

Tablo 3.5. Öğretmenlerin okul güvenliği kapsamındaki “öğretmenlerin kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından ANOVA sonuçları

Değişken	Varyans	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	<i>F</i>	<i>p</i>
Mesleki Kıdem	Gruplar arası	2.692	4	.673	1.317	.263
	Gruplar içi	196.747	385	.511		
	Toplam	199.440	389			
Okuldaki	Gruplar arası	3.545	4	.886	1.742	.140
	Gruplar içi	195.895	385	.509		

Hizmet Süresi	Toplam	199.440	389			
Yerleşim Yeri	Gruplar arası	.157	2	.079	.153	.858
	Gruplar içi	199.283	387	.515		
	Toplam	199.440	389			

Tablo 3.5’deki ANOVA sonuçlarına göre İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin okul güvenliği kapsamındaki “öğretmenlerin kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşleri mesleki kıdem [$F(4-385) = 1.317, p > .05$], buldukları okuldaki hizmet süresi [$F(4-385) = 1.742, p > .05$] ve yerleşim yeri [$F(2-387) = .153, p > .05$] değişkenleri bakımından anlamlı bir fark göstermemektedir. Bu durum okul güvenliği kapsamındaki “öğretmenlerin kişisel güvenlikleri” konusundaki öğretmen görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından farklılaşmadığını ortaya koymaktadır.

3.3. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin “Çalıştıkları Okulun Güvenliğine” İlişkin Görüşleri Nelerdir?

Bu araştırmaya katılan Uşak ilindeki toplam 390 İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin “çalıştıkları okulun güvenliğine” ilişkin görüşlerinin betimsel istatistik değerleri Tablo 3.6’da sunulmuştur.

Tablo 3.6. Öğretmenlerin “Çalıştıkları okulun güvenliğine” ilişkin görüşleri (n=390)

	“Çalışılan Okulun Güvenliği” alt boyutu	$\bar{x}$	SS	Katılma Düzeyi
M5.	Okul giriş çıkışlarının, koridorların acil güvenlik durumlarında öğrenci sayısı açısından yeterli olduğunu düşünüyorum.	3.47	1.16	Çok
M6.	Okulun fiziki yapısının öğrenci sayısına göre yeterli olduğunu düşünüyorum.	3.28	1.23	Orta
M7.	Okul binamızın her türlü doğal afet ve tehlikeye karşı güvenli olduğunu düşünüyorum.	3.23	1.08	Orta
M8.	Okulumuzun doğal afetlere karşı güvenli olduğunu düşünüyorum.	3.27	1.05	Orta
M9.	Okuldaki temizlik ve hijyenik etkinliklerin güvenlik açısından yeterli düzeyde yapıldığını düşünüyorum.	3.54	1.00	Çok
M10.	Okulda öğrencilerin yararlandığı (beslenme ürünlerinin) ürünlerin hazırlandığı ortamların sağlıklı ve hijyenik olduğunu düşünüyorum.	3.48	0.97	Çok
M11.	Okulda öğrencilerin yararlandığı ürünlerin gıda uzmanı kontrolünde sağlıklı ve hijyenik üretildiğini düşünüyorum.	3.08	1.14	Orta

M12.	Okulda beslenme üretiminde çalışanların sağlık raporlarının düzenli olarak kontrol edildiğini düşünüyorum.	3.25	1.10	Orta
M13.	Okulda güvenliğe ilişkin ikaz levhalarının işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.	3.47	0.99	Çok
M14.	Okulda güvenliğe ilişkin yangın alarm-ikaz düğmelerinin işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.	3.67	0.92	Çok
M15.	Okulda güvenliğe ilişkin yangın tüplerinin işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.	3.67	0.94	Çok
M16.	Okulda güvenliğe ilişkin yangın musluklarının işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.	3.52	1.00	Çok
M17.	Okulda güvenliğe ilişkin yangın müdahale araçlarının işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.	3.60	0.97	Çok
M18.	Okulumuzda acil durumlarda öğrenci giriş çıkış kapılarının ve acil çıkış kapılarının her an kullanıma hazır durumda olduğunu düşünüyorum.	3.44	1.07	Çok
	“Çalışılan Okulun Güvenliğine” İlişkin Genel Görüş	3.43	0.74	Çok

Tablo 3.6’da görüldüğü gibi, öğretmenlerin “çalıştıkları okulun güvenliğine” konusundaki genel görüş ortalaması $\bar{x}=3.43$ (SS=0.74) olup, öğretmenler “çalıştıkları okulun güvenliğine” konusundaki görüşlere “Çok” düzeyinde katılmaktadırlar.

Tablo 3.6 incelendiğinde öğretmenler “çalıştıkları okulun güvenliğine” konusunda sırasıyla “M14. *Okulda güvenliğe ilişkin yangın alarm-ikaz düğmelerinin işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.*” ($\bar{x}=3.67$, SS=.92), “M15. *Okulda güvenliğe ilişkin yangın tüplerinin işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.*” ($\bar{x}=3.67$, SS=.94) ve “M17. *Okulda güvenliğe ilişkin yangın müdahale araçlarının işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.*” ($\bar{x}=3.60$, SS=.97), “M9. *Okuldaki temizlik ve hijyenik etkinliklerin güvenlik açısından yeterli düzeyde yapıldığını düşünüyorum.*” ($\bar{x}=3.54$, SS=1.00), “M16. *Okulda güvenliğe ilişkin yangın musluklarının işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.*” ($\bar{x}=3.52$, SS=1.00), “M10. *Okulda öğrencilerin yararlandığı (beslenme ürünlerinin) ürünlerin hazırlandığı ortamların sağlıklı ve hijyenik olduğunu düşünüyorum.*” ($\bar{x}=3.48$, SS=.97), “M5. *Okul giriş çıkışlarının, koridorların acil güvenlik durumlarında öğrenci sayısı açısından yeterli olduğunu düşünüyorum.*” ($\bar{x}=3.47$, SS=1.16), “M13. *Okulda güvenliğe ilişkin ikaz levhalarının işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.*” ($\bar{x}=3.47$, SS=.99) ve “M18. *Okulumuzda acil durumlarda öğrenci giriş çıkış*

kapılarının ve acil çıkış kapılarının her an kullanıma hazır durumda olduğunu düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.44$, $SS=1.17$) görüşlerine “çok” düzeyinde katılmaktadırlar.

Buna karşın İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin “çalıştıkları okulun güvenliğine” konusunda “M6. Okulun fiziki yapısının öğrenci sayısına göre yeterli olduğunu düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.28$, $SS=1.23$), “M12. Okulda beslenme üretiminde çalışanların sağlık raporlarının düzenli olarak kontrol edildiğini düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.25$, $SS=1.10$), “M7. Okul binamızın her türlü doğal afet ve tehlikeye karşı güvenli olduğunu düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.23$, $SS=1.08$), “M11. Okulda öğrencilerin yararlandığı ürünlerin gıda uzmanı kontrolünde sağlıklı ve hijyenik üretildiğini düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.08$, $SS=1.14$) görüşlerine “orta” düzeyde katılmaktadırlar.

3.3.1. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin “Çalıştıkları Okulun Güvenliği” Konusundaki Görüşleri Cinsiyet ve Branşa Göre Anlamlı Bir Fark Göstermekte Midir?

İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşleri cinsiyet ve branş değişkeni bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar arası *t*-testi yapılmış, elde edilen sonuçlar Tablo 3.7’de sunulmuştur.

Tablo 3.7. Öğretmenlerin “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşlerin cinsiyet ve branş bakımından *t*-testi sonuçları

Değişken		n	$\bar{x}$	SS	sd	<i>t</i>	<i>p</i>
Cinsiyet	Erkek	164	3.62	.66	388	4.555	.000*
	Kadın	226	3.28	.77			
Branş	Sınıf öğretmeni	120	3.66	.63	388	4.380	.000*
	Branş öğretmeni	270	3.32	.76			

* $p < .05$

Tablo 3.7’de görüldüğü gibi yapılan bağımsız örneklemler *t*-testi sonucunda “çalışılan okulun güvenliği” konusunda erkek ($\bar{x}=3.62$, $SS=.66$) ve kadın ($\bar{x}=3.28$, $SS=.77$) öğretmen görüşleri arasında erkek öğretmenler lehine anlamlı bir fark saptanmıştır [$t(398) = 4.555$, $p < .01$]. Ayrıca İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin

“çalıştıkları okulun güvenliğine” konusunda sınıf öğretmenleri ($\bar{x}=3.66$, $SS=.63$) ile branş öğretmenlerinin ($\bar{x}=3.32$, $SS=.76$) görüşleri arasında sınıf öğretmenleri lehine anlamlı bir fark saptanmıştır [$t(388) = 4.380$, $p < .01$]. Buna göre okul güvenliği bağlamında “çalışılan okulun güvenliği” konusundaki öğretmen görüşleri cinsiyet ve branş bakımından farklılaşmaktadır.

3.3.2. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin “Çalıştıkları Okulun Güvenliği” Konusundaki Görüşleri Mesleki Kıdemi, Çalışmakta Olduğu Okuldaki Görev Süresi ve Yerleşim Yeri Bakımından Anlamlı Bir Fark Göstermekte Midir?

İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından betimsel istatistik değerleri Tablo 3.8’de sunulmuştur.

Tablo 3.8’de görüldüğü gibi mesleki kıdem bakımından 16-20 yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmenler ($\bar{x}=3.51$), okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 1 yıl olanlar ($\bar{x}=3.64$), yerleşim yeri bakımından belde/köyde görev yapan öğretmenler ($\bar{x}=3.52$) diğerlerine göre okul güvenliği kapsamında “çalışılan okulun güvenliği” konusundaki görüşlere daha çok katıldıkları görülmektedir.

Tablo 3.8. Öğretmenlerin “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından dağılımı

Değişken		n	$\bar{x}$	SS
Mesleki Kıdem	1-5 Yıl	72	3.46	0.74
	6-10 Yıl	64	3.28	0.75
	11-15 Yıl	70	3.32	0.75
	16-20 yıl	78	3.51	0.74
	21 yıl ve üzeri	106	3.49	0.72
Okuldaki Hizmet Süresi	1 yıl	72	3.64	0.78
	2-5 yıl	174	3.29	0.73
	6-9 yıl	77	3.47	0.71
	10-13 yıl	37	3.62	0.75

	14 yıl ve üzeri	30	3.35	0.59
Yerleşim Yeri	İl merkezi	303	3.41	0.78
	İlçe merkezi	45	3.44	0.68
	Belde/köy	42	3.52	0.46

Tablo 3.8’deki İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin “çalıştıkları okulun güvenliğine” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 3.9’da sunulmuştur.

Tablo 3.9’deki ANOVA sonuçlarına göre ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem [$F(4-385) = 1.465, p > .05$] ve yerleşim yeri [$F(2-387) = .416, p > .05$] değişkenleri bakımından anlamlı bir fark göstermemektedir. Bu durum okul güvenliği kapsamında “çalışılan okulun güvenliği” konusundaki öğretmen görüşleri mesleki kıdem ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından farklılaşmadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 3.9. Öğretmenlerin “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından ANOVA sonuçları

Değişken	Varyans	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Mesleki Kıdem	Gruplar arası	3.200	4	.800	1.465	.212
	Gruplar içi	210.177	385	.546		
	Toplam	213.377	389			
Okuldaki Hizmet Süresi	Gruplar arası	8.302	4	2.075	3.896	.004*
	Gruplar içi	205.075	385	.533		
	Toplam	213.377	389			
Yerleşim Yeri	Gruplar arası	.458	2	.229	.416	.660
	Gruplar içi	212.919	387	.550		
	Toplam	213.377	389			

Buna karşın Tablo 3.9’deki ANOVA sonuçları ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşleri çalıştıkları okuldaki hizmet süresi bakımından anlamlı bir fark göstermektedir [$F(4-385) =$

3.896 $p < .01$]. Gruplar arasında oluşan bu farkın kaynağını belirlemek amacıyla Tukey HSD testi yapılmış, elde edilen sonuçları Tablo 3.10’de sunulmuştur.

Tablo 3.10. Tukey HSD Sonuçları

Değişken	(I) Okuldaki Hizmet Süresi	(J) Okuldaki Hizmet Süresi	Ort. Fark (I-J)	S.Hata	p
Okuldaki Hizmet Süresi	1-yıl	2-5 yıl	.35184*	.10227	.006
		6-9 yıl	.17147	.11965	.607
		10-13 yıl	.01934	.14763	1.000
		14 yıl ve üzeri	.28636	.15860	.372
	2-5 yıl	6-9 yıl	-.18037	.09989	.372
		10-13 yıl	-.33250	.13213	.089
		14 yıl ve üzeri	-.06548	.14428	.991
	6-9 yıl	10-13 yıl	-.15213	.14599	.836
		14 yıl ve üzeri	.11489	.15708	.949
	10-13 yıl	14 yıl ve üzeri	.26702	.17931	.570

* $p < .05$

Tablo 3.10’da görüldüğü gibi, Tukey HSD sonuçları çalışılan okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 1 yıl olan öğretmenlerin ($\bar{x}=3.64$) ile 2-5 yıl olan öğretmenlere ($\bar{x}=3.52$) göre “çalışılan okulun güvenliği” konusundaki görüşlere daha çok katıldıkları ve bu farkın da anlamlı olduğunu göstermektedir ($p < .05$). Bu durum “çalışılan okulun güvenliği” konusundaki öğretmen görüşlerinin okuldaki hizmet süresi bakımından farklılaştığını ortaya koymaktadır.

3.4. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin Okul Güvenliği Kapsamında “Öğrenci Güvenliğine” İlişkin Görüşleri Nelerdir?

Bu araştırmaya katılan Uşak ilindeki toplam 390 ilkokul ve ortaokul öğretmenin okul güvenliği konusundaki “öğrenci güvenliği” ilişkin görüşlerinin betimsel istatistik değerleri Tablo 3.11’de sunulmuştur.

Tablo 3.11. Okul güvenliği bağlamında “Öğrenci Güvenliğine” ilişkin öğretmen görüşleri

“Öğrenci Güvenliği” alt boyutu		$\bar{x}$	SS	Katılma Düzeyi
M19.	Öğrencilerin kendilerini tehdit edici olaylara ilişkin şikâyetlerinin ve beyanlarının okul idaresince dikkate alındığını düşünüyorum.	4.07	0.80	Çok
M20.	Okulda idareci ve öğretmenler tarafından uygun görülmeyen öğrenci gruplarının var olduğunu düşünüyorum.	3.07	1.11	Orta
M21.	Okulumuzda öğrencilerin olası sağlık sorunları ve ilk yardım vakalarına yönelik güvenlik önlemlerinin alındığını düşünüyorum.	3.59	0.85	Çok
M22.	Okulumuz öğrencilerinin tenefüste güvende olduğunu düşünüyorum.	3.63	0.85	Çok
M23.	Okuldaki öğrencilerin ve tüm çalışanların kendilerini rahat ve özgür hissettiklerini düşünüyorum.	3.71	0.85	Çok
M24.	Okulumuzda disiplin mekanizmasının düzenli ve sağlıklı bir şekilde işletildiğini düşünüyorum.	3.45	0.97	Çok
M25.	Okul çıkışlarında öğrencilerin servislere binme ve okuldan ayrılma anına kadar gerekli güvenlik önlemlerinin alındığını düşünüyorum.	3.45	0.97	Çok
M26.	Öğrenci servis hizmetlerinin güvenlik ve teknik durumlarının sürekli kontrol edildiğini düşünüyorum.	3.24	1.04	Orta
M27.	Öğrencilerimize evden okula, okuldan eve güvenli ulaşım sağlandığını düşünüyorum.	3.43	0.91	Çok
“Öğrenci Güvenliğine” İlişkin Genel Görüş		3.52	0.61	Çok

Tablo 3.11’de görüldüğü gibi, öğretmenlerinin okul güvenliği bağlamında “öğrenci güvenliği” konusundaki genel görüş ortalaması $\bar{x}=3.52$ (SS=0.61) olup, “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşlere “Çok” düzeyinde katılmaktadırlar.

Tablo 3.11’de görüldüğü gibi okul güvenliği bağlamında ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin “öğrenci güvenliği” konusunda en çok sırasıyla “M19. Öğrencilerin kendilerini tehdit edici olaylara ilişkin şikâyetlerinin ve beyanlarının okul idaresince dikkate alındığını düşünüyorum.” ($\bar{x}=4.07$, SS=.80), “M23. Okuldaki öğrencilerin ve tüm çalışanların kendilerini rahat ve özgür hissettiklerini düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.71$, SS=.85) ve “M22. Okulumuz öğrencilerinin tenefüste güvende olduğunu düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.63$, SS=.85), “M21. Okulumuzda öğrencilerin olası sağlık

sorunları ve ilk yardım vakalarına yönelik güvenlik önlemlerinin alındığını düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.59$, $SS=.85$), “M24. Okulumuzda disiplin mekanizmasının düzenli ve sağlıklı bir şekilde işletildiğini düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.45$, $SS=.97$) ve “M25. Okul çıkışlarında öğrencilerin servislere binme ve okuldan ayrılma anına kadar gerekli güvenlik önlemlerinin alındığını düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.45$, $SS=.97$) görüşlerine “çok” düzeyinde katılmaktadırlar.

Buna karşın ilkokul ve ortaokul öğretmenleri “öğrenci güvenliği ” konusunda “M26. Öğrenci servis hizmetlerinin güvenlik ve teknik durumlarının sürekli kontrol edildiğini düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.24$, $SS=1.04$) ve “M20. Okulda idareci ve öğretmenler tarafından uygun görülmeyen öğrenci gruplarının var olduğunu düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.07$, $SS=1.11$) görüşlerine “orta” düzeyde katılmaktadırlar.

3.4.1.İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin Okul Güvenliği Kapsamındaki “Öğrenci güvenliği” Konusundaki Görüşleri Cinsiyet ve Branşa Göre Anlamlı Bir Fark Göstermekte Midir?

İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin okul güvenliği kapsamındaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri cinsiyet ve branş değişkeni bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar arası *t*-testi yapılmış, elde edilen sonuçlar Tablo 3.12’de sunulmuştur.

Tablo 3.12. “Öğrenci güvenliği” konusundaki öğretmen görüşlerine ilişkin *t*-testi sonuçları

Değişken		N	$\bar{x}$	SS	sd	<i>t</i>	<i>p</i>
Cinsiyet	Erkek	164	3.60	.59	388	2.256	.025*
	Kadın	226	3.46	.61			
Branş	Sınıf öğretmeni	120	3.67	.53	388	3.256	.001*
	Branş öğretmeni	270	3.45	.62			

*p < .05

Tablo 3.12’de görüldüğü gibi yapılan bağımsız örneklem *t*-testi sonucunda okul güvenliği bağlamında “öğrenci güvenliği” konusunda erkek ($\bar{x}=3.60$, $SS=.59$) ve kadın ($\bar{x}=3.46$, $SS=.61$) öğretmen görüşleri arasında erkek öğretmenler lehine

anlamli bir fark saptanmifstir [$t(398) = 2.256, p < .05$]. Bununla birlikte “öğrenci güvenliği” konusundaki sınıf öğretmenleri ($\bar{x}=3.67, SS=.53$) ile branş öğretmenlerinin ($\bar{x}=3.45, SS=.62$) görüşleri arasında sınıf öğretmenleri lehine anlamli bir fark saptanmifstir [$t(388) = 3.256, p < .01$]. Buna göre okullardaki “öğrenci güvenliği” konusunda öğretmen görüşleri cinsiyet ve branş bakımından farklılaşmaktadır.

3.4.2. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerin Okullardaki “Öğrenci Güvenliği” Konusundaki Görüşleri Mesleki Kıdem, Çalışmakta Olduğu Okuldaki Görev Süresi ve Yerleşim Yeri Bakımından Anlamli Bir Fark Göstermekte Midir?

İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin okullardaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından betimsel istatistik değerleri Tablo 3.13’de sunulmuştur.

Tablo 3.13. Öğretmenlerin okullardaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından dağılımı

Değişken		n	$\bar{x}$	SS
Mesleki Kıdem	1-5 Yıl	72	3.58	0.65
	6-10 Yıl	64	3.52	0.65
	11-15 Yıl	70	3.44	0.68
	16-20 yıl	78	3.49	0.58
	21 yıl ve üzeri	106	3.55	0.52
Okuldaki Hizmet Süresi	1 yıl	72	3.75	0.65
	2-5 yıl	174	3.38	0.59
	6-9 yıl	77	3.59	0.56
	10-13 yıl	37	3.63	0.53
	14 yıl ve üzeri	30	3.43	0.59
Yerleşim Yeri	İl merkezi	303	3.50	0.63
	İlçe merkezi	45	3.49	0.55
	Belde/köy	42	3.65	0.44

Tablo 3.13’de görüldüğü gibi okullardaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşlere mesleki kıdem bakımından 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip olanlar ($\bar{x}=3.58$), okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 1 yıl olanlar ($\bar{x}=3.75$), yerleşim yeri bakımından belde/köyde görev yapan öğretmenler ($\bar{x}=3.65$) diğerlerine göre daha çok katıldıkları görülmektedir.

Tablo 3.13’deki ilkököl ve ortaokul öğretmenlerinin okullardaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 3.14’de sunulmuştur.

Tablo 3.14. Öğretmenlerin okullardaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından ANOVA sonuçları

Değişken	Varyans	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması ₁	F	p
Mesleki Kıdem	Gruplar arası	.894	4	.223	.607	.658
	Gruplar içi	141.781	385	.368		
	Toplam	142.674	389			
Okuldaki Hizmet Süresi	Gruplar arası	8.338	4	2.084	5.974	.000*
	Gruplar içi	134.336	385	.349		
	Toplam	142.674	389			
Yerleşim Yeri	Gruplar arası	.811	2	.405	1.106	.332
	Gruplar içi	141.864	387	.367		
	Toplam	142.674	389			

*p <.05

Tablo 3.14’deki ANOVA sonuçlarına göre ilkököl ve ortaokul öğretmenlerinin okullardaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem [$F(4-385) = .607, p >.05$] ve yerleşim yeri [$F(2-387) = 1.106, p >.05$] değişkenleri bakımından anlamlı bir fark göstermemektedir. Bu durum ilkököl ve ortaokullardaki “öğrenci

güvenliği” konusundaki öğretmen görüşlerinin mesleki kıdem ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından farklılaşmadığını ortaya koymaktadır.

Buna karşın Tablo 3.14’deki ANOVA sonuçları ilkökul ve ortaokul öğretmenlerinin okullardaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri çalıştıkları okuldaki hizmet süresi bakımından anlamlı bir fark göstermektedir [$F(4-385) = 5.974, p < .01$]. Gruplar arasında oluşan bu farkın kaynağını belirlemek amacıyla Tukey HSD testi yapılmış, elde edilen sonuçları Tablo 3.15’de sunulmuştur.

Tablo 3.15. Tukey HSD Sonuçları

Değişken	(I) Okuldaki Hizmet Süresi	(J) Okuldaki Hizmet Süresi	Ort. Fark (I-J)	S.Hata	<i>p</i>
Okuldaki Hizmet Süresi	1-yıl	2-5 yıl	.37204*	.08277	.000
		6-9 yıl	.16323	.09684	.444
		10-13 yıl	.12045	.11948	.852
		14 yıl ve üzeri	.31914	.12836	.096
	2-5 yıl	6-9 yıl	-.20880	.08085	.076
		10-13 yıl	-.25158	.10694	.131
		14 yıl ve üzeri	-.05290	.11677	.991
	6-9 yıl	10-13 yıl	-.04278	.11816	.996
		14 yıl ve üzeri	.15590	.12713	.736
	10-13 yıl	14 yıl ve üzeri	.19868	.14513	.648

* $p < .05$

Tablo 3.15’de görüldüğü gibi, Tukey HSD sonuçları çalışılan okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 1 yıl olan öğretmenlerin ($\bar{x}=3.75$) ile 2-5 yıl olan öğretmenlere ($\bar{x}=3.38$) göre “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşlere daha çok katıldıkları ve bu farkın da anlamlı olduğu göstermektedir ($p < .05$). Bu durum ilkökul ve ortaokullardaki “öğrenci güvenliği” konusundaki öğretmen görüşlerinin çalışılan okuldaki hizmet süresi bakımından farklılaştığını ortaya koymaktadır.

3.5. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin “Okulların Güvenliğine Yönelik Yapılan Çalışmalara” İlişkin Görüşleri Nelerdir?

Bu araştırmaya katılan 390 İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalara” ilişkin görüşlerinin betimsel istatistik değerleri Tablo 3.16’da sunulmuştur.

Tablo 3.16. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalara” ilişkin görüşleri (n=390)

“Okulların Güvenliğine Yönelik Yapılan Çalışmalar” Boyutu		$\bar{x}$	SS	Katılma Düzeyi
M28.	Okulun daha güvenli hale getirilmesine yönelik çabalar gösterildiğini görüyorum.	3.74	0.91	Çok
M29.	Okulumuzdaki öğretmen ve çalışan sayısının güvenlik ile ilgili olası sorunlara müdahale etmede yeterli olduğunu düşünüyorum.	3.58	0.91	Çok
M30.	Okulumuzda çalışanların güvenlik önlemleriyle ilgili önerilerine destek verildiğini düşünüyorum.	3.72	0.84	Çok
M31.	Okulda güvenliği tehdit eden olası bir durumda uygulanacak eylem planının var olduğunu düşünüyorum.	3.63	0.92	Çok
M32.	Okuldaki tüm çalışanların güvenliğe yönelik kurallara vakıf olduğunu düşünüyorum.	3.52	0.93	Çok
M33.	Okulumuzda tüm çalışanlar arasında güvenliğe yönelik işbirliği yapıldığını düşünüyorum.	3.60	0.87	Çok
M34.	İdarenin öğrencilerin kendilerini güvende hissetmelerine yönelik tedbirler aldığını düşünüyorum.	3.74	0.88	Çok
M35.	Okul güvenliğine ilişkin önlemlerin ve programların sürekli gözlemlenip değerlendirildiğini düşünüyorum.	3.60	0.91	Çok
M36.	Okul güvenliği ile ilgili rapor edilmiş olayların ve bunların sonuçlarının istatistiki bilgiler olarak arşivlendiğini düşünüyorum.	3.49	0.93	Çok
M37.	Okulumuzda güvenlik amaçlı doğal afetlere yönelik tatbikatlar yapılmaktadır.	3.85	0.83	Çok
M38.	Okul güvenliğinin etkililiğini sürdürmeye yönelik uygulamalarda okul idaresinin etkin olduğunu düşünüyorum.	3.77	0.83	Çok
M39.	Okul güvenliği konusunda ebeveynlerin, öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer çalışanların görüşlerinin alındığını düşünüyorum.	3.63	0.93	Çok
M40.	Okul yönetimi olarak tüm fiziki donanım ve eğitim ortamlarında, güvenliğe yönelik, periyodik ve habersiz kontroller yapıldığını düşünüyorum.	3.52	0.92	Çok
M41.	Okulumuzun güvenliğine yönelik her türlü acil müdahale ekiplerinin kurulmasının desteklendiğini düşünüyorum.	3.71	0.88	Çok
M42.	Okul çıkışlarında ve mesai süresince okul giriş çıkışlarında gerekli önlemlerin alındığını düşünüyorum.	3.60	0.94	Çok
“Okulların Güvenliğine Yönelik Yapılan Çalışmalara” İlişkin Genel Görüş		3.65	.72	Çok

Tablo 3.16’da görüldüğü gibi, ilkokul ve ortaokul öğretmenleri “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki genel görüş ortalaması $\bar{x}=3.65$ (SS=0.72) olup, “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşlere “Çok” düzeyinde katılmaktadırlar.

Tablo 3.16’de görüldüğü gibi ilkokul ve ortaokul öğretmenleri “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusunda en çok sırasıyla “M37. *Okulumuzda güvenlik amaçlı doğal afetlere yönelik tatbikatlar yapılmaktadır.*” ($\bar{x}=3.85$, SS=.83), “M38. *Okul güvenliğinin etkililiğini sürdürmeye yönelik uygulamalarda okul idaresinin etkin olduğunu düşünüyorum.*” ($\bar{x}=3.77$, SS=.83) ve “M28. *Okulun daha güvenli hale getirilmesine yönelik çabalar gösterildiğini görüyorum.*” ($\bar{x}=3.74$, SS=.91), “M34. *İdarenin öğrencilerin kendilerini güvende hissetmelerine yönelik tedbirler aldığını düşünüyorum.*” ($\bar{x}=3.74$, SS=.88), “M30. *Okulumuzda çalışanların güvenlik önlemleriyle ilgili önerilerine destek verildiğini düşünüyorum.*” ($\bar{x}=3.72$, SS=.84) ve “M41. *Okulumuzun güvenliğine yönelik her türlü acil müdahale ekiplerinin kurulmasının desteklendiğini düşünüyorum.*” ($\bar{x}=3.71$, SS=.88) görüşlerine “çok” düzeyinde katılmaktadırlar.

Buna karşın ilkokul ve ortaokul öğretmenleri “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusunda en az “M36. *Okul güvenliği ile ilgili rapor edilmiş olayların ve bunların sonuçlarının istatistiki bilgiler olarak arşivlendiğini düşünüyorum.*” ($\bar{x}=3.49$, SS=.93), “M32. *Okuldaki tüm çalışanların güvenliğe yönelik kurallara vakıf olduğunu düşünüyorum.*” ($\bar{x}=3.52$, SS=.93) ve “M40. *Okul yönetimi olarak tüm fiziki donanım ve eğitim ortamlarında, güvenliğe yönelik, periyodik ve habersiz kontroller yapıldığını düşünüyorum.*” ($\bar{x}=3.52$, SS=.92) görüşlerine katılmaktadırlar.

3.5.1. İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin “Okulların Güvenliğine Yönelik Yapılan Çalışmalar” Konusundaki Görüşleri Cinsiyet ve Branşa Göre Anlamlı Bir Fark Göstermekte Midir?

İlkokul ve ortaokul öğretmenlerin “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşleri cinsiyet ve branş değişkeni akımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar arası *t*-testi yapılmış, elde edilen sonuçlar Tablo 3.17’de sunulmuştur.

Tablo 3.17. “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki öğretmen görüşlerine ilişkin *t*-testi sonuçları

Değişken		N	$\bar{x}$	SS	sd	<i>t</i>	<i>p</i>
Cinsiyet	Erkek	164	3.72	.73	388	1.926	.055
	Kadın	226	3.58	.70			
Branş	Sınıf öğretmeni	120	3.85	.63	388	3.889	.000*
	Branş öğretmeni	270	3.55	.73			

*p < .05

Tablo 3.17’de görüldüğü gibi yapılan bağımsız örneklem *t*-testi sonucunda “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusunda erkek ($\bar{x}=3.72$, SS=.73) ve kadın ($\bar{x}=3.58$, SS=.70) öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır [*t* (398) = 1.926, *p* > .05]. Buna karşın “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki sınıf öğretmenleri ($\bar{x}=3.85$, SS=.63) ile branş öğretmenlerinin ($\bar{x}=3.55$, SS=.73) görüşleri arasında sınıf öğretmenleri lehine anlamlı bir fark saptanmıştır [*t* (388) = 3.889, *p* < .01]. Buna göre “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusunda İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin görüşleri cinsiyete göre farklılaşmaz iken ve branş bakımından farklılaşmaktadır.

3.5.2. İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin “Okulların Güvenliğine Yönelik Yapılan Çalışmalar” Konusundaki Görüşleri Mesleki Kıdem, Çalışmakta Olduğu Okuldaki Görev Süresi ve Yerleşim Yeri Bakımından Anlamlı Bir Fark Göstermekte Midir?

İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından betimsel istatistik değerleri Tablo 3.18’de sunulmuştur.

Tablo 3.18. Öğretmenlerin “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından dağılımı

Değişken		n	$\bar{x}$	SS
Mesleki Kıdem	1-5 Yıl	72	3.65	0.67
	6-10 Yıl	64	3.58	0.76
	11-15 Yıl	70	3.55	0.75
	16-20 yıl	78	3.66	0.79
	21 yıl ve üzeri	106	3.74	0.64
Okuldaki Hizmet Süresi	1 yıl	72	3.89	0.71
	2-5 yıl	174	3.50	0.75
	6-9 yıl	77	3.70	0.60
	10-13 yıl	37	3.79	0.67
	14 yıl ve üzeri	30	3.58	0.69
Yerleşim Yeri	İl merkezi	303	3.63	0.75
	İlçe merkezi	45	3.69	0.62
	Belde/köy	42	3.70	0.53

Tablo 3.18 incelendiğinde mesleki kıdem bakımından 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olan öğretmenler ($\bar{x}=3.74$), okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 1 yıl olanlar ($\bar{x}=3.89$), yerleşim yeri bakımından belde/köyde görev yapan öğretmenler ($\bar{x}=3.70$) diğerlerine göre “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşlere daha çok katıldıkları görülmektedir.

Tablo 3.18’deki İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşlerinin mesleki kıdem, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 3.19’de sunulmuştur.

Tablo 3.19. “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki öğretmen görüşlerinin mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından ANOVA sonuçları

Değişken	Varyans	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
				1		

Mesleki Kıdem	Gruplar arası	1.909	4	.477	.926	.449
	Gruplar içi	198.365	385	.515		
	Toplam	200.274	389			
Okuldaki Hizmet Süresi	Gruplar arası	9.109	4	2.277	4.586	.001*
	Gruplar içi	191.165	385	.497		
	Toplam	200.274	389			
Yerleşim Yeri	Gruplar arası	.255	2	.128	.247	.781
	Gruplar içi	200.019	387	.517		
	Toplam	200.274	389			

*p <.05

Tablo 3.19'deki ANOVA sonuçlarına göre ilkökul ve ortaokul öğretmenlerin “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşleri mesleki kıdem [$F(4-385) = .926, p >.05$] ve yerleşim yeri [$F(2-387) = .247, p >.05$] değişkenleri bakımından anlamlı bir fark göstermemektedir. Bu durum ilkökul ve ortaokullardaki “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki öğretmen görüşlerinin mesleki kıdem ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından farklılaşmadığını ortaya koymaktadır.

Buna karşın Tablo 3.19'deki ANOVA sonuçları ilkökul ve ortaokul öğretmenlerin “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşleri çalıştıkları okuldaki hizmet süresi bakımından anlamlı bir fark göstermektedir [$F(4-385) = 4.586, p <.01$]. Gruplar arasında oluşan bu farkın kaynağını belirlemek amacıyla Tukey HSD testi yapılmış, elde edilen sonuçları Tablo 3.20'de sunulmuştur.

Tablo 3.20. Tukey HSD Sonuçları

Değişken	(I) Okuldaki Hizmet Süresi	(J) Okuldaki Hizmet Süresi	Ort. Fark (I-J)	S.Hata	p
Okuldaki Hizmet Süresi	1-yıl	2-5 yıl	.38984*	.09874	.001
		6-9 yıl	.19052	.11552	.467
		10-13 yıl	.09884	.14253	.958
		14 yıl ve üzeri	.30775	.15313	.263
	2-5 yıl	6-9 yıl	-.19932	.09645	.237
		10-13 yıl	-.29100	.12757	.153

		14 yıl ve üzeri	-.08209	.13930	.977
	6-9 yıl	10-13 yıl	-.09168	.14095	.966
		14 yıl ve üzeri	.11723	.15166	.938
	10-13 yıl	14 yıl ve üzeri	.20891	.17312	.748

* $p < .05$

Tablo 3.20’de görüldüğü gibi, Tukey HSD sonuçları çalışılan okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 1 yıl olan öğretmenlerin ($\bar{x}=3.89$) ile 2-5 yıl olan öğretmenlere ($\bar{x}=3.50$) göre “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşlere daha çok katıldıkları ve bu farkın da anlamlı olduğu göstermektedir ($p < .05$). Bu durum “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki öğretmen görüşlerinin çalışılan okuldaki hizmet süresi bakımından farklılaştığını ortaya koymaktadır.

3.6. İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin Okul Güvenliği Kapsamında “Kişisel Güvenliklerine” İlişkin Görüşleri Nelerdir?

Bu araştırmaya katılan toplam 80 ilkokul ve ortaokul yöneticisinin okul güvenliği bağlamında okul yöneticilerinin “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşlerinin betimsel istatistik değerleri Tablo 3.21’de sunulmuştur.

Tablo 3.21. Okul güvenliği bağlamında okul yöneticilerinin “kişisel güvenliklerine” ilişkin görüşleri (n=80)

“Okul Yöneticilerinin Kişisel Güvenlikleri” alt boyutu		$\bar{x}$	SS	Katılma Düzeyi
M1.	Okulda kendimi güvende hissediyorum.	4.16	0.79	Çok
M2.	Okul içi ve dışında öğrencilerden kaynaklanacak olaylara karşı kendimi güvende hissediyorum.	3.96	0.79	Çok
M3.	Okulda şimdiye kadar kişisel güvenliğimi tehdit edecek bir güvenlik sorunuyla karşılaşmadım.	4.11	0.80	Çok
M4.	Okulda çalıştığım süre içinde tehdit edildim.	1.91	1.34	Az
“Okul Yöneticilerinin Kişisel Güvenlikleri” İlişkin Genel Görüş		4.08	.63	Çok

Tablo 3.21’de görüldüğü gibi, okul güvenliği bağlamında okul yöneticilerinin “kişisel güvenlikleri” konusunda genel görüş ortalaması $\bar{x}=4.08$ ($SS=0.63$) olup, okul güvenliği bağlamında okul yöneticileri “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşlere “Çok” düzeyinde katılmaktadırlar.

Tablo 3.21’de görüldüğü gibi okul güvenliği bağlamında okul yöneticileri “kişisel güvenlikleri” konusunda “M1. Okulda kendimi güvende hissediyorum.” ($\bar{x}=4.16$, $SS=.79$), “M3. Okulda şimdiye kadar kişisel güvenliğimi tehdit edecek bir güvenlik sorunuyla karşılaşmadım.” ($\bar{x}=4.11$, $SS=.80$) ve “M2. Okul içi ve dışında öğrencilerden kaynaklanacak olaylara karşı kendimi güvende hissediyorum” ($\bar{x}=3.96$, $SS=.79$) görüşlerine “çok” düzeyinde katılmaktadırlar.

Buna karşın okul güvenliği bağlamında okul yöneticileri “kişisel güvenlikleri” konusunda “M4. Okulda çalıştığım süre içinde tehdit edildim.” ($\bar{x}=1.91$, $SS=1.34$) şeklindeki görüşe “az” düzeyde katılmaktadırlar.

3.6.1.İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin Okul Güvenliği Kapsamındaki “Kişisel Güvenlikleri” Konusundaki Görüşleri Cinsiyet ve Branşa Göre Anlamlı Bir Fark Göstermekte Midir?

İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin okul güvenliği kapsamındaki “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşlerinin cinsiyet ve branş değişkeni bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar arası *t*-testi yapılmış, elde edilen sonuçlar Tablo 3.22’de sunulmuştur.

Tablo 3.22’de görüldüğü gibi yapılan bağımsız örneklem *t*-testi sonucunda okul güvenliği bağlamında okul yöneticilerinin “kişisel güvenlikleri” konusunda erkek ($\bar{x}=3.96$, $SS=.63$) ve kadın ($\bar{x}=4.42$, $SS=.50$) okul yöneticilerinin görüşleri arasında kadın okul yöneticileri lehine anlamlı bir fark saptanmıştır [$t(398) = -2.946$, $p < .01$]. Buna karşın okul güvenliği bağlamında okul yöneticilerinin “kişisel güvenlikleri” konusunda branşı sınıf öğretmeni olan ($\bar{x}=4.18$, $SS=.60$) ve branş öğretmeni ($\bar{x}=4.01$, $SS=.67$) olan okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır [$t(388) = 1.197$, $p > .05$].

Tablo 3.22. Okul yöneticilerinin “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşlerine ilişkin t-testi sonuçları

Değişken		N	$\bar{x}$	SS	sd	<i>t</i>	<i>p</i>
Cinsiyet	Erkek	60	3.96	.63	78	-2.946	.004*
	Kadın	20	4.42	.50			
Branş	Sınıf öğretmeni	33	4.18	.60	78	1.197	.235
	Branş öğretmeni	47	4.01	.67			

*p < .05

Tablo 3.22'deki sonuçlara göre okul güvenliği bağlamında okul yöneticilerinin “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşleri cinsiyet bakımından farklılaşırken branş bakımından farklılaşmamaktadır.

3.6.2. İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin Okul Güvenliği Kapsamındaki “Kişisel Güvenlikleri” Konusundaki Görüşleri Mesleki Kıdemi, Çalışmakta Olduğu Okuldaki Görev Süresi ve Yerleşim Yeri Bakımından Anlamlı Bir Fark Göstermekte Midir?

İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin okul güvenliği kapsamındaki “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından betimsel istatistik değerleri Tablo 3.23'de sunulmuştur. Tablo 3.23'de görüldüğü gibi okul yöneticilerinin mesleki kıdem bakımından 1-10 yıl mesleki kıdeme sahip olanların ($\bar{x}=4.13$), okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 6 yıl ve üzeri olanların ($\bar{x}=4.16$), yerleşim yeri bakımından belde/köyde görev yapan okul yöneticilerinin ($\bar{x}=4.13$) diğerlerine göre okul güvenliği bağlamında “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşlere daha çok katıldıkları görülmektedir.

Tablo 3.23. Okul güvenliği kapsamında okul yöneticilerinin “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşlerinin mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından dağılımı

Değişken		<i>n</i>	$\bar{x}$	SS
Mesleki Kıdem	1-10 Yıl	34	4.13	0.53
	11-20 Yıl	27	4.06	0.63
	21 yıl ve üzeri	19	4.03	0.81

Okuldaki Hizmet Süresi	1 yıl	17	4.07	0.75
	2-5 yıl	43	4.05	0.63
	6 yıl ve üzeri	20	4.16	0.53
Yerleşim Yeri	İl merkezi	49	4.07	0.62
	İlçe merkezi	18	4.06	0.68
	Belde/köy	13	4.13	0.63

Tablo 3.23'deki İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin okul güvenliği kapsamındaki okul yöneticilerinin “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 3.24'de sunulmuştur.

Tablo 3.24'deki ANOVA sonuçlarına göre İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin okul güvenliği kapsamında “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşleri mesleki kıdem [$F(2-77) = .159, p > .05$], buldukları okuldaki hizmet süresi [$F(2-77) = .228, p > .05$] ve yerleşim yeri [$F(2-77) = .054, p > .05$] değişkenleri bakımından anlamlı bir fark göstermemektedir. Bu durum okul güvenliği kapsamında okul yöneticilerinin “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşlerinin mesleki kıdem, okuldaki hizmet süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından farklılaşmadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 3.24. Okul güvenliği kapsamında okul yöneticilerinin “kişisel güvenlikleri” konusundaki görüşlerinin mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından ANOVA sonuçları

Değişken	Varyans	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Mesleki Kıdem	Gruplar arası	.130	2	.065	.159	.853
	Gruplar içi	31.342	77	.407		
	Toplam	31.472	79			
Okuldaki Hizmet Süresi	Gruplar arası	.185	2	.092	.228	.797
	Gruplar içi	31.287	77	.406		
	Toplam	31.472	79			

Yerleşim Yeri	Gruplar arası	.044	2	.022	.054	.947
	Gruplar içi	31.428	77	.408		
	Toplam	31.472	79			

3.7. İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin “Çalıştıkları Okulun Güvenliğine” İlişkin Görüşleri Nelerdir?

Bu araştırmaya katılan toplam 80 İlkokul ve ortaokul yöneticisinin “çalıştıkları okulun güvenliğine” ilişkin görüşlerine ilişkin betimsel istatistik değerleri Tablo 3.25’de sunulmuştur.

Tablo 3.25. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “çalıştıkları okulun güvenliğine” ilişkin görüşleri

	“Çalışılan Okulun Güvenliği” alt boyutu	$\bar{x}$	SS	Katılma Düzeyi
M5.	Okul giriş çıkışlarının, koridorların acil güvenlik durumlarında öğrenci sayısı açısından yeterli olduğunu düşünüyorum.	4.05	0.88	Çok
M6.	Okulun fiziki yapısının öğrenci sayısına yeterli olduğunu düşünüyorum.	3.58	1.03	Çok
M7.	Okul binamızın her türlü doğal afet ve tehlikeye karşı güvenli olduğunu düşünüyorum.	3.49	0.90	Çok
M8.	Okulumuzun doğal afetlere karşı güvenli olduğunu düşünüyorum.	3.56	0.93	Çok
M9.	Okuldaki temizlik ve hijyenik etkinliklerin güvenlik açısından yeterli düzeyde yapıldığını düşünüyorum.	3.89	0.78	Çok
M10.	Okulda öğrencilerin yararlandığı (beslenme ürünlerinin) ürünlerin hazırlandığı ortamların sağlıklı ve hijyenik olduğunu düşünüyorum.	3.84	0.75	Çok
M11.	Okulda öğrencilerin yararlandığı ürünlerin gıda uzmanı kontrolünde sağlıklı ve hijyenik üretildiğini düşünüyorum.	3.65	0.80	Çok
M12.	Okulda beslenme üretiminde çalışanların sağlık raporlarının düzenli olarak kontrol edildiğini düşünüyorum.	3.93	0.80	Çok
M13.	Okulda güvenliğe ilişkin ikaz levhalarının işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.	3.93	0.81	Çok
M14.	Okulda güvenliğe ilişkin yangın alarm-ikaz düğmelerinin işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.	3.93	0.84	Çok
M15.	Okulda güvenliğe ilişkin yangın tüplerinin işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.	4.08	0.82	Çok
M16.	Okulda güvenliğe ilişkin yangın musluklarının işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.	4.00	0.86	Çok
M17.	Okulda güvenliğe ilişkin yangın müdahale araçlarının işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.	4.05	0.83	Çok

M18.	Okulumuzda acil durumlarda öğrenci giriş çıkış kapılarının ve acil çıkış kapılarının her an kullanıma hazır durumda olduğunu düşünüyorum.	4.04	0.82	Çok
	“Çalışılan Okulun Güvenliğine” İlişkin Genel Görüş	3.86	.53	Çok

Tablo 3.25’da görüldüğü gibi, İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “çalıştıkları okulun güvenliğine” konusundaki genel görüş ortalaması $\bar{x}=3.86$ ($SS=0.53$) olup, İlkokul ve ortaokul yöneticileri “çalıştıkları okulun güvenliğine” konusundaki görüşlere “Çok” düzeyinde katılmaktadırlar.

Tablo 3.25 incelendiğinde İlkokul ve ortaokul yöneticileri “çalıştıkları okulun güvenliğine” konusunda sırasıyla “M15. Okulda güvenliğe ilişkin yangın tüplerinin işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.” ($\bar{x}=4.08$, $SS=.82$), “M5. Okul giriş çıkışlarının, koridorların acil güvenlik durumlarında öğrenci sayısı açısından yeterli olduğunu düşünüyorum.” ($\bar{x}=4.05$, $SS=.88$), “M17. Okulda güvenliğe ilişkin yangın müdahale araçlarının işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.” ($\bar{x}=4.05$, $SS=.83$), “M18. Okulumuzda acil durumlarda öğrenci giriş çıkış kapılarının ve acil çıkış kapılarının her an kullanıma hazır durumda olduğunu düşünüyorum.” ($\bar{x}=4.04$, $SS=.82$), “M16. Okulda güvenliğe ilişkin yangın musluklarının işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.” ($\bar{x}=4.00$, $SS=.86$), “M13. Okulda güvenliğe ilişkin ikaz levhalarının işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.” ($\bar{x}=3.93$, $SS=.81$), “M12. Okulda beslenme üretiminde çalışanların sağlık raporlarının düzenli olarak kontrol edildiğini düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.93$, $SS=.80$), “M14. Okulda güvenliğe ilişkin yangın alarm-ikaz düğmelerinin işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.” ($\bar{x}=3.93$, $SS=.84$) ve “M9. Okuldaki temizlik ve hijyenik etkinliklerin güvenlik açısından yeterli düzeyde yapıldığını düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.89$, $SS=.78$), “M10. Okulda öğrencilerin yararlandığı (beslenme ürünlerinin) ürünlerin hazırlandığı ortamların sağlıklı ve hijyenik olduğunu düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.84$, $SS=.75$) görüşlerine “çok” düzeyinde katılmaktadırlar.

Buna karşın İlkokul ve ortaokul yöneticileri “çalıştıkları okulun güvenliğine” konusunda en az sırasıyla “M7. Okul binamızın her türlü doğal afet ve tehlikeye karşı güvenli olduğunu düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.49$, $SS=.90$), “M8. Okulumuzun doğal afetlere karşı güvenli olduğunu düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.56$, $SS=.93$), “M6. Okulun

fiziki yapısının öğrenci sayısına yeterli olduğunu düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.58$, $SS=1.03$), “M11. Okulda öğrencilerin yararlandığı ürünlerin gıda uzmanı kontrolünde sağlıklı ve hijyenik üretildiğini düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.65$, $SS=.80$) görüşlerine katılmaktadırlar.

3.7.1. İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin “Çalıştıkları Okulun Güvenliği” Konusundaki Görüşleri Cinsiyet ve Branşa Göre Anlamlı Bir Fark Göstermekte Midir?

İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşleri cinsiyet ve branş değişkeni bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar arası *t*-testi yapılmış, elde edilen sonuçlar Tablo 3.26’de sunulmuştur.

Tablo 3.26’de görüldüğü gibi yapılan bağımsız örneklem *t*-testi sonucunda “çalışılan okulun güvenliği” konusunda erkek ($\bar{x}=3.78$, $SS=.49$) ve kadın ($\bar{x}=4.06$, $SS=.60$) okul yöneticilerinin görüşleri arasında kadın okul yöneticileri lehine anlamlı bir fark saptanmıştır [$t(78) = -2.032$, $p < .05$]. Ayrıca İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “çalıştıkları okulun güvenliğine” konusunda sınıf öğretmeni kökenli yöneticiler ($\bar{x}=3.87$, $SS=.47$) ile branş öğretmeni yöneticilerin ($\bar{x}=3.84$, $SS=.57$) görüşleri arasında sınıf öğretmeni yöneticiler lehine anlamlı bir fark saptanmıştır [$t(78) = .213$, $p > .05$]. Buna göre okul güvenliği bağlamında “çalışılan okulun güvenliği” konusundaki İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin görüşleri cinsiyet bakımından ve branş bakımından farklılaşmaktadır.

Tablo 3.26. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşlerin cinsiyet ve branş bakımından *t*-testi sonuçları

Değişken		n	$\bar{x}$	SS	sd	<i>t</i>	<i>p</i>
Cinsiyet	Erkek	60	3.78	.49	78	-2.032	.046*
	Kadın	20	4.06	.60			
Branş	Sınıf öğretmeni	33	3.87	.47	78	.213	.832

	Branş öğretmeni	47	3.84	.57			
--	-----------------	----	------	-----	--	--	--

* $p < .05$

3.7.2. İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin “Çalıştıkları Okulun Güvenliği” Konusundaki Görüşleri Mesleki Kıdemi, Çalışmakta Olduğu Okuldaki Görev Süresi ve Yerleşim Yeri Bakımından Anlamlı Bir Fark Göstermekte Midir?

İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından betimsel istatistik değerleri Tablo 3.27’de sunulmuştur.

Tablo 3.27’de görüldüğü gibi mesleki kıdem bakımından 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olan ilkökul ve ortaokul yöneticileri ($\bar{x}=3.91$), okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 1 yıl olanlar ($\bar{x}=3.89$), yerleşim yeri bakımından ilçe merkezinde görev yapan okul yöneticileri ($\bar{x}=3.52$) diğerlerine göre okul güvenliği kapsamında “çalışılan okulun güvenliği” konusundaki görüşlere daha çok katıldıkları görülmektedir.

Tablo 3.27. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından dağılımı

Değişken		n	$\bar{x}$	SS
Mesleki Kıdem	1-10 Yıl	34	3.87	0.53
	11-20 Yıl	27	3.80	0.55
	21 yıl ve üzeri	19	3.91	0.53
Okuldaki Hizmet Süresi	1 yıl	17	3.89	0.55
	2-5 yıl	43	3.86	0.57
	6 yıl ve üzeri	20	3.82	0.45
Yerleşim Yeri	İl merkezi	49	3.78	0.55
	İlçe merkezi	18	4.05	0.49
	Belde/köy	13	3.89	0.47

Tablo 3.27’deki ilkökul ve ortaokul yöneticilerinin “çalıştıkları okulun güvenliğine” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından anlamlı bir fark oluşturup

oluşturmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 3.28’de sunulmuştur.

Tablo 3.28’deki ANOVA sonuçlarına göre ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem [$F(2-77) = .256$ $p > .05$], çalıştıkları okuldaki çalışma süresi [$F(2-77) = .071$ $p > .05$] ve yerleşim yeri [$F(2-77) = 1.837$, $p > .05$] değişkenleri bakımından anlamlı bir fark göstermemektedir.

Tablo 3.28. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “çalıştıkları okulun güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından ANOVA sonuçları

Değişken	Varyans	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Mesleki Kıdem	Gruplar arası	.147	2	.074	.256	.775
	Gruplar içi	22.090	77	.287		
	Toplam	22.237	79			
Okuldaki Hizmet Süresi	Gruplar arası	.041	2	.020	.071	.932
	Gruplar içi	22.196	77	.288		
	Toplam	22.237	79			
Yerleşim Yeri	Gruplar arası	1.012	2	.506	1.837	.166
	Gruplar içi	21.224	77	.276		
	Toplam	22.237	79			

Tablo 3.28’deki sonuçlar okul güvenliği kapsamında “çalışılan okulun güvenliği” konusundaki ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından farklılaşmadığını ortaya koymaktadır.

3.8. İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin Okul Güvenliği Kapsamında “Öğrenci Güvenliğine ” İlişkin Görüşleri Nelerdir?

Bu araştırmaya katılan ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin okul güvenliği konusundaki “öğrenci güvenliği” ilişkin görüşlerinin betimsel istatistik değerleri Tablo 3.29’de sunulmuştur.

Tablo 3.29’de görüldüğü gibi, ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin okul güvenliği bağlamında “öğrenci güvenliği” konusundaki genel görüş ortalaması

$\bar{x}=3.94$ (SS=0.48) olup, “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşlere “Çok” düzeyinde katılmaktadırlar.

Tablo 3.29. Okul yöneticilerinin okul güvenliği bağlamında “öğrenci güvenliğine” ilişkin görüşleri

“Öğrenci Güvenliği” alt boyutu		$\bar{x}$	SS	Katılma Düzeyi
M19.	Öğrencilerin kendilerini tehdit edici olaylara ilişkin şikâyetlerinin ve beyanlarının okul idaresince dikkate alındığını düşünüyorum.	4.46	0.62	Pekçok
M20.	Okulda idareci ve öğretmenler tarafından uygun görülmeyen öğrenci gruplarının var olduğunu düşünüyorum.	3.46	1.23	Çok
M21.	Okulumuzda öğrencilerin olası sağlık sorunları ve ilk yardım vakalarına yönelik güvenlik önlemlerinin alındığını düşünüyorum.	4.10	0.76	Çok
M22.	Okulumuz öğrencilerinin tenefüste güvende olduğunu düşünüyorum.	3.90	0.72	Çok
M23.	Okuldaki öğrencilerin ve tüm çalışanların kendilerini rahat ve özgür hissettiklerini düşünüyorum.	4.03	0.78	Çok
M24.	Okulumuzda disiplin mekanizmasının düzenli ve sağlıklı bir şekilde işletildiğini düşünüyorum.	3.90	0.77	Çok
M25.	Okul çıkışlarında öğrencilerin servislere binme ve okuldan ayrılma anına kadar gerekli güvenlik önlemlerinin alındığını düşünüyorum.	4.03	0.76	Çok
M26.	Öğrenci servis hizmetlerinin güvenlik ve teknik durumlarının sürekli kontrol edildiğini düşünüyorum.	3.74	0.91	Çok
M27.	Öğrencilerimize evden okula, okuldan eve güvenli ulaşım sağlandığını düşünüyorum.	3.83	0.78	Çok
“Öğrenci Güvenliğine” İlişkin Genel Görüş		3.94	0.48	Çok

Tablo 3.29 incelendiğinde okul güvenliği bağlamında ilkökul ve ortaokul yöneticilerinin “öğrenci güvenliği” konusunda en çok sırasıyla “M19. Öğrencilerin kendilerini tehdit edici olaylara ilişkin şikâyetlerinin ve beyanlarının okul idaresince dikkate alındığını düşünüyorum.” ($\bar{x}=4.46$, SS=.62), “M21. Okulumuzda öğrencilerin olası sağlık sorunları ve ilk yardım vakalarına yönelik güvenlik önlemlerinin alındığını düşünüyorum.” ($\bar{x}=4.10$, SS=.76), “M25. Okul çıkışlarında öğrencilerin servislere binme ve okuldan ayrılma anına kadar gerekli güvenlik

önlemlerinin alındığını düşünüyorum.” ($\bar{x}=4.03$, $SS=.76$) “M23. Okuldaki öğrencilerin ve tüm çalışanların kendilerini rahat ve özgür hissettiklerini düşünüyorum.” ($\bar{x}=4.03$, $SS=.78$) ve “M22. Okulumuz öğrencilerinin teneffüste güvende olduğunu düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.63$, $SS=.85$) ve “M24. Okulumuzda disiplin mekanizmasının düzenli ve sağlıklı bir şekilde işletildiğini düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.90$, $SS=.77$) görüşlerine katılmaktadırlar.

Tablo 3.29 incelendiğinde ilkökul ve ortaokul yöneticilerinin “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşlere “çok” düzeyinde katılmalarına karşın “M20. Okulda idareci ve öğretmenler tarafından uygun görülmeyen öğrenci gruplarının var olduğunu düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.46$, $SS=1.23$) ve “M26. Öğrenci servis hizmetlerinin güvenlik ve teknik durumlarının sürekli kontrol edildiğini düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.74$, $SS=.91$) görüşlerine diğer görüşlere nazaran daha az katıldıkları görülmektedir.

3.8.1. İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin Okul Güvenliği Kapsamındaki “Öğrenci güvenliği” Konusundaki Görüşleri Cinsiyet ve Branşa Göre Anlamlı Bir Fark Göstermekte Midir?

İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin okul güvenliği kapsamındaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri cinsiyet ve branş değişkeni bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar arası *t*-testi yapılmış, elde edilen sonuçlar Tablo 3.30’da sunulmuştur.

Tablo 3.30’da görüldüğü gibi yapılan bağımsız örneklem *t*-testi sonucunda okul güvenliği bağlamında “öğrenci güvenliği” konusunda erkek ($\bar{x}=3.91$, $SS=.47$) ve kadın ($\bar{x}=3.99$, $SS=.51$) ilkökul ve ortaokul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır [$t(77) = -.613$, $p > .05$].

Tablo 3.30. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşlerine ilişkin *t*-testi sonuçları

Değişken		n	$\bar{x}$	SS	sd	<i>t</i>	<i>p</i>
Cinsiyet	Erkek	60	3.91	.47	77	-.613	.541
	Kadın	20	3.99	.51			

Branş	Sınıf öğretmeni	33	3.85	.46	77	-1.235	.221
	Branş öğretmeni	47	3.99	.49			

* $p < .05$

Bununla birlikte “öğrenci güvenliği” konusunda branşı sınıf öğretmeni ($\bar{x}=3.85$, $SS=.46$) ile branş öğretmeni ($\bar{x}=3.99$, $SS=.49$) olan ilkökul ve ortaokul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır [$t(77) = -1.235$, $p > .05$]. Buna göre okul güvenliği bağlamında “öğrenci güvenliği” konusunda ilkökul ve ortaokul yöneticilerinin görüşleri cinsiyet ve branş bakımından farklılaşmamaktadır.

3.8.2. İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin Okullardaki “Öğrenci Güvenliği” Konusundaki Görüşleri Mesleki Kıdem, Çalışmakta Olduğu Okuldaki Görev Süresi ve Yerleşim Yeri Bakımından Anlamlı Bir Fark Göstermekte Midir?

İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin okullardaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından betimsel istatistik değerleri Tablo 3.31’de sunulmuştur.

Tablo 3.31’de görüldüğü gibi ilkökul ve ortaokul yöneticilerinin okullardaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşlere mesleki kıdem bakımından 11-20 yıl mesleki kıdeme sahip olanlar ($\bar{x}=4.04$), okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 1 yıl olanlar ($\bar{x}=4.01$), yerleşim yeri bakımından ilçe merkezinde görev yapan yöneticilerin ($\bar{x}=4.14$) diğerlerine göre daha çok katıldıkları görülmektedir.

Tablo 3.31. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin okullardaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından dağılımı

Değişken		n	$\bar{x}$	SS
Mesleki Kıdem	1-10 Yıl	34	3.85	0.43
	11-20 Yıl	27	4.04	0.52
	21 yıl ve üzeri	19	3.95	0.50
Okuldaki Hizmet Süresi	1 yıl	17	4.01	0.46
	2-5 yıl	43	3.88	0.50

	6 yıl ve üzeri	20	4.00	0.46
Yerleşim Yeri	İl merkezi	49	3.91	0.46
	İlçe merkezi	18	4.14	0.58
	Belde/köy	13	3.76	0.35

Tablo 3.31'deki ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin okullardaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 3.32’de sunulmuştur.

Tablo 3.32’deki ANOVA sonuçlarına göre ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin okullardaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem [$F(2-77) = 1.131, p > .05$], okuldaki hizmet süresi [$F(2-77) = .636, p > .05$] ve yerleşim yeri [$F(2-77) = 2.561, p > .05$] değişkenleri bakımından anlamlı bir fark göstermemektedir. Bu durum ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin okullarındaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşlerinin mesleki kıdem, okuldaki hizmet süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından farklılaşmadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 3.32. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin okullardaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından ANOVA sonuçları

Değişken	Varyans	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Mesleki Kıdem	Gruplar arası	.522	2	.261	1.131	.328
	Gruplar içi	17.769	77	.231		
	Toplam	18.291	79			
Okuldaki Hizmet Süresi	Gruplar arası	.297	2	.149	.636	.532
	Gruplar içi	17.994	77	.234		
	Toplam	18.291	79			
Yerleşim Yeri	Gruplar arası	1.141	2	.570	2.561	.084
	Gruplar içi	17.150	77	.223		
	Toplam	18.291	79			

3.9. İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin “Okulların Güvenliğine Yönelik Yapılan Çalışmalara” İlişkin Görüşleri Nelerdir?

Bu araştırmaya katılan ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalara” ilişkin görüşlerinin betimsel istatistik değerleri Tablo 3.33’da sunulmuştur.

Tablo 3.33. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalara” ilişkin görüşleri

“Okulların Güvenliğine Yönelik Yapılan alışmalar” Boyutu		$\bar{x}$	SS	Katılma Düzeyi
M28.	Okulun daha güvenli hale getirilmesine yönelik çabalar gösterildiğini görüyorum.	4.26	0.65	Pekçok
M29.	Okulumuzdaki öğretmen ve çalışan sayısının güvenlik ile ilgili olası sorunlara müdahale etmede yeterli olduğunu düşünüyorum.	4.04	0.70	çok
M30.	Okulumuzda alışanların güvenlik önlemleriyle ilgili önerilerine destek verildiğini düşünüyorum.	4.18	0.65	çok
M31.	Okulda güvenliği tehdit eden olası bir durumda uygulanacak eylem planının var olduğunu düşünüyorum.	4.09	0.72	çok
M32.	Okuldaki tüm çalışanların güvenliğe yönelik kurallara vakıf olduğunu düşünüyorum.	3.85	0.84	çok
M33.	Okulumuzda tüm çalışanlar arasında güvenliğe yönelik işbirliği yapıldığını düşünüyorum.	4.04	0.74	çok
M34.	İdarenin öğrencilerin kendilerini güvende hissetmelerine yönelik tedbirler aldığını düşünüyorum.	4.21	0.74	çok
M35.	Okul güvenliğine ilişkin önlemlerin ve programların sürekli gözlemlenip değerlendirildiğini düşünüyorum.	4.18	0.65	çok
M36.	Okul güvenliği ile ilgili rapor edilmiş olayların ve bunların sonuçlarının istatistiki bilgiler olarak arşivlendiğini düşünüyorum.	3.95	0.79	çok
M37.	Okulumuzda güvenlik amaçlı doğal afetlere yönelik tatbikatlar yapılmaktadır.	4.20	0.75	çok
M38.	Okul güvenliğinin etkililiğini sürdürmeye yönelik uygulamalarda okul idaresinin etkin olduğunu düşünüyorum.	4.08	0.69	çok
M39.	Okul güvenliği konusunda ebeveynlerin, öğrencilerin, yöneticilerinin ve diğer çalışanların görüşlerinin alındığını düşünüyorum.	4.11	0.71	çok
M40.	Okul yönetimi olarak tüm fiziki donanım ve eğitim ortamlarında, güvenliğe yönelik, periyodik ve habersiz kontroller yapıldığını düşünüyorum.	4.13	0.66	çok
M41.	Okulumuzun güvenliğine yönelik her türlü acil müdahale ekiplerinin kurulmasının desteklendiğini düşünüyorum.	4.20	0.74	çok
M42.	Okul çıkışlarında ve mesai süresince okul giriş çıkışlarında gerekli önlemlerin alındığını düşünüyorum.	4.16	0.68	çok
“Okulların Güvenliğine Yönelik Yapılan alışmalara” İlişkin Genel Görüş		4.11	0.53	ok

Tablo 3.33’de görüldüğü gibi, ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki genel görüş ortalaması $\bar{x}=3.65$ (SS=0.72) olup, “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşlere “Çok” düzeyinde katılmaktadırlar.

Tablo 3.33’de görüldüğü gibi ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusunda “M28. Okulun daha güvenli hale getirilmesine yönelik çabalar gösterildiğini görüyorum.” ($\bar{x}=4.26$, SS=.65), “M34. İdarenin öğrencilerin kendilerini güvende hissetmelerine yönelik tedbirler aldığını düşünüyorum.” ($\bar{x}=4.21$, SS=.74), “M37. Okulumuzda güvenlik amaçlı doğal afetlere yönelik tatbikatlar yapılmaktadır.” ($\bar{x}=4.20$, SS=.75) ve “M41. Okulumuzun güvenliğine yönelik her türlü acil müdahale ekiplerinin kurulmasının desteklendiğini düşünüyorum.” ($\bar{x}=4.20$, SS=.74) görüşlerine “pekçok” düzeyinde katılmaktadırlar.

Tablo 3.33’de görüldüğü gibi ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusunda “M30. Okulumuzda çalışanların güvenlik önlemleriyle ilgili önerilerine destek verildiğini düşünüyorum.” ($\bar{x}=4.18$, SS=.65), “M35.Okul güvenliğine ilişkin önlemlerin ve programların sürekli gözlemlenip değerlendirildiğini düşünüyorum.” ($\bar{x}=4.18$, SS=.65), “M42. Okul çıkışlarında ve mesai süresince okul giriş çıkışlarında gerekli önlemlerin alındığını düşünüyorum.” ($\bar{x}=4.16$, SS=.68), “M40. Okul yönetimi olarak tüm fiziki donanım ve eğitim ortamlarında, güvenliğe yönelik, periyodik ve habersiz kontroller yapıldığını düşünüyorum.” ($\bar{x}=4.13$, SS=.66), “M39. Okul güvenliği konusunda ebeveynlerin, öğrencilerin, yöneticilerinin ve diğer çalışanların görüşlerinin alındığını düşünüyorum.” ($\bar{x}=4.11$, SS=.71), “M31. Okulda güvenliği tehdit eden olası bir durumda uygulanacak eylem planının var olduğunu düşünüyorum.” ($\bar{x}=4.09$, SS=.72), “M38. Okul güvenliğinin etkililiğini sürdürmeye yönelik uygulamalarda okul idaresinin etkin olduğunu düşünüyorum.” ($\bar{x}=4.08$, SS=.69), “M29. Okulumuzdaki öğretmen ve çalışan sayısının güvenlik ile ilgili olası sorunlara müdahale etmede yeterli olduğunu düşünüyorum.” ($\bar{x}=4.04$, SS=.70), “M33. Okulumuzda tüm çalışanlar arasında güvenliğe yönelik işbirliği yapıldığını

düşünüyorum.” ($\bar{x}=4.04$, $SS=.74$), “M36. Okul güvenliği ile ilgili rapor edilmiş olayların ve bunların sonuçlarının istatistiki bilgiler olarak arşivlendiğini düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.95$, $SS=.79$) ve “M32. Okuldaki tüm çalışanların güvenliğe yönelik kurallara vakıf olduğunu düşünüyorum.” ($\bar{x}=3.85$, $SS=.84$) görüşlerine “çok” düzeyinde katılmaktadırlar.

3.9.1. İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerin “Okulların Güvenliğine Yönelik Yapılan Çalışmalar” Konusundaki Görüşleri Cinsiyet ve Branşa Göre Anlamlı Bir Fark Göstermekte Midir?

İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşleri cinsiyet ve branş değişkeni bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar arası *t*-testi yapılmış, elde edilen sonuçlar Tablo 3.34’de sunulmuştur.

Tablo 3.34. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşlerine ilişkin *t*-testi sonuçları

Değişken		N	$\bar{x}$	SS	sd	<i>t</i>	<i>p</i>
Cinsiyet	Erkek	60	4.10	.49	77	-.281	.779
	Kadın	20	4.13	.62			
Branş	Sınıf öğretmeni	33	4.14	.50	77	.458	.648
	Branş öğretmeni	47	4.08	.55			

* $p < .05$

Tablo 3.34’de görüldüğü gibi yapılan bağımsız örneklem *t*-testi sonucunda “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusunda erkek ($\bar{x}=4.10$, $SS=.49$) ve kadın ($\bar{x}=4.13$, $SS=.62$) ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır [$t(77) = -.281$, $p > .05$]. Bununla birlikte “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki branşı sınıf öğretmeni ($\bar{x}=4.14$, $SS=.50$) ile branş öğretmeni ($\bar{x}=4.08$, $SS=.55$) olan ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır [$t(77) = .458$, $p > .05$]. Buna göre “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar”

konusunda ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin görüşleri cinsiyet ve branş bakımından farklılaşmamaktadır.

3.9.2. İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin “Okulların Güvenliğine Yönelik Yapılan Çalışmalar” Konusundaki Görüşleri Mesleki Kıdem, Çalışmakta Olduğu Okuldaki Görev Süresi ve Yerleşim Yeri Bakımından Anlamlı Bir Fark Göstermekte Midir?

İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından betimsel istatistik değerleri Tablo 3.35’de sunulmuştur.

Tablo 3.35 incelendiğinde mesleki kıdem bakımından 11-20 yıl mesleki kıdeme sahip olan ilkokul ve ortaokul yöneticilerin ($\bar{x}=4.24$), okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 1 yıl olanlar ($\bar{x}=4.17$), yerleşim yeri bakımından ilçe merkezinde görev yapan yöneticilerin ($\bar{x}=4.18$) diğerlerine göre “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşlere daha çok katıldıkları görülmektedir.

Tablo 3.35. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından dağılımı

Değişken		<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>
Mesleki Kıdem	1-10 Yıl	34	3.96	0.52
	11-20 Yıl	27	4.24	0.45
	21 yıl ve üzeri	19	4.20	0.61
Okuldaki Hizmet Süresi	1 yıl	17	4.17	0.54
	2-5 yıl	43	4.11	0.55
	6 yıl ve üzeri	20	4.07	0.51
Yerleşim Yeri	İl merkezi	49	4.09	0.53
	İlçe merkezi	18	4.18	0.56
	Belde/köy	13	4.10	0.51

Tablo 3.35’deki ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşlerinin mesleki kıdem, çalışmakta

olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 3.36’de sunulmuştur.

Tablo 3.36. İlkokul ve ortaokul yöneticilerin “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşlerinin mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı ve yerleşim yeri bakımından ANOVA sonuçları

Değişken	Varyans	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması ₁	F	p
Mesleki Kıdem	Gruplar arası	1.416	2	.708	2.626	.079
	Gruplar içi	20.764	77	.270		
	Toplam	22.181	79			
Okuldaki Hizmet Süresi	Gruplar arası	.087	2	.044	.152	.859
	Gruplar içi	22.093	77	.287		
	Toplam	22.181	79			
Yerleşim Yeri	Gruplar arası	.106	2	.053	.185	.832
	Gruplar içi	22.075	77	.287		
	Toplam	22.181	79			

Tablo 3.36’deki ANOVA sonuçlarına göre ilkökul ve ortaokul yöneticilerinin “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki görüşleri mesleki kıdem [$F(2-77) = 2.626, p > .05$], okuldaki hizmet süresi [$F(2-77) = .152, p > .05$] ve yerleşim yeri [$F(2-77) = .185, p > .05$] değişkenleri bakımından anlamlı bir fark göstermemektedir. Bu durum ilkökul ve ortaokullardaki “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki okul yöneticilerinin görüşlerinin mesleki kıdem, okuldaki hizmet süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından farklılaşmadığını ortaya koymaktadır.

4. İlkokul ve Ortaokul Yöneticileri ile Öğretmenlerin “Okulların Güvenliği” Konusundaki Görüşleri Arasında Anlamlı Bir Fark Var mıdır?

İlkokul ve ortaokul yöneticileri ile ilkökul ve ortaokuldaki öğretmenlerin “okulların güvenliği” konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar arası *t*-testi yapılmış, elde edilen sonuçlar Tablo 3.37’de sunulmuştur.

Tablo 3.37. İlkokul ve ortaokul yöneticileri ile öğretmenlerin “okulların güvenliği” konusundaki görüşlerine ilişkin *t*-testi sonuçları

Ölçüm	Değişken	n	$\bar{x}$	SS	sd	<i>t</i>	<i>p</i>
Kişisel Güvenlik	Öğretmen	390	3.98	0.72	468	-1.195	.233
	Okul Yöneticisi	80	4.08	0.63			
Çalışılan Okulun Güvenliği	Öğretmen	390	3.43	0.74	468	-4.935	.000*
	Okul Yöneticisi	80	3.86	0.53			
Öğrenci Güvenliği	Öğretmen	390	3.52	0.61	468	-5.842	.000*
	Okul Yöneticisi	80	3.94	0.48			
Okulun Güvenliğine Yönelik Yapılan Çalışmalar	Öğretmen	390	3.65	0.72	468	-5.472	.000*
	Okul Yöneticisi	80	4.11	0.53			
Okul Güvenliğine İlişkin Genel Görüş	Öğretmen	390	3.64	0.58	468	-5.246	.000*
	Okul Yöneticisi	80	4.00	0.39			

* $p < .05$

Tablo 3.37’de görüldüğü gibi yapılan bağımsız örneklem *t*-testi sonucunda okulların güvenliği bağlamında “kişisel güvenlik” konusunda ilkökul ve ortaokul öğretmenleri ($\bar{x}=3.98$, $SS=.72$) ile okul yöneticilerinin ($\bar{x}=4.08$, $SS=.63$) görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır [$t(468) = -1.195$, $p > .05$]. Buna göre ilkökul ve ortaokul yöneticileri ile öğretmenlerin okulların güvenliği bağlamında “kişisel güvenlik” konusundaki görüşleri farklılaşmamaktadır.

Tablo 3.37’de görüldüğü gibi yapılan bağımsız örneklem *t*-testi sonucunda okulların güvenliği bağlamında “çalışılan okulun güvenliği” konusunda ilkökul ve ortaokul öğretmenleri ($\bar{x}=3.43$, $SS=.72$) ile okul yöneticilerinin ($\bar{x}=4.86$, $SS=.53$) görüşleri arasında ilkökul ve ortaokul yöneticilerinin lehine anlamlı bir fark saptanmıştır [$t(468) = -4.935$, $p < .01$]. Buna göre ilkökul ve ortaokul yöneticileri öğretmenlere göre okulların güvenliği bağlamında “çalışılan okulun güvenliği” konusunda daha olumlu görüşe sahip olup ve fark anlamlıdır.

Tablo 3.37’de görüldüğü gibi yapılan bağımsız örneklem *t*-testi sonucunda okulların güvenliği bağlamında “öğrenci güvenliği” konusunda ilkökul ve ortaokul öğretmenleri ($\bar{x}=3.52$, $SS=.61$) ile okul yöneticilerinin ($\bar{x}=4.94$, $SS=.48$) görüşleri

arasında ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin lehine anlamlı bir fark saptanmıştır [$t(468) = -5.842, p < .01$]. Buna göre ilkokul ve ortaokul yöneticileri öğretmenlere göre okulların güvenliği bağlamında “öğrenci güvenliği” konusunda daha olumlu görüşe sahip olup ve fark anlamlıdır.

Tablo 3.37’de görüldüğü gibi yapılan bağımsız örneklem t -testi sonucunda okulların güvenliği bağlamında “okulun güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusunda ilkokul ve ortaokul öğretmenleri ($\bar{x}=3.65, SS=.72$) ile okul yöneticilerinin ($\bar{x}=4.11, SS=.53$) görüşleri arasında ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin lehine anlamlı bir fark saptanmıştır [$t(468) = -5.472, p < .01$]. Buna göre ilkokul ve ortaokul yöneticileri öğretmenlere göre okulların güvenliği bağlamında “okulun güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusunda daha olumlu görüşe sahip olup ve fark anlamlıdır.

Tablo 3.37’de görüldüğü gibi yapılan bağımsız örneklem t -testi sonucunda okulların güvenliğine ilişkin genel görüşler konusunda ilkokul ve ortaokul öğretmenleri ($\bar{x}=3.64, SS=.58$) ile okul yöneticilerinin ($\bar{x}=4.00, SS=.39$) görüşleri arasında ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin lehine anlamlı bir fark saptanmıştır [$t(468) = -5.246, p < .01$]. Buna göre ilkokul ve ortaokul yöneticileri öğretmenlere göre okulların güvenliği konusunda daha olumlu görüşe sahip olup ve fark anlamlıdır.

Özetle ilkokul ve ortaokul yöneticileri ile öğretmenlerin “çalışılan okulun güvenliği”, “öğrenci güvenliği”, “okulun güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” alt boyutlar ile “okul güvenliğine” ilişkin genel görüşleri okul yöneticileri lehine anlamlı biçimde farklılaşmaktadır.

4. BÖLÜM: TARTIŞMA VE YORUMLAR

Bu araştırma ile Uşak ili devlet ilkokul ve ortaokul öğretmenleri ve okul yöneticilerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri incelenmiş, araştırmadan elde edilen verilerin analizleri sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

1. Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin “Kişisel Güvenlikleri Hakkındaki Görüşleri” Boyutuna İlişkin Yorumlar:

İlkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin kişisel güvenlikleri hakkındaki görüşlere çok düzeyinde katıldıkları saptanmıştır. Bu araştırmanın sonucuna göre öğretmenlerin okul güvenliği bağlamında ölçeğin kişisel güvenlik boyutuna ilişkin görüşlerinin yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin kişisel güvenlikleri konusundaki görüşleri cinsiyet bakımından farklılaşmaz iken branş değişkeni bakımından farklılaşmaktadır. Sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenlerinin görüşleri arasında sınıf öğretmenleri lehine anlamlı bir fark saptanmıştır. Mesleki kıdem değişkeni bakımından 21 yıl ve üzeri yıl mesleki kıdeme sahip olanların, okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 1 yıl olanların, yerleşim yeri bakımından ilçe merkezinde görev yapan öğretmenlerin diğerlerine göre daha çok katıldıkları görülmektedir.

Posluoğlu (2014) çalışmasında kadın eğitimciler ile erkek eğitimciler arasında güvenli okul ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır. Buna göre cinsiyet değişkeni kişisel güvenlik üzerinde anlamlı fark yaratmadığı düşünülebilir. Benzer şekilde Demirtaş (2007) öğretmenlerin kişisel güvenliklerine ilişkin görüşlerinin cinsiyete ve okulda çalışma sürelerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği, branş değişkeni bakımından ise sınıf öğretmenlerinin branş öğretmenlerine göre daha olumlu görüşe sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmaların sonuçlarına göre de öğretmenlerin kişisel güvenlik konusunda herhangi bir endişe yada sorun yaşamadıkları söylenebilir.

Baran (2008) öğretmen ve öğrencilerin okul kurallarını bilme ve uygulama durumunun öğretmenlerin mesleki özelliklerine göre çalışma pozisyonu ve çalıştığı okuldaki çalışma yılının öğretmen görüşlerini etkilemediği ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir.

Araştırma bulguları öğretmen görüşlerinin mesleki kıdem, okuldaki hizmet süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından farklılaşmadığını ortaya koymaktadır.

Okul yöneticilerinin kişisel güvenlik boyutuna ilişkin görüşlerinin yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Okul yöneticilerinin kişisel güvenlik konusundaki görüşleri cinsiyet değişkeni bakımından farklılaşırken, branş değişkeni bakımından farklılaşmamaktadır. Okul güvenliği ölçeğinin kişisel güvenlik boyutunda erkek ve kadın okul yöneticilerinin görüşleri arasında, kadın okul yöneticileri lehine anlamlı bir fark saptanmıştır. Yorulmaz (2015) öğretmenlerin kişisel güvenlikleri hakkındaki görüş puanlarının cinsiyet değişkenine göre bayan öğretmenlerin lehine meydana geldiği bulgusuna yer vermiştir. Demirtaş'ın (2007) çalışmasında yine aynı şekilde yöneticilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Demirtaş (2007) ve Yorulmaz'ın (2015) sonuçları da araştırmanın bulgularını desteklemektedir.

Mesleki kıdem değişkeni bakımından 1-10 yıl mesleki kıdeme sahip olanların, okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 6 yıl ve üzeri olanların, okulun bulunduğu yerleşim yeri bakımından belde/köyde görev yapan okul yöneticilerinin diğerlerine göre okul güvenliği bağlamında kişisel güvenliğe ilişkin görüşlere daha çok katıldıkları görülmektedir.

Araştırma bulgularına göre İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin kişisel güvenlik boyutundaki görüşlerinin mesleki kıdem, okuldaki hizmet süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından farklılaşmadığını ortaya koymaktadır.

Can (2014) çalışmasında okul güvenliği algısı envanterine ait okuldaki görev değişkenine ve mesleki kıdeme göre anket maddelerinde anlamlı farklılık olmadığını belirlemiştir. Uluğ (2015) okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinde çalışmakta olunan okuldaki görev süresine yönelik hiç bir boyutta anlamlı bir fark bulunamadığını tespit etmiştir. Demirtaş (2007) tarafından yapılan çalışmada yine benzer şekilde yöneticilerin kişisel güvenliklerine ilişkin görüşlerinin farklı mesleki kıdem, okulda çalışma süresi ve branşlara göre bir farklılık göstermediği bulunmuştur.

Araştırma bulgularına göre mesleki kıdem, okulda çalışma süresi ve okulun bulunduğu yerleşim yeri değişkenlerinin öğretmen ve yöneticilerin kişisel güvenliğe bakış açıları üzerinde önemli bir etkisi olmadığı görülmüştür.

2. Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin “Çalıştıkları Okulun Güvenliği Hakkındaki Görüşleri” Boyutuna İlişkin Yorumlar:

Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin “çalıştıkları okulun güvenliği” boyutuna ilişkin görüşlerinin çok düzeyde olduğu görülmektedir.

İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin çalıştıkları okulun güvenliği konusundaki görüşlerinin cinsiyet ve branş değişkeni bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklemeler *t*-testi sonucunda, çalışılan okulun güvenliği konusunda erkek ve kadın öğretmen görüşleri arasında erkek öğretmenler lehine anlamlı bir fark saptanmıştır. Ayrıca ilkökul ve ortaokul öğretmenlerinin çalıştıkları okulun güvenliği hakkında sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenlerinin görüşleri arasında sınıf öğretmenleri lehine anlamlı bir fark saptanmıştır. Buna göre okul güvenliği bağlamında çalışılan okulun güvenliği konusundaki öğretmen görüşleri cinsiyet ve branş bakımından farklılaşmaktadır.

Mesleki kıdem bakımından 16-20 yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmenler, okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 1 yıl olanlar ve yerleşim yeri bakımından belde/köyde görev yapan öğretmenlerin diğerlerine göre okul güvenliği kapsamında çalışılan okulun güvenliği konusundaki görüşlere daha çok katıldıkları görülmektedir.

İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin çalıştıkları okulun güvenliği hakkındaki görüşlerinin mesleki kıdem ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından farklılaşmadığını, ancak çalıştıkları okuldaki hizmet süresi bakımından anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum “çalışılan okulun güvenliği” boyutundaki öğretmen görüşlerinin okuldaki hizmet süresi bakımından farklılaştığını ortaya koymaktadır. Çankaya (2010) okul güvenliğinin öğretmenlerin kaygı, iş doyumunu ve motivasyon düzeylerine etkisi üzerine yaptığı çalışmasında okul güvenliği konusunda erkek ve kadın öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı farklılık vardır. Erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre okulların güvenliğine daha fazla katılmışlardır. Yorulmaz'ın (2015) araştırmasında ise, öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinde cinsiyete ve okulda çalışma sürelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Erkek öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri, bayan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumludur. Demirtaş'ın (2007) araştırmasında öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin cinsiyete, okulda çalışma sürelerine göre farklılık gösterdiği, farklı kıdem durumlarına göre ise bir farklılık olmadığı bulunmuştur. Cinsiyet değişkeni bakımından erkek öğretmenlerin

okul güvenliğine ilişkin görüşleri, bayan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumludur. Bu sonuçlar da çalışmamızın bulgularını desteklemektedir.

Türkmen (2004) tarafından ortaöğretim öğrencilerinin okul güvenliği hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmada öğrencilerin cinsiyeti ile okulun fiziki altyapısı hakkındaki düşüncelerin anlamlı şekilde farklılaştığı sonucu elde edilmiştir. Okul girişlerinde, merdivenlerde, kapıda, tuvaletlerde ve lavabolarda izdiham yaşanması da araştırmanın sıklıkla bildirilen sorunları arasında yer almaktadır.

İlkokul ve ortaokul yöneticileri çalıştıkları okulun güvenliği hakkındaki görüşlere genel olarak çok düzeyinde katılmaktadırlar.

İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “çalıştıkları okulun güvenliği” görüşlerinin cinsiyet ve branş değişkeni bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız gruplar arası *t*-testi sonucunda “çalışılan okulun güvenliği” konusunda erkek ve kadın okul yöneticilerinin görüşleri arasında kadın okul yöneticileri lehine anlamlı bir fark saptanmıştır. Ayrıca ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin “çalıştıkları okulun güvenliğine” konusunda sınıf öğretmeni yöneticiler ile branş öğretmeni yöneticilerin görüşleri arasında sınıf öğretmeni yöneticiler lehine anlamlı bir fark saptanmıştır. Buna göre ilkokul ve ortaokul yönetici görüşlerinin cinsiyet ve branş değişkenleri bakımından farklılaştığı görülmektedir.

Mesleki kıdem bakımından 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olan ilkokul ve ortaokul yöneticileri, okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 1 yıl olanlar, okulun bulunduğu yerleşim yeri bakımından ilçe merkezinde görev yapan okul yöneticileri diğerlerine göre çalışılan okulun güvenliğine ilişkin görüşlere daha çok katılmaktadırlar.

Araştırma sonucu elde edilen bulgular ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin “çalışılan okulun güvenliği” boyutuna ilişkin görüşlerinin mesleki kıdem, okuldaki hizmet süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından farklılaşmadığını ortaya koymaktadır. Uluğ (2015) okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinde meslekteki kıdem yılına yönelik hiç bir boyutta anlamlı bir fark bulunmadığını göstermiştir. Buna göre farklı kıdem türü değişkeninin okul yöneticilerinin okul güvenliğinde ait görüşlerine bir etkisi olmadığını söyleyebiliriz.

Demirtaş (2007) çalışmasında cinsiyet değişkenine göre yöneticilerin okul güvenliğine ilişkin olarak görüşlerinde anlamlı bir farklılık olduğu, yöneticilerin okul

güvenliğine ilişkin görüşlerinin okulda çalışma sürelerine göre bir farklılık göstermediği bulunmuştur.

Geyin (2007) eğitimcilerin ve öğrencilerin görüşlerine göre genel liselerdeki okul güvenliğini incelediği çalışmasında okul yöneticilerinin okullarını öğretmenlere oranla daha güvenli buldukları, erkek eğitimciler ile kadın eğitimciler arasında okulda var olan güvenlik problemlerini, okulda fiziki yapıya ait düzenlemeleri ve öğrencilere yapılan rehberliği algılama düzeyleri arasında farklılık olduğu, hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılan eğitimcilerin okullarındaki güvenlik önlemlerini hizmet içi eğitime katılmayanlara göre daha yeterli gördükleri sonucu ortaya çıkmıştır.

Posluoğlu (2014) bulgularında yine benzer şekilde kadın eğitimciler ile erkek eğitimciler arasında güvenli okul ölçeği farkındalık boyutu puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır. Kadın eğitimcilerin güvenli okul ölçeği farkındalık boyut puanları, erkek eğitimcilere göre daha yüksektir.

Buna göre cinsiyet değişkeni okulun güvenliği boyutu üzerinde anlamlı farklılık yaratmaktadır yorumu yapılabilir. Bu durumun erkek okul yöneticilerinin sözlü veya fiziksel şiddete maruz kalma oranının daha yüksek olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

3. Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin “Öğrenci Güvenliği Hakkındaki Görüşleri” Boyutuna İlişkin Bulgulardan Elde Edilen Sonuçlar:

İlkokul ve ortaokul öğretmenleri okul güvenliği bağlamında “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşlere çok düzeyinde katılmaktadırlar. Araştırma bulguları öğretmenlerin ölçeğin bu boyutuna ilişkin görüşlerinin yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir.

İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin öğrenci güvenliği hakkındaki görüşlerinin cinsiyet ve branş değişkeni bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem *t*-testi sonucunda erkek öğretmen ve kadın öğretmen görüşleri arasında erkek öğretmenler lehine anlamlı bir fark saptanmıştır. Bununla birlikte öğrenci güvenliği konusundaki sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenlerinin görüşleri arasında sınıf öğretmenleri lehine anlamlı bir fark saptanmıştır. Buna göre öğrenci güvenliği konusunda öğretmen görüşleri cinsiyet ve branş değişkeni bakımından farklılık göstermektedir.

İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin okullardaki “öğrenci güvenliği” boyutundaki görüşlere mesleki kıdem değişkeni bakımından 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmenler, okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 1 yıl olan

öğretmenlerin, yerleşim yeri bakımından belde/köyde görev yapan öğretmenlerin diğerlerine göre daha çok katıldıkları görülmektedir.

Öğretmen görüşlerinin mesleki kıdem, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları İlkokul ve ortaokullarda öğrenci güvenliği konusundaki öğretmen görüşlerinin mesleki kıdem ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından farklılaşmadığını ortaya koymaktadır.

Buna karşın ANOVA sonuçları ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin okullardaki öğrenci güvenliği konusundaki görüşleri çalıştıkları okuldaki hizmet süresi bakımından anlamlı bir fark göstermektedir. Gruplar arasında oluşan bu farkın kaynağını belirlemek amacıyla Tukey HSD testi yapılmıştır. Tukey HSD sonuçları çalışılan okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 1 yıl olan öğretmenlerin ile 2-5 yıl olan öğretmenlere göre görüşlere daha çok katıldıkları ve bu farkın da anlamlı olduğu göstermektedir. Bu durum İlkokul ve ortaokullarda öğrenci güvenliğine ilişkin öğretmen görüşlerinin çalışılan okuldaki hizmet süresi bakımından farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Yorulmaz (2015) öğretmenlerin öğrenci güvenliğine ilişkin görüşlerinde branşlarına göre anlamlı bir farklılık bulunduğunu göstermiştir. Sınıf öğretmenlerinin öğrenci güvenliğine ilişkin görüşleri, branş öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumludur. Farklı kıdem durumlarına göre bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Öğrenci güvenliğine ilişkin görüşlerin ise okulda çalışma sürelerine göre bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Demirtaş (2007) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin öğrenci güvenliğine ilişkin görüşlerinin farklı kıdem durumlarına göre bir farklılık göstermediği, branş değişkenine göre ise sınıf öğretmenlerinin öğrenci güvenliğine ilişkin görüşlerinin branş öğretmenlerinin görüşlerine göre daha olumlu olduğu bulgusu yer almaktadır.

Benzer bir araştırma ortaokul öğrenci görüşlerine göre Özer (2006) tarafından yapılmıştır. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algıları incelendiğinde; cinsiyet değişkenine ilişkin sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde, kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla, daha çok güvenlik sorunu yaşadığı erkek öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin daha olumlu olduğu söylenebilir.

Bu araştırma sonuçlarının aksine Demirtaş'ın (2007) bulgularında öğretmenlerin öğrenci güvenliğine ilişkin görüşlerinin cinsiyete ve okulda çalışma

süresine göre bir farklılık göstermediği, Demirtaş'ın bulgularının bu araştırmanın sonuçlarından oldukça farklı olduğu görülmektedir. Bu durumun okul güvenliği ölçeğinin farklı sosyo-ekonomik ve kültürel yapıya sahip coğrafi bölgelerde uygulanmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırma bulgularına göre ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin okul güvenliği bağlamında “öğrenci güvenliği” boyutuna ilişkin genel görüş ortalaması $\bar{x}=3.94$ olup, okul yöneticilerinin ölçeğin bu boyutuna ait görüşlere çok düzeyinde katıldıkları görülmektedir.

İlkokul ve ortaokul yöneticisi görüşlerinin cinsiyet ve branş değişkeni bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız gruplar arası *t*-testi sonucunda cinsiyet değişkeni bakımından erkek ve kadın ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Branş değişkeni bakımından da branşı sınıf öğretmeni yöneticiler ile branş öğretmeni yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Buna göre okul güvenliği bağlamında “öğrenci güvenliği” boyutuna ilişkin olarak İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin görüşleri cinsiyet ve branş değişkeni bakımından farklılık göstermemektedir.

Okul yöneticilerinin okullardaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşlere mesleki kıdem bakımından 11-20 yıl mesleki kıdeme sahip olanlar, okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 1 yıl olanlar, yerleşim yeri bakımından ilçe merkezinde görev yapan yöneticilerin diğerlerine göre daha çok katıldıkları görülmektedir. Yönetici görüşlerinin mesleki kıdem, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve okulun bulunduğu yerleşim yeri değişkenleri bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü ANOVA testi yapılmıştır. ANOVA sonuçlarına göre ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin okullardaki “öğrenci güvenliği” konusundaki görüşleri mesleki kıdem, okuldaki hizmet süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından anlamlı bir fark göstermemektedir. Bu durum ilkokul ve ortaokul yönetici görüşlerinin mesleki kıdem, okuldaki hizmet süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından farklılaşmadığını ortaya koymaktadır.

Demirtaş'ın (2007) çalışmasında yöneticilerin öğrenci güvenliğine ilişkin görüşlerinin cinsiyete, branşa ve okulda çalışma sürelerine göre bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Farklı kıdem durumlarına sahip yöneticilerin öğrenci güvenliğine ilişkin görüşlerinde kıdem değişkeni bakımından ise anlamlı bir farklılık

bulunmuştur. Bu durum mesleki kıdemine İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin öğrenci güvenliğine ilişkin görüşlerine etki ettiğini göstermesi bakımından oldukça önemlidir.

4. Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin “Çalıştıkları Okullarda Okul Güvenliğine Yönelik Yapılan Çalışmalar Hakkındaki Görüşleri” Boyutuna İlişkin Bulgulardan Elde Edilen Sonuçlar:

İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar bağlamında görüşlere çok düzeyinde katılmaktadırlar. Araştırma bulguları öğretmenlerin ölçeğin bu boyutuna ilişkin görüşlerinin yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir.

Öğretmenlerin okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar konusundaki görüşleri cinsiyet değişkenine göre farklılaşmaz iken ve branş değişkeni bakımından farklılık göstermektedir. Bu boyutta erkek ve kadın öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Buna karşın sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenlerinin görüşleri arasında sınıf öğretmenleri lehine anlamlı bir fark saptanmıştır.

Baran'ın (2008) araştırma bulgularında öğretmenlerin okul ve çevresinin güvenliği konusundaki görüşlerinin cinsiyet ve medeni duruma göre karşılaştırılmasına bakıldığında; istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Posluoğlu (2014) araştırma sonucunda kadın eğitimciler ile erkek eğitimciler arasında okul güvenliği ölçeği tanımlama boyutu puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadığı görülmektedir. Öğretmenlerin, okul ve çevresinin güvenliği konusundaki görüşlerinin cinsiyet ve medeni duruma göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Yılmaz'ın (2010) İstanbul ili Sultanbeyli ilçesinde gerçekleştirdiği “İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algılarının İncelenmesi” çalışmasında cinsiyete göre farklılık göstermediği sonucu çıkmıştır. Buna göre öğrencilerin de okul güvenliğine ilişkin görüşlerine cinsiyet değişkeninin etkisinin olmadığı görülmektedir.

Okul güvenliği ölçeğinin tüm boyutlarında öğretmen görüşlerinin sınıf öğretmenleri lehine farklılaştığı görülmektedir. Araştırma bulguları sınıf öğretmenlerinin okul güvenliğine yönelik algılarının daha olumlu olduğunu göstermektedir. Bu durum öğretmenlerin okulun güvenli hale getirilmesinde yapılan

çalışmalara ilişkin görüşlerinin okulun eğitim kademesinin ilkokul ya da ortaokul olması değişkenine göre farklılaşması olarak yorumlanabilir.

Mesleki kıdem bakımından 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olan öğretmenler, okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 1 yıl olanlar, yerleşim yeri bakımından belde/köyde görev yapan öğretmenlerin diğerlerine göre “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar konusundaki görüşlere daha çok katıldıkları görülmektedir.

Öğretmen görüşlerinin mesleki kıdem, çalışmakta olduğu okuldaki görev süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçlarına göre ilkokul ve ortaokul öğretmenlerin okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalara ilişkin görüşleri mesleki kıdem ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından anlamlı bir fark göstermemektedir. Bu durum araştırmanın bu boyutuna ilişkin öğretmen görüşlerinin mesleki kıdem ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından farklılaşmadığını ortaya koymaktadır.

Buna karşın ANOVA sonuçları öğretmen görüşlerinin çalıştıkları okuldaki hizmet süresi bakımından anlamlı bir fark göstermektedir. Gruplar arasında oluşan bu farkın kaynağını belirlemek amacıyla Tukey HSD testi yapılmıştır. Tukey HSD sonuçları çalışılan okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 1 yıl olan öğretmenlerin ile 2-5 yıl olan öğretmenlere göre görüşlere daha çok katıldıkları ve bu farkın da anlamlı olduğu göstermektedir. Bu durum “Okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” boyutunda öğretmen görüşlerinin okuldaki hizmet süresi bakımından farklılaştığını ortaya koymaktadır.

Posluoğlu (2014) araştırma sonucuna göre anketin uygulandığı farklı mesleki kıdeme sahip eğitimciler arasında okul güvenliği ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadığı bulgusuna ulaşmıştır. Yine benzer şekilde Demirtaş (2007) çalışmasında öğretmenlerin okulun güvenli hale getirilmesinde yapılan çalışmalara ilişkin görüşlerinin farklı kıdem durumlarına göre bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır.

Bu araştırma bulgularının aksine Yorulmaz'ın (2015) çalışmasında öğretmenlerin okulun güvenli hale getirilmesine ilişkin görüşlerinin mesleki kıdeme göre farklılık gösterdiği, branşlarına göre farklılık olmadığı bulunmuştur. Demirtaş (2007) ise, öğretmenlerin okulun güvenli hale getirilmesinde yapılan çalışmalara ilişkin görüşlerinin okulda çalışma sürelerine göre bir farklılık göstermediği

sonucuna ulaşmıştır. Alan yazında okul güvenliğine ilişkin çalışmalar bağlamında ulaşılan araştırma sonuçlarının çeşitli değişkenler bakımından bu çalışmanın bulgularından farklı olduğu görülmektedir. Bu durumun okul güvenliğine ilişkin çalışmaların genellikle İlköğretim 2.kademede ve liselerde gerçekleştirilmesinden kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Araştırma bulgularına göre ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar boyutunda yer alan diğer görüşlere çok düzeyinde katılmaktadırlar.

Yönetici görüşlerinin çeşitli değişkenler bakımından anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem *t*-testi sonucunda erkek ve kadın okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Bununla birlikte branşı sınıf öğretmeni olan yöneticiler ile branş öğretmeni olan okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Buna göre “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” boyutunda ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin görüşleri cinsiyet ve branş değişkenleri bakımından farklılaşmamaktadır. Sınıf öğretmenliği yapmış yöneticilerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri ile branş öğretmenliği yapmış yöneticilerin görüşleri arasında bir fark yoktur.

Mesleki kıdem bakımından 11-20 yıl mesleki kıdeme sahip olan ilkokul ve ortaokul yöneticilerin, okuldaki hizmet süresi bakımından hizmet süresi 1 yıl olanların, yerleşim yeri bakımından ilçe merkezinde görev yapan yöneticilerin diğerlerine göre okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalara ilişkin görüşlere daha çok katıldıkları görülmektedir.

ANOVA testi sonuçlarına göre ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin görüşleri mesleki kıdemi, okuldaki hizmet süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından anlamlı bir fark göstermemektedir. Bu durum İlkokul ve ortaokullardaki “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusundaki okul yöneticilerinin görüşlerinin mesleki kıdem, okuldaki hizmet süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bakımından farklılaşmadığını ortaya koymaktadır.

Can (2014) tarafından uygulanan okul güvenliği ölçeğinde, katılımcıların okul güvenliği algısı envanterine ait cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık belirlenmemiştir. Posluoğlu (2014) araştırma sonucuna göre anketin uygulandığı farklı mesleki kıdemli eğitimciler arasında okul güvenliği ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadığı bulgusuna ulaşmıştır.

Yöneticilerin okulun güvenli hale getirilmesinde yapılan çalışmalara ilişkin görüşlerinde Demirtaş'ın (2007) çalışmasında da benzer şekilde cinsiyete, bransa, mesleki kıdeme, okulun bulunduğu yerleşim yeri ve okul yöneticisinin bulunduğu okuldaki çalışma süresi değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Buna göre, cinsiyet, mesleki kıdem, okulun bulunduğu yerleşim yeri, branş, ve bulunduğu okulda çalışma süresi değişkenleri okul güvenliği ölçeği üzerinde anlamlı farklılık yaratmamaktadır yorumu yapılabilir. Benzer araştırma (Can, 2014; Posluoğlu, 2014; Demirtaş, 2007) sonuçları ile araştırma bulgularımızın birbirini desteklediği görülmektedir.

5. İlkokul ve Ortaokul Yöneticileri ile Öğretmenlerin “Okulların Güvenliği” Konusundaki Görüşlerinin Karşılaştırılması Bulgularından Elde Edilen Sonuçlar:

İlkokul ve ortaokul yöneticileri ile ilkokul ve ortaokuldaki öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız gruplar arası *t*-testi sonucunda okulların güvenliği bağlamında “kişisel güvenlik” boyutunda ilkokul ve ortaokul öğretmenleri ile okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Buna göre ilkokul ve ortaokul yöneticileri ile öğretmenlerin okulların güvenliği bağlamında “kişisel güvenlik” konusundaki görüşleri farklılaşmamaktadır.

Can (2014) tarafından yapılan araştırma bulgularında da katılımcıların okul güvenliği algısı envanterine ait okuldaki görev değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmadığı görülmektedir. Posluoğlu'un (2014) araştırma sonucuna göre öğretmenler ve idareciler arasında güvenli okul ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamaktadır. Buna göre, okul güvenliği ölçeğinin kişisel güvenlik alt boyutu üzerinde görev değişkeninin etkisi olmadığı söylenebilir.

Okulların güvenliği bağlamında “çalışılan okulun güvenliği” boyutunda ilkokul ve ortaokul öğretmenleri ile okul yöneticilerinin görüşleri arasında ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin lehine anlamlı bir fark saptanmıştır. Buna göre ilkokul ve ortaokul yöneticileri öğretmenlere göre “çalışılan okulun güvenliği” boyutuna ilişkin daha olumlu görüşe sahiptirler ve bu fark anlamlıdır.

“Öğrenci güvenliği” boyutunda ilkokul ve ortaokul öğretmenleri ile okul yöneticilerinin görüşleri arasında ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin lehine anlamlı bir fark saptanmıştır. Buna göre ilkokul ve ortaokul yöneticileri öğretmenlere göre

okulların güvenliği bağlamında “öğrenci güvenliği” konusunda daha olumlu görüşe sahiptirler ve bu fark anlamlıdır.

“Okulun güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” boyutunda ilkokul ve ortaokul öğretmenleri ile okul yöneticilerinin görüşleri arasında ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin lehine anlamlı bir fark saptanmıştır. Buna göre ilkokul ve ortaokul yöneticileri öğretmenlere göre okulların güvenliği bağlamında “okulun güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” konusunda daha olumlu görüşe sahiptirler ve gruplar arasındaki bu fark anlamlıdır. Bu durum öğretmenlerin görev yaptıkları okulda, güvenliğe yönelik yapılan risk değerlendirmeleri ve alınan önlemler hakkında yeterince bilgi sahibi olmamaları şeklinde yorumlanabilir. Okul yöneticileri ise okul güvenliğine ilişkin sorumlulukları bağlamında yapılan çalışmaların ve alınan önlemlerin karar vericisi ve aynı zamanda uygulayıcısı konumunda bulunmalarından dolayı “okulun güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” boyutunda öğretmenlere göre daha olumlu görüşe sahiptirler.

İlköğretim okullarının güvenliğine ilişkin ölçeğin tüm boyutlarına ilişkin genel görüşler konusunda ilkokul ve ortaokul öğretmenleri ile okul yöneticilerinin görüşleri arasında ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin lehine anlamlı bir fark saptanmıştır. Araştırma bulguları ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin öğretmenlere göre okulların güvenliği konusunda daha olumlu görüşe sahip olduklarını göstermektedir ve gruplar arası bu fark anlamlıdır. Demirtaş’ın (2007) bulgularına göre; yönetici ve öğretmenlerin kişisel güvenliklerine, okul güvenliğine, öğrenci güvenliğine ve okulun güvenli hale getirilmesinde yapılan çalışmalara ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Yöneticilerin okulun güvenliğine ilişkin görüşleri öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumludur.

Sonuç olarak; ilkokul ve ortaokul yöneticileri ile öğretmenlerinin “çalışılan okulun güvenliği”, “öğrenci güvenliği”, “okulun güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” alt boyutlar ile “okul güvenliğine” ilişkin genel görüşlerinin okul yöneticileri lehine anlamlı biçimde farklılaştığı görülmektedir.

Bu durumun İşyeri Sağlığı ve Güvenliği bağlamında okul yöneticilerinin okul güvenliği konusunda öğretmenlere kıyasla sorumluluklarının daha fazla olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca okul güvenliğine ilişkin sorunların direkt muhatabı olan okul yöneticilerinin yapılan risk analizlerinin ne düzeyde olduğunu görmesinin ve alınan önlemler hakkında detaylı bilgiye sahip olmasının bir sonucu olarak yorumlanabilir.

5. BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğretmenlerin okul güvenliği ölçeğinin “kişisel güvenlik”, “çalıştıkları okulun güvenliği”, “öğrenci güvenliği” ve “okulun güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” alt boyutlarından yer alan maddelere ait görüşlerinin mesleki kıdem değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Mesleki kıdem değişkeninin öğretmenlerin okul güvenliğine bakış açıları üzerinde önemli bir etkisi olmadığını göstermesi bakımından önemlidir.

Öğretmenlerin okul güvenliği ölçeğinin “kişisel güvenlik”, “çalıştıkları okulun güvenliği”, “öğrenci güvenliği” ve “okulun güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” alt boyutlarından aldıkları puanların okulun bulunduğu yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim yerleri bakımından farklı görüşlere sahip olmadığını göstermektedir.

İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin kişisel güvenliklerine ilişkin görüşlerinin cinsiyet, mesleki kıdem, görev yaptıkları okulda çalışma süresi ve yerleşim yeri değişkenleri bağlamında farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin kişisel güvenlik algılarının sadece branş değişkenine göre sınıf öğretmenleri lehine farklılık göstermesi aynı zamanda okulun öğretim kademesinin ilkokul yada ortaokul olması bakımından da farklılaştığını ortaya koymaktadır. Buna göre ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin branş öğretmenlerine göre okul güvenliğinin kişisel güvenlik alt boyutuna ilişkin görüşlerinin daha olumlu olduğunu göstermektedir.

Okul yöneticilerinin kişisel güvenlik alt boyutuna ilişkin görüşleri ise cinsiyet değişkeni bakımından kadın yöneticiler lehine farklılık göstermekle birlikte diğer değişkenler bakımından farklılaşmadığı görülmektedir. Araştırma bulguları kadın okul yöneticilerinin kişisel güvenlik algılarının daha olumlu olduğunu göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Okul yöneticilerinin branşı, mesleki kıdemi, okulun bulunduğu yerleşim yeri ve okuldaki çalışma süresi ne olursa olsun okul güvenliği bağlamında kişisel güvenlik ile ilgili görüşlerini değiştirmedikleri görülmektedir.

İlkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmen ve okul yöneticilerinin ölçeğin kişisel güvenlik boyutunda yer alan görüşlere çok düzeyinde katıldıkları, ancak bununla birlikte “*Okulda çalıştığım süre içinde tehdit edildim*” görüşüne ise daha az düzeyinde katıldıkları görülmektedir. Sonuç olarak, öğretmen ve yöneticiler okulda çalıştıkları süre içinde zaman zaman veliler ve okul dışından yabancı kişiler tarafından tehdit edilmektedirler. Öğretmene yöneltilen tehditlerin genellikle Milli

Eğitim Müdürlüğü, Valilik, BİMER, Alo 147 hattı gibi üst yönetim birimlerine şikâyet şeklinde gerçekleştiği görülmektedir.

Araştırma bulguları öğretmen ve yöneticilerin kişisel güvenlikleri boyutunda, düşük düzeyde de olsa sorunların varlığını göstermektedir.

Öğretmenlerin çalıştıkları okulun güvenliği hakkındaki görüş alt boyutu puanlarının cinsiyet, branş, görev yapmakta olduğu okuldaki çalışma süresi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır. Söz konusu anlamlı farklılığın bayan öğretmenlere göre erkek öğretmenler lehine, branş öğretmenlerine göre sınıf öğretmenleri lehine ve okulda çalışma süresi bir yıl olanların lehine olduğu tespit edilmiştir. Aynı okulda 1 yıldır çalışan öğretmenlerin, 2-5 yıl ve 14 yıl ve üzeri çalışan öğretmenlere göre çalıştıkları okulun güvenliği hakkındaki görüşlere daha çok katıldıkları görülmektedir. Bu göre okuldaki görev süresi az olan öğretmenlerin çalıştıkları okulun güvenliğine ilişkin daha yüksek düzeyde olumlu düşünceye sahip olmaları dikkat çekicidir.

İlkokul ve ortaokul öğretmenleri çalıştıkları okulun güvenliği konusunda *“Okulun fiziki yapısının öğrenci sayısına göre yeterli olduğunu düşünüyorum”*, *“Okul binamızın her türlü doğal afet ve tehlikeye karşı güvenli olduğunu düşünüyorum”*, *“Okulda beslenme üretiminde çalışanların sağlık raporlarının düzenli olarak kontrol edildiğini düşünüyorum”* ve *“Okulda öğrencilerin yararlandığı ürünlerin gıda uzmanı kontrolünde sağlıklı ve hijyenik üretildiğini düşünüyorum”* görüşlerine orta düzeyde katılmaktadırlar. Öğretmenler okul güvenliği ölçeğinde yer alan diğer maddelerdeki görüşlere ise çok düzeyinde katılmaktadırlar.

Okul yöneticilerinin çalışılan okulun güvenliği alt boyutuna ilişkin görüşleri ise cinsiyet değişkeni bakımından kadın yöneticiler lehine ve branş değişkeni bakımından sınıf öğretmeni yöneticiler lehine farklılık göstermekle birlikte diğer değişkenler bakımından farklılaşmadığı görülmektedir. Araştırma bulguları kadın okul yöneticilerinin çalıştıkları okulun güvenliği hakkındaki görüşlerinin daha olumlu olduğunu göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Mesleki kıdem, okulun bulunduğu yerleşim yeri ve okuldaki çalışma süresi değişkenlerinin yöneticilerin çalıştıkları okulun güvenliği ile ilgili görüşlerini etkilemediğini göstermektedir.

Buna karşın ilkokul ve ortaokul yöneticileri çalıştıkları okulun güvenliği konusunda sırasıyla *“Okul binamızın her türlü doğal afet ve tehlikeye karşı güvenli olduğunu düşünüyorum”*, *“Okulumuzun doğal afetlere karşı güvenli olduğunu*

düşünüyorum”, “Okulun fiziki yapısının öğrenci sayısına yeterli olduğunu düşünüyorum”, “Okulda öğrencilerin yararlandığı ürünlerin gıda uzmanı kontrolünde sağlıklı ve hijyenik üretildiğini düşünüyorum” görüşlerine daha az düzeyde katılmaktadırlar.

İlkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin çalıştıkları okulun güvenliği alt boyutuna ilişkin olarak genellikle okulun mimari yapısından ve fiziki şartlarından kaynaklanan güvenlik sorunları olduğu görülmektedir. Bu bağlamda okulun fiziki yapısının öğrenci sayısına yeterli olmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Araştırma sonuçları (Gedikoğlu, 2005; Sarıce, 2006; Turan, 2007; Bıkan, 2008; Kulu, 2008; Meşe, 2009; Aydemir, 2013, Gülbez, 2016) ilköğretim yönetiminde sıklıkla karşılaşılan sorunlar; bina, derslik ve donatım yetersizlikleri, personel eskiliği ve maddi kaynak yetersizlikleridir. Araştırma bulguları okulların öğrenci sayıları ile öğrenciden kaynaklanan sorunlar arasında doğru orantı olduğunu göstermektedir. Öğrenci sayısının artmasının, okulda disiplin ve güvenlik sorunları başta olmak üzere öğrenciden kaynaklanan sorunları da arttırdığı söylenebilir.

Okullarda gıda güvenliğine ilişkin Turhan ve Turan (2012) yaptıkları çalışmada; bu araştırmanın sonuçlarına benzer şekilde okul kantinlerinde sunulan gıdalarla okul çevresinde satılan gıda maddelerinin sağlık açısından tam olarak güvenilir olmadığı bulgusuna ulaşmışlardır. Özcan (2015), ortaokullarda okul güvenliğine ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre okul çevresinde satılan gıdaların sağlık açısından tehlikeli olduğu konularında okulların orta düzeyde bir gıda güvenliğine sahip olduğunu ortaya koymuştur. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre gıda güvenliğiyle ilgili erkekler, kadınlara göre okul kantinlerine yönelik denetimleri daha yetersiz bulmaktadırlar.

Ayrıca öğretmen ve yöneticilerin, okulda öğrencilerin yararlandığı gıda maddelerinin hazırlandığı/sunulduğu yemekhane ve kantinlerin sağlık ve hijyen durumu ile ilgili görüşlere daha az katıldıkları dikkat çekmektedir. Okullarda gıda güvenliği konusunda az da olsa sorunların varlığı bilinmektedir. Gıda güvenliği sorununun okullarımızda zaman zaman karşılaşılan ve denetim eksikliğinden kaynaklanan yönetsel bir sorun olduğunu söyleyebiliriz.

İlkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin öğrenci güvenliği alt boyutuna ilişkin görüşleri cinsiyet değişkenine göre erkek öğretmenler lehine, branş değişkeni bakımından sınıf öğretmenleri lehine ve bulunduğu okulda çalışma süresine göre okulda 1 yıllık olan öğretmenler lehine farklılaştığı tespit edilmiştir.

Mesleki kıdem ve okulun bulunduğu yerleşim yerinin öğretmenlerin okulda öğrenci güvenliğine bakış açısına etkisinin olmadığı görülmektedir.

Öğrenci güvenliği alt boyutunda okul yönetici görüşlerinin cinsiyet, branş, mesleki kıdem, okuldaki çalışma süresi ve okulun bulunduğu yerleşim yeri özellikleri değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Bu sonuç, yöneticilerin öğrenci güvenliği konusunda cinsiyet, branş, mesleki kıdem, okuldaki çalışma süresi ve okulun bulunduğu yerleşim yeri bakımından farklı görüşlere sahip olmadığını göstermesi bakımından önemlidir.

İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin “öğrenci güvenliği” boyutundaki görüşlere çok düzeyinde katılmalarına karşın “Okulda idareci ve öğretmenler tarafından uygun görülmeyen öğrenci gruplarının var olduğunu düşünüyorum” ve “Öğrenci servis hizmetlerinin güvenlik ve teknik durumlarının sürekli kontrol edildiğini düşünüyorum” görüşlerine ise diğerlerine göre daha az düzeyde katıldıkları görülmektedir.

Öğrenci servis hizmetlerinin güvenlik ve teknik durumlarına ilişkin Gülbez (2016) ilkokul yönetici ve öğretmenlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşlerini incelediği çalışmasında okul servislerinin genel olarak yönetmeliklere uygun olmadığını, servislerde her öğrencinin bir koltuğa oturmaması, emniyet kemeri bağlanmaması, hostes bulunmamasını en çok yaşanan sorunlar olarak tespit etmiştir. Gülbez, ayrıca servis şoförlerinin eğitimlerinin yetersizliğini tespit etmiş ve velilerin öğrenci servis standartları hakkında yeterli düzeyde bilgiye sahip olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Bu çalışmada Uşak ilinde öğrenci güvenliğine ilişkin sorunların alanla ilgili diğer araştırma sonuçlarına göre düşük seviyede çıkması, okulların buldukları alanların homojen yapıya sahip olması ve il genelinde ilköğretimde sınıf mevcutlarının kalabalık olmaması şeklinde açıklanabilir.

Öğretmenlerin çalıştıkları okullarda güvenliğe yönelik yapılan çalışmalar hakkındaki görüş alt boyutu puanlarının öğretmenin branşı ve bulunduğu okulda çalışma süresi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır. Söz konusu anlamlı farklılığın branş öğretmenlerine göre sınıf öğretmenleri lehine ve okulda çalışma süresi 2-5 yıl olanlara göre 1 yıl olanların lehine olduğu saptanmıştır. Öğretmenlerin okulda öğrenci güvenliğine ilişkin görüşlerine cinsiyet, mesleki kıdem ve okulun bulunduğu yerleşim yeri değişkenlerinin etkisinin olmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

İlkokul ve ortaokul öğretmenleri “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” boyutuna ilişkin maddelerin tamamına çok düzeyinde katılmaktadırlar. Bununla birlikte ölçeğin bu boyutunda yer alan “Okul güvenliği ile ilgili rapor edilmiş olayların ve bunların sonuçlarının istatistikî bilgiler olarak arşivlendiğini düşünüyorum”, “Okuldaki tüm çalışanların güvenliğe yönelik kurallara vakıf olduğunu düşünüyorum” ve “Okul yönetimi olarak tüm fiziki donanım ve eğitim ortamlarında, güvenliğe yönelik, periyodik ve habersiz kontroller yapıldığını düşünüyorum” görüşlerine diğerlerine göre daha az katıldıkları görülmektedir.

Okulun öğrenci davranışları değerlendirme kurulu raporları, öğretmen nöbet defterleri, eğitimin tüm paydaşlarının okul güvenliği hakkındaki görüş ve düşünceleri ile okul yönetimi ve okul polisi tarafından oluşturulan istatistikî bilgiler okulların güvenli olma düzeyini ölçmesi bakımından yararlı olacaktır. Bu nedenle İlkokul ve ortaokullarda okul güvenliği sorununa bilimsel bir bakış açısıyla yaklaşabilmeyi sağlayacak düzenli bir kayıt sistemi ve veri bankası oluşturulmalıdır.

Okul güvenliğe yönelik yapılan çalışmalar hakkındaki görüş alt boyutunda okul yöneticilerinin görüşlerinin cinsiyet, branş, mesleki kıdem, bulunduğu okulda çalışma süresi ve yerleşim yeri değişkenlerinden etkilenmediği bulgularına ulaşılmıştır.

Okul yöneticileri “okulların güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” alt boyutuna ilişkin “Okulun daha güvenli hale getirilmesine yönelik çabalar gösterildiğini görüyorum”, “İdarenin öğrencilerin kendilerini güvende hissetmelerine yönelik tedbirler aldığını düşünüyorum”, “Okulumuzda güvenlik amaçlı doğal afetlere yönelik tatbikatlar yapılmaktadır” ve “Okulumuzun güvenliğine yönelik her türlü acil müdahale ekiplerinin kurulmasının desteklendiğini düşünüyorum” görüşlerine tamamen düzeyinde katıldıkları görülmektedir. Bu durum yöneticilerin ölçeğin bu boyutuna ilişkin görüşlerinin yüksek düzeyde olduğunu göstermesi açısından oldukça önemlidir.

İlkokul ve ortaokullarda yönetsel anlamda fiziki güvenlik önlemlerinin alındığı bilinmektedir. Ancak böyle bir yaklaşımın tek başına yeterli olması düşünülemez. Okul iklimi de öğrenci ve öğretmenlerin eğitim ortamlarında kendilerini güvende hissetmelerini sağlayabilmesi bakımından özel bir önem taşımaktadır.

Okul güvenliği bağlamında ilkokul ve ortaokul yöneticileri ile öğretmenlerinin görüşleri karşılaştırıldığında “çalıştıkları okulun güvenliği”, “öğrenci güvenliği”,

“okulun güvenliğine yönelik yapılan çalışmalar” alt boyutlar ile “okul güvenliğine” ilişkin genel görüşlerinin okul yöneticileri lehine anlamlı biçimde farklılaştığı görülmektedir. Ancak “kişisel güvenlik” alt boyutuna“ ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin okul yöneticisi lehine farklılaşmadığı bulunmuştur. Okul yöneticilerinin kişisel güvenlik algıları öğretmenlere göre daha yüksek olması ise dikkat çekicidir.

Okullarımızda İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) gibi yeni yaklaşımlar karşısında idareciler, öğretmenler, diğer çalışanlar ve öğrencilerin her birinin okul içindeki sağlık ve güvenliği sağlamak yönünde ayrı görev ve sorumlulukları vardır. Örgün eğitim sisteminin temeli kabul edilen ilköğretim kademesinde okulun amaçlarına ulaşabilmesi, okul yöneticilerinin ve eğitim çalışanlarının okul sağlığı ve güvenliğine ilişkin İSG ile tanımlanan görev ve sorumluluklarını etkili biçimde yerine getirmesine bağlıdır. Bu da her şeyden önce okul güvenliğine ilişkin yeni anlayış ve uygulamalar geliştirmeyi gerektirmektedir.

Kantin ve yemekhaneler, okul güvenliği bağlamında en zayıf noktalarlardır. Okullarda öğrencilerin yararlandığı gıda maddelerinin uzman kontrolünde sağlıklı ve hijyenik olarak üretilmesi ve sunulması sağlanmalıdır. Yemekhane personeli ve kantin işletmecileri gıda güvenliği konusunda yeterince eğitilmelidir. Ayrıca bu alanların sağlık ve güvenliğinin kontrol işi sadece nöbetçi öğretmenlere bırakılmamalı, bu alanların etkin denetimi konusunda gerekli tedbirler alınmalıdır.

Unutulmamalıdır ki, okullar öğretmen ve öğrencinin güvende olduğunu hissettiği yerler olmak zorundadır. Okul mutfak ve yemekhanelerinin görevliler ve öğrenciler için güvenli hâle getirilmesine yönelik tedbirler alınmalıdır. İSG uygulamaları kapsamında okul yöneticisi ve öğretmenlere büyük sorumluluklar verildiği bilinmektedir. Bu bağlamda okul çalışanları, sorumluluklarına denk yetkilerle donatılmalıdır. Okulda çalışan tüm personelin karar verme sürecinde yer alması sağlanmalıdır.

Okullarda öğrenci sayısının artışına paralel olarak şiddet, kavga, çeteleşme, öğrenci gruplaşmaları vb istenmeyen davranışlarda artış olduğu görülmektedir. Okulun öğrenci sayısı ile güvenlik sorunlarının doğru orantılı olarak artması gerçeğinden hareketle, yeni yapılacak ilköğretim okullarının küçük ve müstakil mahalle okulları şeklinde kurulması önerilmektedir.

İlköğretim okullarının yatırım planları yapılırken okulun bulunduğu yerleşim yerinin sosyo-ekonomik yapısı, gelişim hızı, ulaşım durumu vb yönden analizleri sağlıklı yapılmalı, okullar geleceğin ihtiyaçları doğrultusunda inşa edilmelidir.

İşlevsel olmayan okul polisi uygulaması yerine, kalabalık ve riskli okullarda güvenlik görevlisi görevlendirilmelidir.

Okul güvenliği konusunda medya organları da üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmelidir. Yanlış, taraflı ve kurgu haberlerle toplumsal açık sistemler olan okulların yıpratılmasına izin verilmemelidir.

Okulun yerleşim birimlerinde yanıcı maddeler depolanmamalı, temizlik ürünleri açıkta bırakılmamalıdır. Okul çalışanları, temizlik ürünlerinin kullanımı konusunda eğitilmelidir. Okul binalarında, depo olarak kullanılan yerlere sorumlulardan başkasının girmesi önlenmelidir.

İlköğretim okullarına öğrenci sayısı ölçeğinde ödenek ayrılmalıdır. Okulların maddi sorunlarının çözülmesinin, okul-veli ilişkilerinde yaşanan birtakım sorunları ortadan kaldıracağı ve okul güvenliği konusuna olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmacılara Öneriler:

Okul yöneticilerinin yönetim sürecinde karşılaştıkları okul güvenliğine ilişkin sorunlar nitel bir araştırma yöntemi kullanılarak araştırılabilir.

Okul güvenliği sorunlarına medyanın etkisi araştırılabilir.

EKLER:**ÖĞRETMEN ANKET FORMU**

Değerli Öğretmenler;

Bu çalışma; Okul Güvenliği ile ilgili olarak bilimsel bir araştırmaya veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Vermiş olduğunuz cevaplar kesinlikle gizli tutulacaktır. Anket, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; sizinle ilgili bilgiler, ikinci bölümde ise; Okul Güvenliği ile ilgili düşüncelerinizin alınacağı bölüm yer almaktadır. Her iki bölüm için de size uygun cevapların yanındaki boşluklara (X) şeklinde işaretleme yaparak sorulara cevap vermeniz istenmektedir. Samimi şekilde vereceğinize inandığımız cevaplarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Doç.Dr.M.Akif HELVACI

Danışman Öğretim Üyesi

Uşak Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü

Sedat ŞABANO

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER**I. BÖLÜM :**

1. Cinsiyetiniz:

Bay ( )

Bayan ( )

2. Branşınız:

Sınıf Öğretmeni ( )

Branş Öğretmeni ( )

3. Meslekteki kıdeminiz:

1-5yıl ( )

6-10 yıl ( )

11-15 yıl ( )

16-20 yıl ( )

21 ve üzeri ( )

4. Çalışmakta olduğunuz okulda ki görev süreniz:

1 yıl ( )

2-5yıl ( )

6-9 yıl ( )

10-13 yıl ( )

14 yıl ve üzeri ( )

5. Okulun bulunduğu yerleşim yeri:

İl merkezi ( )

İlçe Merkezi ( )

Belde/ Köy Merkezi ( )

	ÖĞRETMENLERİN KİŞİSEL GÜVENLİKLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ	HİÇ	AZ	ORTA	ÇOK	PEKÇOK
1	Okulda kendimi güvende hissediyorum.					
2	Okul içi ve dışında öğrencilerden kaynaklanacak olaylara karşı kendimi güvende hissediyorum.					
3	Okulda şimdiye kadar kişisel güvenliğimi tehdit edecek bir güvenlik sorunuyla karşılaşmadım.					
4	Okulda çalıştığım süre içinde tehdit edildim.					
	ÖĞRETMENLERİN ÇALIŞTIKLARI OKULUN GÜVENLİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ					
5	Okul giriş çıkışlarının, koridorların acil güvenlik durumlarında öğrenci sayısı açısından yeterli olduğunu düşünüyorum.					
6	Okulun fiziki yapısının (mimari potansiyeli açısından) öğrenci sayısına yeterli olduğunu düşünüyorum.					
7	Okul binamızın her türlü doğal afet ve tehlikeye karşı güvenli olduğunu düşünüyorum.					
8	Okulumuzun doğal afetlere karşı güvenli olduğunu düşünüyorum.					
9	Okuldaki (tüm eğitim ortamları ve fiziki donanımdaki) temizlik ve hijyenik etkinliklerin güvenlik açısından yeterli düzeyde yapıldığını düşünüyorum.					
10	Okulda öğrencilerin yararlandığı (beslenme ürünlerinin) ürünlerin hazırlandığı ortamların sağlıklı ve hijyenik olduğunu düşünüyorum.					
11	Okulda öğrencilerin yararlandığı (beslenme ürünlerinin) ürünlerin gıda uzmanı kontrolünde sağlıklı ve hijyenik üretildiğini düşünüyorum.					
12	Okulda beslenme üretiminde çalışanların sağlık raporlarının düzenli olarak kontrol edildiğini düşünüyorum.					
13	Okulda güvenliğe ilişkin ikaz levhalarının işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.					
14	Okulda güvenliğe ilişkin yangın alarm-ikaz düğmelerinin işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.					
15	Okulda güvenliğe ilişkin yangın tüplerinin işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.					
16	Okulda güvenliğe ilişkin yangın musluklarının (ve vanalarının) işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.					
17	Okulda güvenliğe ilişkin yangın müdahale araçlarının işlevsel olarak bulunduğunu görüyorum.					
18	Okulumuzda acil durumlarda öğrenci giriş çıkış kapılarının ve acil çıkış kapılarının her an kullanıma hazır durumda olduğunu düşünüyorum.					

	ÖĞRETMENLERİN ÖĞRENCİ GÜVENLİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ	HİÇ	AZ	ORTA	ÇOK	PEKÇOK
19	Öğrencilerin kendilerini tehdit edici olaylara ilişkin şikâyetlerinin ve beyanlarının okul idaresince dikkate alındığını düşünüyorum.					
20	Okulda idareci ve öğretmenler tarafından uygun görülmeyen öğrenci gruplarının var olduğunu düşünüyorum.					
21	Okulumuzda öğrencilerin olası sağlık sorunları ve ilk yardım vakalarına yönelik güvenlik önlemlerinin alındığını düşünüyorum.					
22	Okulumuz öğrencilerinin teneffüste güvende olduğunu düşünüyorum.					
23	Okuldaki öğrencilerin ve tüm çalışanların kendilerini rahat ve özgür hissettiklerini düşünüyorum.					
24	Okulumuzda disiplin mekanizmasının düzenli ve sağlıklı bir şekilde işletildiğini düşünüyorum.					
25	Okul çıkışlarında öğrencilerin servislere binme ve okuldan ayrılma anına kadar gerekli güvenlik önlemlerinin alındığını düşünüyorum.					
26	Öğrenci servis hizmetlerinin güvenlik ve teknik durumlarının sürekli kontrol edildiğini düşünüyorum.					
27	Öğrencilerimize evden okula, okuldan eve güvenli ulaşım sağlandığını düşünüyorum.					
	ÖĞRETMENLERİN ÇALIŞTIKLARI OKULLARDA GÜVENLİĞİNE YÖNELİK YAPILAN ÇALIŞMALAR HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ					
28	Okulun daha güvenli hale getirilmesine yönelik çabalar gösterildiğini görüyorum.					
29	Okulumuzdaki öğretmen ve çalışan sayısının güvenlik ile ilgili olası sorunlara müdahale etmede yeterli olduğunu düşünüyorum.					
30	Okulumuzda çalışanların güvenlik önlemleriyle ilgili önerilerine destek verildiğini düşünüyorum.					
31	Okulda güvenliği tehdit eden olası bir durumda uygulanacak eylem planının var olduğunu düşünüyorum.					
32	Okuldaki tüm çalışanların güvenliğe yönelik kurallara vakıf olduğunu düşünüyorum.					
33	Okulumuzda tüm çalışanlar arasında güvenliğe yönelik işbirliği yapıldığını düşünüyorum.					
34	İdarenin öğrencilerin kendilerini güvende hissetmelerine yönelik tedbirler aldığını düşünüyorum.					
35	Okul güvenliğine ilişkin önlemlerin ve programların sürekli gözlemlenip değerlendirildiğini düşünüyorum.					
36	Okul güvenliği ile ilgili rapor edilmiş olayların ve bunların sonuçlarının istatistiki bilgiler olarak arşivlendiğini düşünüyorum.					
37	Okulumuzda güvenlik amaçlı doğal afetlere yönelik tatbikatlar yapılmaktadır.					
38	Okul güvenliğinin etkililiğini sürdürmeye yönelik uygulamalarda okul idaresinin etkin olduğunu düşünüyorum.					
39	Okul güvenliği konusunda ebeveynlerin, öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer çalışanların görüşlerinin alındığını düşünüyorum.					
40	Okul yönetimi olarak tüm fiziki donanım ve eğitim ortamlarında, güvenliğe yönelik, periyodik ve habersiz kontroller yapıldığını düşünüyorum.					
41	Okulumuzun güvenliğine yönelik her türlü acil müdahale ekiplerinin kurulmasının desteklendiğini düşünüyorum.					
42	Okul çıkışlarında ve mesai süresince okul giriş çıkışlarında gerekli önlemlerin alındığını düşünüyorum.					

YÖNETİCİ ANKET FORMU

Değerli Yöneticiler;

Bu çalışma; Okul Güvenliği ile ilgili olarak bilimsel bir araştırmaya veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Vermiş olduğunuz cevaplar kesinlikle gizli tutulacaktır. Anket, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; sizinle ilgili bilgiler, ikinci bölümde ise; Okul Güvenliği ile ilgili düşüncelerinizin alınacağı bölüm yer almaktadır. Her iki bölüm için de size uygun cevapların yanındaki boşluklara (X) şeklinde işaretleme yaparak sorulara cevap vermeniz istenmektedir. Samimi şekilde vereceğiniz inandığımız cevaplarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Doç.Dr.M.Akif HELVACI

Danışman Öğretim Üyesi

Uşak Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü

Sedat ŞABANO

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER

II. BÖLÜM :

6. Cinsiyetiniz:

Bay ( )

Bayan ( )

7. Branşınız:

Sınıf Öğretmeni ( )

Branş Öğretmeni ( )

8. Meslekteki kıdeminiz:

1-5yıl ( )

6-10 yıl ( )

11-15 yıl ( )

16-20 yıl ( )

21 ve üzeri ( )

9. Çalışmakta olduğunuz okulda ki görev süreniz:

1 yıl ( )

2-5yıl ( )

6-9 yıl ( )

10-13 yıl ( )

14 yıl ve üzeri ( )

10. Okulun bulunduğu yerleşim yeri:

İl merkezi ( )

İlçe Merkezi ( )

Belde/ Köy Merkezi ( )

	YÖNETİCİLERİN KİŞİSEL GÜVENLİKLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ	HİÇ	AZ	ORTA	ÇOK	PEKÇOK
1	Okulda kendimi güvende hissediyorum.					
2	Okul içi ve dışında öğrencilerden kaynaklanacak olaylara karşı kendimi güvende hissediyorum.					
3	Okulda şimdiye kadar kişisel güvenliğimi tehdit edecek bir güvenlik sorunuyla karşılaşmadım.					
4	Okulda çalıştığım süre içinde tehdit edildim.					
	YÖNETİCİLERİN ÇALIŞTIKLARI OKULUN GÜVENLİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ					
5	Okul giriş çıkışlarının, koridorların acil güvenlik durumlarında öğrenci sayısı açısından yeterli olduğunu biliyorum.					
6	Okulun fiziki yapısının (mimari potansiyeli açısından) öğrenci sayısına yeterli olduğunu biliyorum.					
7	Okul binamızın her türlü doğal afet ve tehlikeye karşı güvenli olduğunu biliyorum.					
8	Okulumuzun doğal afetlere karşı güvenli olduğunu biliyorum.					
9	Okuldaki (tüm eğitim ortamları ve fiziki donanımdaki) temizlik ve hijyenik etkinliklerinin güvenlik açısından yeterli düzeyde yapıldığını biliyorum.					
10	Okulda öğrencilerin yararlandığı (beslenme ürünlerinin) ürünlerin hazırlandığı ortamların sağlıklı ve hijyenik olduğunu biliyorum.					
11	Okulda öğrencilerin yararlandığı (beslenme ürünlerinin) ürünlerin gıda uzmanı kontrolünde sağlıklı ve hijyenik üretildiğini biliyorum.					
12	Okulda beslenme üretiminde çalışanların, sağlık raporlarını düzenli olarak kontrol ederim.					
13	Okulda güvenliğe ilişkin ikaz levhalarının işlevsel olarak bulunduğunu biliyorum.					
14	Okulda güvenliğe ilişkin yangın alarm-ikaz düğmelerinin işlevsel olarak bulunduğunu biliyorum.					
15	Okulda güvenliğe ilişkin yangın tüplerinin işlevsel olarak bulunduğunu biliyorum.					
16	Okulda güvenliğe ilişkin yangın muslukları (ve vanalarının) işlevsel olarak bulunduğunu biliyorum.					
17	Okulda güvenliğe ilişkin yangın müdahale araçlarının işlevsel olarak bulunduğunu biliyorum.					
18	Okulumuzda acil durumlarda öğrenci giriş çıkış kapıları ve acil çıkış kapıları her an kullanıma hazır durumdadır.					

	YÖNETİCİLERİN ÖĞRENCİ GÜVENLİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ	HİÇ	AZ	ORTA	ÇOK	PEKÇOK
19	Öğrencilerin kendilerini tehdit edici olaylara ilişkin şikâyetleri ve beyanlarını dikkate alırım.					
20	Okulda idareci ve öğretmenler tarafından uygun görmediğimiz öğrenci gruplarının var olduğunu biliyorum.					
21	Okulumuzda öğrencilerin olası sağlık sorunları ve ilk yardım vakalarına yönelik güvenlik önlemlerini alırım.					
22	Okulumuz öğrencilerinin teneffüste güvende olduğunu biliyorum.					
23	Okuldaki öğrencilerin ve tüm çalışanların kendilerini rahat ve özgür hissettiklerini biliyorum.					
24	Okulumuzda disiplin mekanizmasını düzenli ve sağlıklı bir şekilde işletirim.					
25	Okul çıkışlarında öğrencilerin servislere binme ve okuldan ayrılma anına kadar gerekli güvenlik önlemlerini alırım.					
26	Öğrenci servis hizmetlerinin güvenlik ve teknik durumlarını sürekli kontrol ederim.					
27	Öğrencilerimize evden okula, okuldan eve güvenli ulaşım sağlandığına inanıyorum.					
	YÖNETİCİLERİN ÇALIŞTIKLARI OKULLARDA GÜVENLİĞİNE YÖNELİK YAPILAN ÇALIŞMALAR HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ					
28	Okulun daha güvenli hale getirilmesine yönelik çabalar gösteriyorum.					
29	Okulumuzdaki öğretmen ve çalışan sayısı, güvenlik ile ilgili olası sorunlara müdahale etmede yeterlidir.					
30	Okulumuzda çalışanların güvenlik önlemleriyle ilgili önerilerine, yönetim olarak destek veri(riz)rim.					
31	Okulda güvenliği tehdit eden olası bir durumda uygulanacak eylem planımız vardır.					
32	Okuldaki tüm çalışanların güvenliğe yönelik kurallara vakıf olduğunu biliyorum.					
33	Okulumuzda tüm çalışanlar arasında güvenliğe yönelik işbirliği yapılır.					
34	İdari olarak öğrencilerin kendilerini güvende hissetmelerine yönelik tedbirler alırım.					
35	Okul güvenliğine ilişkin önlemleri ve programları sürekli gözlemler ve değerlendiririm					
36	Okul güvenliği ile ilgili rapor edilmiş olayları ve bunların sonuçlarını istatistik bilgiler olarak arşivlerim.					
37	Okulumuzda güvenlik amaçlı doğal afetlere yönelik tatbikatlar yapılmaktadır.					
38	Okul güvenliğinin etkililiğini sürdürmeye yönelik uygulamalarda etkin olduğumu düşünüyorum.					
39	Okul güvenliği konusunda ebeveynlerin, öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer çalışanların görüşlerini alırım.					
40	Okul yönetimi olarak tüm fiziki donanım ve eğitim ortamlarında, güvenliğe yönelik, periyodik ve habersiz kontroller yaparım.					
41	Okulumuzun güvenliğine yönelik her türlü acil müdahale ekiplerinin kurulmasını desteklerim.					
42	Okul çıkışlarında ve mesai süresince okul giriş çıkışlarında gerekli önlemleri alırım.					

Re: Ölçek Kullanım İzni

YD

Yener D.

Yanıtla

30.9.2015 (Çar), 21:57

Siz

Gelen Kutusu

Sayın Sedat Şabano

İlköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin rol ve beklentileri konulu yüksek lisans tezimde geliştirdiğim Okul Güvenliği Ölçeğimi, ilgili yerlerde kaynak gösterilmek şartıyla çalışmanızda kullanabilirsiniz.

Adı geçen ölçek sadece belirtilen çalışmada kullanılabilir ve başkalarına verilemez.

30 Eyl 2015 17:50 tarihinde "sedat" <sabano37@hotmail.com> yazdı:

T.C.
UŞAK VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 29425508-42-E.276725
Konu: MEM'e bağlı Kurumlarda
Araştırma İzni.

11.01.2016

UŞAK ÜNİVERSİTESİ
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi: a) Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 07.03.2012 tarih ve B.08.0.YET.00.20.00.0/3616 sayılı yazısı. (2012/13 sayılı Genelge)
b) 24/12/2015 tarih ve 58066181-605.01-E.6219 sayılı yazınız.

İlgi (b) yazı ile müdürlüğümüze bağlı okullarda araştırma yapmak istenmektedir. İlimiz merkezinde yapılacak anket ve araştırma uygulaması ile ilgili mühürlü anket formları yazımız ekinde gönderilmiş olup, ilgi (a) genelge gereğince değerlendirmesi yapılarak "İlköğretim Okullarında Okul Güvenliği ile İlgili Yaşanan Sorunlar" konulu araştırma çalışması okullarda eğitim öğretim hizmetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına dayalı, okul idaresinin uygun gördüğü zaman aralıklarında uygulanması ve araştırma sonucunda proje raporunun dijital ortamda müdürlüğümüze teslim edilmesi, araştırma sonucunun Bakanlığımızdan izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılması koşulu ile uygun görülmüştür.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

Bülent ŞAHİN
İl Millî Eğitim Müdürü

Adı-Soyadı	Ünvanı	Araştırma Konusu	Müracaat Tarih ve Sayısı
Sedat ŞABANO	Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi	İlköğretim Okullarında Okul Güvenliği ile İlgili Yaşanan Sorunlar	30/12/2015 13490992

Millî Eğitim Müdürlüğü Uşak
Elektronik Ağ: <http://usak.meb.gov.tr>
e-posta: istatistik@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Mahir ÇÜMEN Memur
Tel : (0 276) 223 39 90
Faks: (0 276) 227 39 89

EK-2

ANKET VE ARAŞTIRMA İZİN KOMİSYONU ARAŞTIRMA ÖN İNCELEME FORMU

Adı Soyadı : Sedat Şabano

Kurumu/Üniversitesi : Uşak Üniversitesi

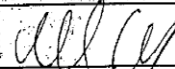

İletişim Bilgisi : 5059209551

Conu : İlköğretim Okullarında Okul Güvenliği İle İlgili Yaşanan Sorunlar

Başvuru Tarihi : 30.12.2015

Veri toplama araçları : Var

MEB 07/03/2012 tarih ve 3616 sayılı 2012/13 Nolu Genelge Kapsamında Araştırma, Yarıştırma ve Sosyal Etkinlik İzinlerinde Dikkat Edilecek Hususlar	Uygun	Uygun Değil	Açıklama
Anayasa, Millî Eğitim Temel Kanunu ve Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçlarına Uygunluğu açısından;	-		
Millî ve manevî değerler açısından;	+		
Kişilik hakları açısından (kişisel bilgiler istenilmemeli, ad-soyad vb.);	+		
Cinsiyet, din, dil ve ırk gibi farklılıkları istismar etmeme açısından;	+		
İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi ve uluslararası bağlayıcılığı olan diğer belgelerce suç kabul edilen hususları içermeme açısından;	+		
Kişisel ve ailevi mahremiyetini ifşa eden sorular, ifadeler, resimler ve simgeler yer almaması açısından;	+		
Veri toplama araçlarında kişi, kurum ve kuruluşlara yönelik reklâm veya tanıtım gibi ifade ve öğeler yer almaması açısından;	+		
Araştırma önerisi ile veri toplama araçlarının tamamının idareye sunulması açısından;	+		
Uygulama, okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetini aksatmaması açısından (anket çalışmalarına ait uygulamaların Ocak ve Haziran aylarında yapılmaması açısından);	+		

Komisyon Üyeleri		Uygun	Uygun Değil	İmza
Başkan	Murat CAN	✓		
Üye	Sefa KENDİRLİ	✓		
Üye	Serap DEĞİRMENCİ ARIKAN	✓		
Üye	Mehmet Fatih ÇÜMEN	✓		

KAYNAKÇA

- Akyol, H. (2000).** “Sınıf Yönetimi İçinde Olumlu Ve Öğrenmeye Uygun Ortam Yaratma”. Leyla Küçükahmet (ed), Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., ve Yıldırım, E. (2007),** Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı, 5. Baskı, Sakarya: Sakarya Yayıncılık
- Arıkan, R. (2004).** Araştırma Teknikleri Ve Rapor Hazırlama. Ankara: Asil Yayın.
- Ayar, N. (2010).** Okul Güvenliği Sorununa Farklı Bir Yaklaşım: Okul Polisi Uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya.
- Aydemir, E. ve Karal, D. (2012).** Okul ve Okul Çevresi Güvenliği. Analist Dergisi, Eylül 2012. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu (USAK) Yayınları.
- Aydemir, N. (2013).** İlkokul ve ortaokullarda Yönetmel Sorunlar (Uşak Örneği).Yüksek Lisans Tezi. Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Uşak.
- Bakırcıoğlu, R. (2002).**Çocuk Ruh Sağlığı ve Uyum Bozuklukları. Anı Yayıncılık. Ankara.
- Baran, G. (2008).** Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Görüşlerine Dayalı Olarak Okullarda Şiddet ve Okul Güvenliğinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Başar, M. (2000).** İlköğretim Okullarının İşgören ve Fiziki Olanakları. Pamukkale Üniversitesi Denizli PAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi 2000, Sayı:8, Özel Sayı.
- Baykal, A. (1995).** Okul Tasarımında Eğitim Teknolojisinin Yeri. 4. Ulusal Kalite Kongresi, İstanbul: Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği, Kalder Kalite Derneği, Özgeçmişler ve Tebliğler, 3, 507-522.
- Bıkan, N. (2008).** İlkokul ve ortaokullarda Yönetim Ve Sorunları Üzerine Yönetici Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş. (2011).** Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Pegem Akademi. Ankara.
- Can, E. (2014).** Liselerde Çalışan Öğretmen Ve Yöneticilerin Okul Güvenliği Konusundaki Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Cılga, A. (2001).** Çocuk Hakları ve Eğitimi. Milli Eğitim Dergisi, Sayı:151, Temmuz, Ağustos, Eylül 2001. MEB Yayınları. Ankara.

Çalık, T. , Kurt, T. Ve Çalık, C. (2011). Güvenli Okulun Oluşturulmasında Okul İklimi: Kavramsal Bir Çözümleme, Ankara: Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, Cilt:1, Sayı:4.

Çalıköğlü, A. (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşleri: Çanakkale İl Merkezi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Çanakkale.

Çankaya, İ. (2010). Okul Güvenliğinin İlkokul ve ortaokul Öğretmenlerinin Kaygı, Motivasyon ve İş Doyumu Düzeyleri Üzerindeki Etkisi. Doktora Tezi. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Elazığ.

Çankaya, İ., Yücel, C., ve Demirkol, A. (2014). Lise Müdürlerinin Görüşlerine Göre Okul Güvenliği Açısından Kampüs Okulların Önemi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, sayı:1, sayfa: 65-71, Elazığ.

Çelik, K. (2005). Eğitimde Acil Durum Yönetimi Modeli Önerisi. Eğitim Araştırmaları Dergisi. Ankara. Anı Yayıncılık, 5(20), 87-98.

Demirtaş, İ.Y. (2007). İlkokul ve ortaokullarda Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Rol Ve Beklentileri. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya.

Demirtaş, Z. (2010). Okul Kültürü ile Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki. Eğitim ve Bilim 2010. Cilt 35, Sayı 158.

Dibaz, N, (2004). “Cinsel İstismar”, Çoluk Çocuk Dergisi, Sayı: 38, Mayıs 2004.

Dönmez, B. (2001). Okul Güvenliği Sorunu Ve Okul Yöneticisinin Rolü. Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. Kış 2001. Sayı 25. Sayfa 63-74.

Dönmez, B. ve Güven, M. (2001). Ortaöğretimde Görev Yapan Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algı ve Beklentileri (Araştırma Projesi, Proje No: 2001/54). Malatya.

Dönmez, B. ve Güven, M.(2002). Ortaöğretimde Görev Yapan Öğretmen Ve Okul Yöneticilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algı Ve Beklentileri. Yaşadıkça Eğitim, 74-75, 60-64.

Dönmez, B. ve Güven, M. (2003). Genel Liselerdeki Yönetici Ve Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görev Algıları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 28(304), 17-26.

Dönmez, B. ve Özer, N. (2009). Okul Güvenliği ve Güvenli Okul. Ankara. Nobel Yayınları

Erdoğan, İ. (2004). Okul Yönetimi Ve Öğretim Liderliği. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Erden, M. (1998). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. İstanbul. Alkım Yayınları.

Eroğlu, F. (1996). Davranış Bilimleri. Beta Yayınları. İstanbul.

Erol, F. (2009). Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerin Belirlenmesi. Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı. Ankara.

Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:1, Sayı:1. Haziran 2005.

Geyin, Ç. (2007). Genel Liselerde Okul Güvenliği Algılarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Gülbaz, L. (2016). İlkokul Yönetici ve Öğretmenlerinin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşleri. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Günçe, G. (1999). Çocukun Cinsel İstismarı. Esin Konanç vd. (Der), Çocuk İstismarı Ve İhmali. Pelin Ofset. Ankara.

Güven, M. (2002). Okul Güvenliğinde Psikolojik Danışmanların Rolü ve Görevleri. Eğitim Araştırmaları, 9, 67-72.

Güven, M. ve Dönmez, B. (2002). Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algı Ve Beklentileri. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Malatya.Cilt3-4, 59-68.

Hatay İl Milli Eğitim Müdürlüğü, (2015). Okul Ve Kurumlarımız İçin İş Sağlığı Ve Güvenliği Kitapçığı. Hatay İl Milli Eğitim Müdürlüğü İş Sağlığı Ve Güvenliği Birimi.http://hatay.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_07/30110701_hataymemsgktapii2015.pdf adresinden 03.04.2017 tarihinde alınmıştır.

Işık, H. (2004). Okul Güvenliği: Kavramsal Bir Çözümleme. Milli Eğitim Dergisi, Güz Dönemi, Sayı: 164.

Kara B, Biçer Ü, Gökalp A.S.(2004). Çocuk İstismarı. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi 2004.Sayı:47.

Karal, D. (2011). Korkmadan Öğrenmek: Okul ve Okul Çevresi Güvenliği. Usak Sosyal Araştırmalar Merkezi. Usak Raporları No: 11-06.Usak Yayınları. Ankara.

Kılıççı, Y. (1992). Okulda Ruh Sağlığı. Anı Yayıncılık. Ankara.

Kızmaz, Z. (2006). Okullardaki Şiddet Davranışının Kaynakları Üzerine Kuramsal Bir Yaklaşım. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Mayıs 2006 Cilt:30 No:1 47-70.

Kulu, M. (2008). İlkokul ve ortaokul Yöneticilerinin Yönetim Sürecinde Karşılaştığı Güçlükler. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kurt, T. ve Kandemir, M. (2006). Okullarda Şiddetin Önlenmesi ve Güvenli Okul. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 52(56).

MEB., (2006), Okullarda Şiddetin Önlenmesi Genelgesi, Genelge No:2006/26. Sayı:1324, Tarih:24.03.2006.

MEB., (2007). Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Artırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü Genelgesi, Genelge No:2007/72, Sayı:1324, Tarih: 2007.

MEB., (2006). Öğrencilerimizin Zararlı Madde Kullanımı ve Şiddet Gibi Risklerden Korunması Genelgesi, Genelge No: 2006/22. Sayı: 3164 Tarih: 14.03.2006.

MEB., (2009). Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi Ve Azaltılması Genelgesi, Genelge No: 2009/09, Sayı:209, Tarih:21.01.2009

MEB., (2014). Okullar Hayat Olsun Projesi. Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü. 2014/2 Nolu Genelge.

Memduhoğlu H. B. ve Taşdan M., (2008). “Okul ve Öğrenci Güvenliği: Kavramsal Bir Çözümleme”, Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,3(34), ss. 69-83.

Meşe, Ü. (2009). İlköğretim Okul Müdürlerinin Karşılaştıkları İdari Sorunlar. Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Müftü, G. (2001). Çocukların Hakları. Milli Eğitim Dergisi, Sayı:151, Temmuz, Ağustos, Eylül 2001. MEB Yayınları. Ankara.

Öğülmüş, S. (2006). “Okullarda Şiddet ve Alınabilecek Önlemler.”, *Eğitime Bakış*, Yıl:2 Sayı:7, 16-24.

Özcan, M.C. (2015). Ortaokullarda Okul Güvenliğine İlişkin Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Zirve Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Gaziantep.

Özer, N. (2006). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algıları. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Özdemir, S. (Ed.). (2012). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Özgirgin, S. (2004). “Eğitimde En İyi Örnekler Toplantısı Sunumu”, YÖRET(Yüksek Öğretim Rehberlik ve Tanıtma) Vakfı Çocuk Hakları Projesi, (ÇOHAP), İstanbul Barosu.

Pişkin, M. (2002). Okul Zorbalığı: Tanımı, Türleri, İlişkili Olduğu Faktörler Ve Alınabilecek Önlemler. Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences: Theory&Practice, 2(2), 531-562.

Polat, O. (2001). Çocuk ve Şiddet, Der Yayınevi. İstanbul.

Posluoğlu, F. (2014). Eğitim Kurumlarında Öğretmen ve İdarecilerin Okul Güvenliği İle İlgili Algı Ve Çözüm Yollarını Belirleyebilmek İçin Çalışma. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Devlet Gazete, (1961). İlköğretim ve Eğitim Kanunu. Tarih:12/1/1961 Sayı:10705 Tertip:4 Cilt: 1 Sayfa: 1460.

Devlet Gazete, (2001).Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun. 1 Şubat 2001Perşembe. Sayı:24305.

Devlet Gazete, (2009). Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik.13.8.2009/27318.

Devlet Gazete, (2013). Okul Kantinlerine Dair Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliği.5 Şubat 2013 Salı. Sayı: 28550.

Devlet Gazete, (2014). Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği.26 Temmuz 2014 Cumartesi. Sayı: 29072.

Sarıca, S. (2006). İlkokul ve ortaokulMüdürlerinin Okul Yönetiminde Karşılaştıkları Yönetimsel Sorunlar. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sönmez, A. (2006). Okul ve Çevresinin Güvenliği Bir Eğitim Sorunudur. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, yıl:7, sayı: 75, S:22-24Haziran 2006, Ankara.

Şişman, M. (2004). *Öğretmenliğe Giriş*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Taymaz, H. (2003). *Okul Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Tezcan, M. (1997).Eğitim Sosyolojisi. Zirve Ofset, 11. Baskı. Ankara.

TBMM, (2007). *Çocuklarda Ve Gençlerde Artan Şiddet Eğilimi İle Okullarda Meydana Gelen Olayların Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu Raporu*. Rapor Sıra Sayısı No:1413. Rapor Dağıtım Tarihi: 28/05/2007.

Thompson, B. (2002). *Yeni Yöneticinin El Kitabı*. (Çev. Diker V.) İstanbul: Hayat Yayınları.

Turan, H. (2007). Çankaya İlçesinde Görev Yapan İlkokul ve ortaokulMüdürlerinin Yönetim İşlevlerinde Karşılaştıkları Sorunlar Ve Sorun Çözme Uygulamaları. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri.

Turhan, M. ve Turan, M. (2012). Ortaöğretim Kurumlarında Güvenlik. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. Cilt 18, Sayı 1,ss:121-142.

Türk Dil Kurumu. (2005). Türkçe Sözlük, (10. baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu.

Türkmen, M. (2004). Ortaöğretim Kurumlarında Okul Güvenliği İle İlgili Yaşanan Sorunlar. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale OnsekizMart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Türnüklü, A. ve İllez, M. (2006). “Öğretmenlerin Öğrencilerin Çözüm Strateji ve Taktiklerinin Sosyal Oluşturulmacılık Perspektifinden İncelenmesi”, *Eğitim Araştırmaları*,(Anı Yayıncılık, 2006) Yıl: 6, Sayı: 22.

Uludağ, Z. (2002). Eğitim Öğretim Faaliyetlerinde Fiziksel Mekân. Milli EğitimDergisi.Sayı153-154, Kış-Bahar 2002.

Uluğ, G. (2015). Ortaokul ve Liselerde Görev Yapan Okul Müdürlerinin Okul Güvenliğine İlişkin Rollerini. Yüksek Lisans Tezi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Gaziantep.

Yavuzer, H. (1998). Çocuk ve Suç. Remzi Kitabevi, 9. Basım. İstanbul.

Yazıcıoğlu, Y. Ve Erdoğan, S. (2004). *Spss Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Yılmaz, K. G., (2010). İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algılarının İncelenmesi: Sultanbeyli İlçesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Yorulmaz, Y. (2015). Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Güvenliği İle İlgili Görüşlerinin Belirlenmesi (İstanbul İli Ataşehir İlçesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.